

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 88

Poznań, środa dnia 24 lutego 1932

Rok XXVII

Obrona lotnicza Polski

Udział lotnictwa, broni wyłącznie zaczepnej, w akcji obronnej państwa wygląda na paradoks, ale pamiętać należy, że obrona wyłącznie bierna kończy się zawsze porażką, musi więc plan operacji wojennych, najbardziej w zasadzie obronnych, stosować nieraz szeroko założoną akcję zaczepną.

Teren Polski co do warunków fizycznych jest dla operacji powietrznych naszych wrogów dogodny. Kraj jest w ogóle płaski, klimat umiarkowany, opady nieduże, mgła rzadka. Cały obszar państwa znajduje się w promieniu działań płatowców nieprzyjacielskich. Przy napadzie od zachodu mogą one osiągnąć Poznań w ciągu 21 minut, a od wschodu w ciągu półtorej godziny. Warszawa może być zaatakowana od północy po 35 minutach, od zachodu po półtorej godziny, od wschodu po 2 i pół godzinach.

Wrażliwość kraju na zniszczenie, które może wyrządzić bombardowanie lotnicze, jest względnie nieduża: 70 proc. ludności pracuje na roli, a zaludnienie dużych miast nie przekracza 8 proc. Znacznie więcej są narażone Niemcy, które posiadają 52 proc. ludności, skupionej gęsto w dużych śródmiejskich. Lepsze zaś warunki ma Rosja dzięki możliwości odsunięcia większości wrażliwych punktów w głąb terytorium państwa i małym rozwojowi miast, które liczą tylko 10 proc. całego zaludnienia.

Na skutek naszego położenia geograficznego i politycznego polskie siły lotnicze nie będą miały rozległych zadań samodzielnych, odegrają jednak poważną rolę, współdziałając z armią lądową i flotą przy wykonywaniu wspólnych celów, muszą zatem wchodzić organicznie w skład armji, podlegać oczywiście wspólnemu dowództwu.

Terenem działań lotnictwa naszego będzie wnętrze kraju nieprzyjacielskiego poza jego frontem bojowym i morze bałtyckie, a obiektami napadów przede wszystkim wrogie bazy lotnicze i wytwórnie samolotów. Zbombardowanie ich natychmiast po wybuchu wojny u niemożliwość lub przynajmniej utrudniłoby przeciwnikowi działalność niszczycielską jego lotnictwa. Jednocześnie winny być zbombardowane centra mobilizacyjne, węzły kolejowe i mosty i zaatakowane w powietrzu napadające nasz kraj wrogie eskadry przed osiągnięciem przez nie wrażliwych obiektów. W drugim rzucie celami naszego lotnictwa będą twierdze, ośrodki przemysłowe i polityczne. Akcja ta powinna wywołać moralną depresję wśród ludności i zdeorganizować życie tyłów, bez których wzmoczonej pracy armja nie uzyska tak koniecznej obecnie olbrzymiej ilości materiału wojennego. Niema przesady w twierdzeniu niemieckiego generała Altrocka, że wojna lotnicza wywoła mało strat w szeregach armji, ale doprowadzi do masowych mordów ludności cywilnej.

Współdziałanie floty powietrznej z armją lądową będzie polegało na jej użyciu taktycznym, na rozpoznaniu przeciwnika, nad uzupełnieniu pracy konnicy, utrzymaniu łączności pomiędzy kolumnami a dowództwem, przesyłaniu meldunków i rozkazów, walce z samolotami przeciwnika, regulowaniu ognia artylerji, bombardowaniu najbliższych tyłów, walce z piechotą przeciwnika. Hydroplany walczą z samolotami, zagrażającymi Gdyni, sekunduja flocie w bojach z siłami morskimi nieprzyjaciela, atakują jego porty i twierdze nadmorskie.

Są to zadania poważne i różnorodne, wymagają więc dobrze zorganizowanego, silnego i umiejętnie kierowanego

Burzliwe posiedzenie Reichstagu

Ciągłe awantury hitlerowców — Min. Groener piętnuje wczorajsze wywody Goebbelsa — Stanowisko socjalistów

Berlin, 24. 2. (Tel. wł.) Dzisiejsze posiedzenie Reichstagu rozpoczęło się o godz. 12,10 i wzbudziło nie mniejsze zainteresowanie niż wczorajsze. Atmosfera w sali obrad jest naładowana elektrycznością i grozi w każdej chwili wybuchem. To też przewodniczący Loeb, otwierając posiedzenie oświadczył, że będzie stosował jak najostrzejsze sankcje, aby nie dopuścić do powtórzenia się wczorajszych awantur.

Przed rozpoczęciem obrad zabrał głos minister Reichswehry Groener, który w ostrej formie napiętnował wczorajsze wystąpienie pos. dr. Goebbelsa, stwierdzając, że nie posiada żadnych podstaw, ani też prawa do obrażania pierwszego żołnierza ostatniej wojny, prezydenta Hindenburga i całego narodu niemieckiego. Dr. Goebbels przecieżył tę wojnę zna tylko z opowiadania, a pozwala sobie mówić o dezerterach.

Wywody min. Groenera przerywały partje rządowe oklaskami, hitlerowcy natomiast — okrzykami i protestami. Z ich strony w kierunku ławy rządowej padają różne epitety. W pewnej chwili kanclerz Bruening z oburzeniem odzywa się pod adresem narodowych socjalistów, siedzących

w przednich ławach, a przewodniczący wydała z sali posłów dr. Ley (Nar. Socj.) i Briemera (Niem. P. Lud.).

Zkolei zabiera głos pos. dr. Frick (Nar. Socj.) protestując przeciw wywodom ministra Groenera. Przewodniczący przerywa mu, oświadcza, że nie może pozwolić na osobiste wyliczki.

Dochodzi do głosu socjalista, dr. Breitscheid, jako pierwszy mówca w dyskusji. Opozycja prawicowa głośno protestuje. Padają w dalszym ciągu w kierunku min. Groenera obraźliwe okrzyki. Przewodniczący pyta się, który z posłów wołał pod adresem ministra „krętać polityczny!” Nikt jednak nie chce się przyznać.

Breitscheid tłumacząc stanowisko socjalistów w stosunku do Hindenburga, oświadcza, że cobywłaści sprzeciwiali się przed siedmiu laty wyborowi obecnego prezydenta, nie obrażali go jednak wówczas tak, jak to czynią obecnie narodowi socjaliści.

Ci ostatni w dalszym ciągu awanturują się. Przewodniczący stwierdza, że pos. Vetter (Nar. Socj.) czyta głośno druki parlamentarne i wydała go. Na sali panuje wielkie podniecenie i wrzawa. Posiedzenie trwa.

Dokoła obywatelstwa Hitlera

Sprzeczne wiadomości — Profesor uniwersytetu, urzędnik poselstwa, czy minister?

Berlin, 24. 2. (PAT). Prasa wieczorna donosi, że wbrew wszelkim zaprzeczeniom Hitler otrzymał katedrę wychowania politycznego w uniwersytecie w Brunświku i że nominacja jego została już podpisana. Wykład inauguracyjny Hitlera ma się odbyć 24 bm. w Brunświku.

„Deutsche Allgem. Ztg.” informuje, że wszystkie formalności, związane z powyższą nominacją Hitlera, zostały przeprowadzone przez brunświckiego min. spr. wewn. Klaggesa, który osobiście długo konferował z Hitlerem w hotelu Kaiserhof w Berlinie.

Berlin, 24. 2. (PAT). W kołach

parlamentarnych obiegają najsprzeczniejsze pogłoski na temat nadania Hitlerowi obywatelstwa niemieckiego.

Pogłoska o nadaniu Hitlerowi katedry w uniwersytecie brunświckim spotkała się z zaprzeczeniem ze strony narodowych socjalistów.

W kołach opozycji narodowej utrzymują, że Hitler zamianowany ma być urzędnikiem poselstwa brunświckiego w Berlinie, przez co automatycznie uzyskałby obywatelstwo niemieckie. Według innych wersji, brunświcki minister spraw zagranicznych Klagges ma ustąpić miejsca przywódcy nar. socjalistów.

lotnictwa. Według wiadomości „Die Woche” posiada Polska 953 płatowce, łącznie z eskadrą hydroplanów i 70 bombardierami nocnymi. O ile cyfry te nie są przesadzone w myśl stałych tendencji niemieckich straszenia Europy ręką militarystycznym polskim, ilość ta może zaważyć poważnie na przebiegu działań wojennych.

Określić ściśle siły lotnicze naszych sąsiadów trudno: obydwie państwa bluffują, każde w odwrotnym kierunku. Sowiety wyolbrzymiają swoją awjacje, grożą jej potęgą państwom kapitalistycznym. Niemcy, przeciwnie, krzyczą, że są bezbronni, boją się nad dolą „samotnej wyspy niemieckiej (Prusy Wschodnie) wśród napierającej ze wszystkich stron polskiej fali, najeżonej bronią...” W rzeczywistości posiadają pierwszorzędną, liczną, bojową flotę powietrzną, ukrytą w lotnictwie cywilnym, wzmocnioną wciąż nie tylko przez wytwórnie krajowe, ale i zagraniczne, pracujące w Norwegji, Holandji i Rosji.

Oczekują więc lotnictwo polskie z chwilą rozpoczęcia wojny ciężkie walki, szczególnie w kierunku zachodnim, a ponieważ przyszła wojna będzie wymagała od pierwszej chwili olbrzymiego napięcia energii, musi nasza awjacja spełnić większość zadań, szczególnie samodzielnych, przy użyciu płatowców,

chwytających samolot w jedną z działek, posuwać się z nim i ustalać jego położenie dla działek bijącego precyzyjnie na 10 tys. metrów.

Dokonywane często w szeregu państw zachodnich manewry wykazały jednak, że taka obrona nie wystarcza, zaczęto więc uzupełniać ją „osiatkowaniem” broniomych obiektów kołem balonów, wznoszących się na wysokości 2 do 2,5 tys. metrów, parami w odległości 800 m. jedna od drugiej, łącząc je poziomymi linkami. Przy wietrznej pogodzie balony zostają zastąpione latawcami.

Centrum musi być poza tym zabezpieczone od wybuchów i gazów schronami, których budowa jest kosztowna i skomplikowana. Francja buduje schrony na 50 osób, sklepione, nakryte trzema warstwami żelbetonu, przedzielonego metrowym kamiennym materacem z żelazną siatką nad schronem, osłabiającą siłę uderzenia bomby. Wewnątrz elektryczne wentylatory, środki ratunkowe itd.

Bezpośrednia obrona przeciwlotnicza ważnego punktu będzie miała przypuszczalnie następujący przebieg: Gdy nieprzyjacielska eskadra zbliży się do sieci posterunków obserwacyjnych, zawiadamiają one natychmiast wewnętrzne zony obrony i centrum, które zawiadamia ludność napad syrenami i dzwonami. Ludność, zaopatrzona w maski, ukrywa się w schronach gasną wszystkie ognie, jeżeli jest czas, tworzą się zastępy dymowe... Na spotkanie wylatują eskadry niszczycielskie Samoloty, które przerwały pas obrony, wzniesiają bombami pożary. Domy rozsypują się, obłoki dymu trującego zapełniają ulice. Tylko pod ziemią w schronach trwa życie. O ile obrona nie jest zaważona przygotowana, a ludność pouczona i zaopatrzona w maski, napad taki może mieć fatalne skutki.

Opis powyższy wykazuje ogrom przygotowań, które winny być dokonane przez władze wojskowe i cywilne. Otóż ludność Warszawy i Radomia była świadkiem epizodów obrony i sprawdziła, że nie wykazały one żadnych poważnych przygotowań w tym kierunku ani potrzebnego sprzętu, a sprawa budowy schronów, przysposobienia mieszkań do ochrony przed gazami, zaopatrzenia ludności w maski jest jeszcze zupełnie ołtarza.

Nasz budżet lotniczy na rok obecny wynosi 78 milj. złotych. W porównaniu z innymi państwami jest on drobny, np. Francja wydaje na lotnictwo 15 razy więcej. Ale pos. Arciszewski stwierdził szeregiem przykładów jaskrawych, że błąd główny tkwi nie w małym budżecie, ale w złym kierownictwie, które tego budżetu wyzyskać nie umie.

Zadania organizacji obrony przeciwlotniczej państwa przerastają jednak o wiele możliwości budżetu państwowego; z pomocą winno przyjść społeczeństwo. Posiadamy w Polsce organizację społeczną L. O. P. P., która od szeregu lat rozwinęła szeroką działalność i osiągnęła poważne rezultaty. Niestety Liga, instytucja bezwzględnie apolityczna, uległa w 1931 r. silnemu wstrząsowi. Wybrano do zarządu prawie wyłącznie ludzi z etykieta B. B. Społeczny element został usunięty, zabrakło miejsca dla szeregu pierwszorzędnych fachowców. Silnie natomiast jest reprezentowana Federacja p. Góreckiego i urzędnicy państwowi. Wątpliwym jest, czy przy obecnym kierownictwie instytucja ta, tak pożyteczna, będzie się mogła szeroko rozwijać, a przecież głównym jej zadaniem jest przygotowanie społeczeństwa na wypadek wojny powietrznej.

Posiada Polska dzielnych pilotów, zdolnych konstruktorów, posiada młodzież, dążącą do objęcia przestworzy, mamy kraj wymarzony do budowy lotnisk i przyziemi. A więc?...

E. DE HENNING-MICHAELIS,
generał

Hitler contra Hindenburg

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Berlin, 23 lutego.

Kandydatura Hitlera oznacza, że hitlerowcy zdecydowali się w walce o nowego prezydenta wygrać decydującą kartę. Nie będziemy się wdawali w obliczenia szans tej walki. Doświadczenie uczy, że każde wybory przynoszą niespodzianki. Jeżeli z jednej strony wysunięcie Hitlera pobudzi bardzo do brzo zorganizowaną partję do największego wysiłku, to z drugiej strony rozszepienie frontu prawicowego przez wysunięcie osobnego kandydata niemieckiego - narodowych i „Stahlhelmu“ Duesterberga, osłabia go niewątpliwie.

Nie jest wprawdzie wykluczone, że w ostatniej chwili dojdzie jeszcze do porozumienia, chociaż mentalność i ambicje Hugenerga są tutaj wielką przeszkodą. W kołach hitlerowskich obliczają, że Hitler otrzyma 10 milionów głosów, kandydat Hugenerga 4 miliony — i że dopiero drugie głosowanie rozstrzygnie ostatecznie. Jednak kółka te zdają sobie sprawę z tego, że rozumowanie Hugenerga, jakoby napewno miało dojść do drugiego głosowania — w razie, gdyby w pierwszym głosowaniu żaden kandydat nie otrzymał absolutnej większości głosów — zawiera pewne niebezpieczeństwa. Dowodzi tego artykuł Rosenberga w „Voelksischer Beobachter“, który oświadcza, że wystawienie osobnego kandydata idzie po linii interesów „czarno - czerwonego frontu Younga“ i grozi, że odpowiednio potraktuje się sprawców tego rozszepienia.

Hitlerowcy są bardzo pewni siebie. Jednak i druga strona, biorąc w rękę ołówki, wylicza dla siebie korzystne cyfry. Nie wszędzie naprawdę na lewicy istnieje to zdumiewające zaufanie do siebie, jakim się odznaczają hitlerowcy. Jeden z lewicowych posłów do parlamentu na zapytanie Waszego korespondenta, jak się zapatruje na szanse wyborcze, oświadczył dosłownie:

„Proszę pana, swego czasu, przed wyborem Hindenburga byłem przekonany, że zwycięży nasz kandydat tymczasem przeszedł Hindenburg. Byłem również przekonany, że Hindenburg będzie ostoją najczarniejszej reakcji i wkrótce doprowadzi do awantur między narodowych. I w tem się również pomyliłem. Dzisiaj jestem przekonany, że przejdzie Hindenburg, bo wszystkie obliczenia na to wskazują, i jestem przekonany, że Hitler doprowadziłby w krótkim czasie do niemożliwych powikłań.

Jednak co to można wiedzieć? Jeżeli moje przepowiednie są tak trafne, jak przesyłam razem to gotów zwyciężyć Hitler — i nagle okazać się najłagodniejszym i najspokojniejszym człowiekiem, jaki kiedykolwiek rządził Niemcami“.

Słowa te powiedział człowiek, stojący w pierwszych szeregach frontu antyhitlerowskiego, i chociaż należy je oczywiście traktować jako powiedzenie umyślnie paradoksalne, jednak są one charakterystyczne dla pewnego prądu nastrojów przepływających w szeregach lewicowych.

Czy jednak Hitler okazałby się rzeczywiście „najłagodniejszym człowiekiem“ w razie dojścia do władzy? W paradoksalnej formie wyraża się tu znana z historii właściwość wpływu władzy na ludzi, którzy przez nią stykają się nagle z rzeczywistością, i szybko uczą się z nią obchodzić w sposób realny. Rządzenie prawdziwe jest zawsze inne, niż rządzenie w wyobraźni, nastawionej na agitację. Jednak, biorąc nawet pod uwagę ten czynnik, należy uświadomić sobie, że Hitler sięga po władzę i staje do wyborów pod dwoma hasłami:

Na wewnątrz walki z „systemem“ bez kompromisu wynikającej nietylko z hasła wyborczego, ale z całej mentalności i nastawienia psychicznego i organizacyjnego partji. Dochodzi do tego przeciwstawienie generacji młodej generacji starszej wraz z wszystkimi stąd wynikającymi różnicami, z których bezwzględna pewność siebie i rozmach z jednej strony, a wyraźne poczucie względności z drugiej, widoczne również w zacytowanym powyżej powiedzeniu, nie są różnicami najmniej ważnymi.

Na zewnątrz zaś nazwisko Hitlera jest wyzwaniem, rzuconym traktatowi wersalskiemu. Ten punkt wyjścia jest silnie podkreślany. Zwycięstwo jego stworzyłoby w tym kierunku bardzo jasną sytuację, i o tem nie można zapominać. I może to jest dobrą stroną rozwijających się obecnie wypadków w Niemczech, oraz takiej, a nie innej kandydatury narodowo - socjalistycznej, że, jakkolwiek wypadną wybory, dadzą one możliwość wcale dokładnej oceny stanu i dążeń, nurtujących obecnie naród niemiecki. Dawno bowiem nie było tak jasnego rozgraniczenia frontów i pierwszy raz też pokazuje się w pełni na widowni politycznej dojrzejące obecnie młode pokolenie niemieckie.

JERZY DROBNIK.

Świetność i upadek żydostwa niemieckiego w Wielkopolsce

Co pisze o tem p. Hirsch w „Berliner Tageblacie“

W „Berliner Tageblacie“ ukazała się p. t. „Geschichte einer Minderheit“ obszerna korespondencja niejakiego p. Leona Hirscha, omawiająca położenie Żydów w Wielkopolsce.

Autor, będący sam prawdopodobnie Żydem, pisze na wstępie o ostatnich demonstracjach antyżydowskich w Polsce, przedstawiając je oczywiście w sposób wybitnie tendencyjny. Stwierdziwszy, że na uniwersytecie poznańskim niema prawie studentów — Żydów, p. Hirsch podkreśla, że w Poznaniu nie brakowało jednak „manifestacji, solidaryzujących się z „pogromcami pochodów, grózb i małych starć bez poważniejszych następstw“ W agitacji antyżydowskiej — czytamy w artykule — główną rolę odgrywa sprawa polskiego studenta, którego Żydzi „rzekomo“ (!) ukamieniowali w Wilnie; robi się z niego prawie że drugiego Zbawiciela (!), bo i pierwszego — zdaniem „pogromców“ — również Żydzi ukrzyżowali.

Te i tym podobne wynurzenia p. Hirscha dają najlepsze wyobrażenie o tonie i poziomie pierwszej części jego artykułu. Oczywiście p. Hirsch nie może się też powstrzymać od porównania „antysemityzm“ polskich z niemieckimi hitlerowcami, których agitacja, jego zdaniem, operuje podobnymi środkami.

Jednak — oświadcza autor — była prowincja poznańska nie wchodzi już zbytnio w grę jako „kraj pogromowy“ gdyż Żydów jest tu mało, nie są już oni niebezpiecznymi konkurentami (?) i nie drażnią już otoczenia przez odrębność swego wyglądu(?).

Pozatem — i to jest jedno z najciekawszych stwierdzeń p. Hirscha — „władze są obecnie jeśli nie po stronie Żydów, to w każ-

dym razie przeciw antysemityzmowi“.

W drugiej części swego artykułu p. Hirsch opłakuje upadek liczebny żydostwa niemieckiego w Wielkopolsce i podaje na ten temat szereg ciekawych szczegółów.

„Ostatni akt tragedji niemieckich Żydów w Poznaniu — czytamy w artykule — rozpoczął się z chwilą wzrostu polskości. Wiadomo, że Żydzi dostarczyli tej pruskiej przez zgórą sto lat prowincji specjalnego gatunku ludzi, którzy byli czernią pośrednią między Żydami polskimi, a innymi niemieckimi Żydami, posiadając zalety obu odłamów i podkreślając swą niemieckość, ponieważ żyli koło granicy; wiadomo, że ich żydowskość była również silnie podkreślana, jak ich niemieckość, i wiadomo, że niektórzy z najlepszych głów Niemiec pochodzili właśnie z tego granicznego kraju. Teraz gra dobiega końca, gminy żydowskie w małych miastach rozwiązują się, większa część ich członków wywędrowała, miasta straciły na barwności (!)“.

„Natomiast istnieje, szczupły zresztą (?), dopływ Żydów z byłego rosyjskiego Królestwa Kongresowego, a to nie są zgola, przynajmniej pod względem gospodarczym, najlepsze elementy. Ci przybysze naogół pogłębiają tylko obraz upadku“.

W powyższych stwierdzeniach p. Hirscha uderza zwłaszcza mocne zaakcentowanie faktu, że Żydzi w Wielkopolsce byli zawsze przednią strażą niemieckości, o czem zresztą my, tu na miejscu, oddawna już wiemy.

Autor przechodzi do cyfrowego zobrazowania upadku liczebnego żydostwa w Wielkopolsce;

„W roku 1847 było w prowincji poznańskiej prawie 77 000 Żydów, potem nastąpiła fala emigracji (do Ameryki); w roku 1850 liczba Żydów w prowincji wynosiła jeszcze 71.500, ale jeszcze przed końcem stulecia rozpoczął się wielki pęd ku zachodowi. W roku 1910 w prowincji było już tylko 25.500 Żydów, a dziś jest ich zaledwie 3.000.

„A teraz upadek, ujęty ze strony kulturalnej w roku 1847 było czynnych w żydowskich szkołach Poznania, (do których uczęszczało zgórą 10.000 z dzieci) 172 nauczycieli żydowskich, w trzy lat potem — 156, w roku 1910 — 50, a dziś istnieje już jedna tylko szkoła żydowska w całej prowincji. Los żydowskich instytucji kulturalnych i oświatowych odpowiada tym cyfrom; w prowincji niema już dziś wcale rabinów.

„Miasto Poznań jeszcze podczas wojny miało gminę żydowską, złożoną z około 5.000 Żydów, dziś jest ich 2.200 (cyfra ta jest niższą od rzeczywistej — przyp. red.), w tem 403 płatników podatków. Suma podatków dzieli się następująco: 294 dawniejszych rosyjskich Żydów płaci 41.400 złotych, 109 dawnych niemieckich Żydów — 25.000 złotych podatków. Dowodzi to, że stosunki gospodarcze przybyszów są o mniej więcej jedną trzecią gorsze, niż u dawnych Poznańczyków. Ujawnia się tu przeobrażenie w strukturze socjalnej, proletaryzacja Żydów. Niemiecy Żydzi w tym kraju byli prawie bez wyjątku mieszczanami, „burżujami“, stanem średnim — polscy Żydzi w Kongresówce proletarjatem, przybysze są bez wyjątku proletarjuszami, a oddawna już są oni w przewadze.“

Oficjalnie i faktycznie — oświadcza p. Hirsch — nie robi się między temi zasadniczo rozmaitemi kategorjami żadnej różnicy; Żydzi niemieccy zaliczani są nie do niemieckiej, ale do żydowskiej mniejszości narodowej, tak jak Żydzi z b. Kongresówki. „Dawna niemiecka dzielnica żydowska w Poznaniu stała się „ghettem“, widzi się znów tu i tam chałupy w wązkich, starych uliczkach, między oberwańcami z proletarjatu; stare kobiety stoją zgarbione przed małymi ładami Synagogi, małe domy modlitwy święcą pustkami. Istnieje jedna szkoła żydowska z polskim językiem wykładowym

„Wielki szpital żydowski w Poznaniu został podzielony, bo stał się za duży; zpośród 80 łózek polska kasa cho-

rych zajmuje teraz 60. Dla Żydów z całej prowincji wystarcza oddział, zredukowany do 20 łózek. Przynależność dla starców i przytulisko dla kalek są jeszcze obsadzone. Pozatem jednak ta gmina, niedawno jeszcze wielka i kiedyś sławna, pod każdym względem uległa zdziśiatkowaniu. Jej sławę i większość jej członków znajdujemy dziś na pięknym, wielkim cmentarzu“.

Na prowincji jest „nielepiej“. „Wiele gmin, zwłaszcza w północnej części Poznania, wogóle już nie istnieje. Jedną z synagog przekształcono na kino. W innej suszy się skóry. Szereg gmin w północnej i zachodniej części prowincji już nie istnieje. Jedną z gmin która w roku 1914 liczyła jeszcze 120 rodzin i 450 dusz, składa się dziś z 7 rodzin, z czego 5 przywędrowało z b. Kongresówki.

„Tym, którzy pozostali, nie jest rzecz możliwą, odprawić swe nabożeństwo, żyć i umierać po rytualnemu. Nie jest dla nich rzeczą możliwą, utrzymywać rabinów, kantorów i funkcjonariuszy oświatowych Cmentarze niszczeją. Szkoły żydowskiej nie da się utrzymać, więc trzeba posyłać dzieci do szkoły katolickiej, polskiej. Tylko synagoga, w Poznaniu prawie największy i najdumniejszy budynek miasta, stoi jak smutny paradoks“.

P. Hirsch zastanawia się dalej, co się stanie w przyszłości: czy resztki Żydów niemieckich w Poznaniu wogóle znikną, czy też zasynilują się z Żydami, pochodzącymi z b. Kongresówki. Co do tego autor jest zdania, że różnice między obu odłami są do tego ogromne. Dawni niemieccy Żydzi żyją nadal na sposób niemiecki: w biurze, w sklepie, w domu. Żydzi „polscy“ — jak ich p. Hirsch nazywa — żyją natomiast na ulicy; nazywa się ich popularnie „Luftmenschen“. Problem leży w tem czy także dawni niemieccy Żydzi w Poznaniu staną się takimi sproletaryzowanymi „Luftmenschen“.

Streściłszy obszernie wywody p. Hirscha, gdyż niewątpliwie zawierają one wiele ciekawych danych. Oczywiście, to, co p. Hirsch opłakuje, mianowicie upadek i stopniowy zanik dawnego żydostwa niemieckiego w Wielkopolsce, może nas tylko cieszyć. Radość tej jednak nie może przesłaniać nam fatku coraz groźniejszej inwazji Żydów z b. zaboru rosyjskiego i austriackiego, przed którą musimy się bronić ze wszystkich sił.

Obóz obludy

Bezgraniczna obluda ludzi przewrotu majowego i ich wszelkich popleczników jest istotną cechą tego ponurego zjawiska, jakim całość dojścia do władzy obozu rządzącego dzisiaj i sposobów trzymania się przy niej jest w naszych dziejach lat ostatnich. Niema dnia, aby ta obluda się nie ujawniała. Tylko od czasu do czasu warto zwrócić uwagę na jej szczególnie czelne objawy.

Po niedzielnych wyborach w Bratniej Pomocy Uniw. Warsz. ukazują się na naczelnem miejscu jednego z pism „sanacyjnych“ biadania podobne zresztą do twierdzeń w innych pismach tego obozu („Kurjer Czerwony“ nr. 42):

„Zławiące gazy, zdemolowany hall i szatnia, wywalone okna, powybijane szyby, połamane stoły i krzesła, puszczone w ruch pałki, kastety i noże, obite do krwi studentki, ciężko ranni studenci, wezwane karetki pogotowia... Gdzie się to wszystko działo? To zebranie Bratniej Pomocy Uniwersytetu Warszawskiego, na którym wśród takich właśnie okoliczności dokonano wczoraj wyborów nowego zarządu.

„Bezstronny obywatel przeciera oczy, nie wierzy. Więc rozwysłnienie polityczne doszło już do tego, że młodzież akademicka, дума społeczeństwa i przyszłość narodu, używa takich metod w walce o mandaty do samopomocowej, z natury rzeczy apolitycznej instytucji? Jad nienawiści zębra dusze młodzieży, budzi w niej najniższe instynkty, łamie tradycje uniwersyteckie. Ale nie sposób czynić za to odpowiedzialną całą młodzież uniwersytecką“.

Narazie możnaby to wszystko czytać jeszcze spokojnie. Istotnie bowiem zajęcia na zebraniu Bratniej Pomocy były oburzające. Poważne obrady przytłaczającej większości młodzieży narodowej zostały zaburzone sposobami tak łajdackimi jak bombardowanie szyb sali obrad kamieniami z zewnątrz i rzucanie naczyń z gazami i zawiąkami. To trzeba potępić. Ale oto ciąg dalszy:

„Pierwszy protest na niesłychane wybo-ry zgłosił komendant główny Legionu Młodzieży“.

Teraz widać, w czem rzecz. Sprawców z Legionu Młodych, którzy te gwałty popełnili, przyłapano, a teraz

w piśmie „sanacyjnym“, po ogólnych narzekaniach na zdżiczenie, ich właśnie się chwali. Zdżiczeniem są poważne obrady obrzymiej większości, a objawem wysokiego poziomu wybijania szyb kamieniami i rzucanie gazów i zawiązków.

Równocześnie, jak na zawołanie, zjawia się drugi przykład tej samej obludy. W Sejmie przemawia marsz. Trąpczyński. Na ławach B. B. pod przewodem p. Sanojcy karczemne zachowanie się w jednym ciągu, Marszałek Świtalski zachowuje się w sposób bezprzykładnie stronnicy, pozwalając na te wszystkie zaburzenia porządku, a zwracając się przeciw posłom, żądającym spokoju. Posłowie opozycji muszą opuścić salę obrad, w których niema rzetelnego lub choćby jako tako poprawnego przewodnictwa.

A nazajutrz rano w głównym piśmie obozu rządowego („Gazeta Pol.“ nr. 54):

„Spektakl był zgóry przygotowany, wyranżowany przez leaderów zjednoczonej endolewicy“.

Oczywiście! To opozycja nasadziła sanojców do wrzeszczenia i opozycja podszeptała p. Świtalskiemu jaskrawą stronnictwość w przewodniczeniu. Wszak to takie jasne!

Jest to obóz obludy na całej linii.

„Obrażony“ „strzelec“

„Słowo Pomorskie“ donosi z Brodnicy:

W dniu 17 bm. przed sądem grodzkim na sesji wyjazdowej w Górnicy odbyła się rozprawa przeciwko Kalinowskiemu, członkowi O. W. P. z Górnicy. Akt oskarżenia zarzucił oskarżonemu K., że podczas pewnej defilady w Górnicy dopuścił się obrazy „strzelca“.

Po przeprowadzeniu przewodu sądowego i wysłuchaniu świadków sąd nie mógł nabrać przekonania o winie oskarżonego i po dłuższej naradzie wydał wyrok uwalniający, a kosztą nałożył na skarb państwa.

Ustawa o szkołach prywatnych

Pomimo sprzeczności z konstytucją głosami B. B. przyjęto ustawę w trzecim czytaniu w komisji oświatowej

Warszawa, 24. 2. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji oświatowej zakończono trzecie czytanie ustawy o szkołach prywatnych. Wniosek pos. Stanisława Strońskiego (Klub Nar.), ażeby ustawę odesłać do komisji konstytucyjnej, gdyż jest sprzeczna z postanowieniami konstytucji, B. B. odrzucił. Przed głosowaniem nad całością ustawy postawie Kornecki (Klub Nar.), Czapiński (P. P. S.), Bittner (Ch. D.), Sommerstein (Koło Żydowskie), Chrucki (Ukr.), oświadczyli, że wobec odrzucenia poprawek, które zmierzały do uzgodnienia ustawy z konstytucją, głosować będą przeciw całości ustawy, a pos. Czapiński dodał, że P. P. S. głosuje przeciw ustawie również z powodu jej wybitnie policyjnego charakteru.

Na uwagi przedstawicieli Klubu Narodowego i Ch. D., że ustawa na-

rusza również prawa Kościoła katolickiego w dziedzinie szkolnictwa, wiceminister Pieracki oświadczył, że obojczy te wynikają z nieporozumienia. Ze względu na położenie geograficzne i polityczne Polski w interesie obopólnym państwa i Kościoła leży, aby państwo miało należyte uprawnienia, gdyż tylko silne państwo będzie silną podporą dla Kościoła.

Po przegłosowaniu projektu, który został przyjęty 17 głosami B. B., przewodnicząca Jaworska wyznaczyła następne posiedzenie na piątek, celem załatwienia wniosku Klubu Narodowego o „numerus clausus”. Referować będzie pos. prof. Komarnicki (Klub Nar.).

Projekt ustawy o szkołach prywatnych przyjdzie pod obrady sejmowe w piątek. (w)

parku tłum zaatakował policję, chcąc dostać się na plac przed parlamentem. Dopiero przybyłym posiłkom udało się opanować sytuację. Demonstranci wymusili jednak przepuszczenie delegacji, składającej się z ośmiu bezrobotnych, którzy konferowali z przywódcą opozycji Lansbury i socjalistą Buchananem.

Echa śmierci ś. p. Waclawskiego

Wilno, 24. 2. (PAT). Student Wul-tim, aresztowany w związku ze śmiercią ś. p. Waclawskiego otrzymał w tych dniach akt oskarżenia. Pociągnięto go do odpowiedzialności sądowej z art. 122 k. k. Drugi oskarżony Zaukind, aresztowany w związku z tą sprawą otrzymał akt oskarżenia w dniach najbliższych. Obie rozprawy odbędą się najprawdopodobniej w pierwszej połowie kwietnia.

Skazanie posła z B. B.

Warszawa, 24. 2. (Tel. wł.) W sądzie grodzkim toczyła się sprawa przeciwko pos. Kleszczyńskiemu z B. B., oskarżonemu przez pos. Niedziałkowskiego o napad w bufecie sejmowym dnia 9 lutego ub. r.

Podczas dyskusji „brzeskiej” pos. Kleszczyński wykrzyknął: „mało bili”, wobec tego „Robotnik” nazajutrz porównał pos. Kleszczyńskiego z Puryszkiewiczem. Oskarżenie wnosili adw. Graliński, wykazując to polityczne zajęcia. Pos. Kleszczyński został skazany na 7 dni aresztu bez zamiany na grzywnę. (w)

Pożyczka polska na giełdzie nowojorskiej.

New York 23. 2. (PAT). Pożyczka dillonowska 56, pożyczka stabilizacyjna 54, pożyczka m. Warszawy 44%, pożyczka śląska 44.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 24. 2. 1932.

Warunki: Handel hurtowy parvlet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ciężaru litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h); 3) ożenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.1 f w h); 5) jęczmienia poznańskiego a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznańskiego a) 43.55 kg. (74.1 f w h)

Ceny tranzakcyjne.

Zyto 15 tonn par Poznań 23.50
 Usposobienie spokojne
 Pszenica 105 tonn par Poznań 23.75
 Pszenica 15 tonn par Poznań 24.00
 Usposobienie spokojne

Ceny orientacyjne.

Zyto . . . . . 23.00—23.50
 Usposobienie spokojne.
 Jęczmień a) 64—66 kg. . . . . 19.50—20.50
 Jęczmień b) 68 kg . . . . . 21.00—22.00
 Usposobienie spokojne.
 Jęczmień browarowy . . . . . 23.25—24.52
 Usposobienie spokojne.
 Owies . . . . . 20.25—20.75
 Usposobienie spokojne
 Mąka żytnia 65% w/w work. . . . . 35.50—36.50
 Usposobienie spokojne
 Mąka pszenna 65% w/w work. . . . . 36.50—38.50
 Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie . . . . . 14.50—15.00
 Otręby pszenne . . . . . 13.75—14.75
 Otręby pszenne (grube) . . . . . 14.75—15.75
 Rzepak . . . . . 32.00—34.00
 Gorzyca . . . . . 32.00—34.00
 Wyka latowa . . . . . 22.00—21.00
 Peluska . . . . . 21.00—23.00
 Groch Victoria . . . . . 23.00—26.00
 Groch Folgera . . . . . 30.00—33.00
 Groch niebieski . . . . . 12.00—13.00
 Lubin żółty . . . . . 16.00—17.00
 Serafela . . . . . 25.00—28.00
 Koniczyna czerwona . . . . . 150.00—190.00
 Koniczyna biała . . . . . 280.00—400.00
 Koniczyna szwedzka . . . . . 135.00—145.00
 Koniczyna żółta odluszczone . . . . . 125.00—145.00
 Przelot . . . . . 260.00—300.00
 Tymoteusz . . . . . 40.00—55.00
 Rajgras angielski . . . . . 45.00—50.00
 Słoma luźna . . . . . 3.10—3.40
 Słoma prasowana . . . . . 3.80—4.25
 Siano luźne . . . . . 5.50—6.00
 Siano luźne nadnotekie . . . . . 6.75—7.25
 Siano prasowane . . . . . 8.50—9.00
 Makuch lniany 36—38% . . . . . 26.00—28.00
 Makuch rzepakowy 36—38% . . . . . 18.00—19.00
 Makuch słoneczny 46—48% . . . . . 17.50—18.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 105 tonn.
 Uwagi: Owies biały niezadeszczony ponad notowanie. Słoma owsiana powyżej notowania.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.875 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.90 zł.

PURGAN „ERBE”.
 Dwa te wyrazy to nazwa jedynego w swoim rodzaju i najskuteczniejszego środka przeczyszczającego.
 Purgan „Erbe” jest lekiem roślinnym, dającym zupełną gwarancję aktywności i nie wywierającym żadnych ubocznych działań. Użyty przy małych niedyspozycjach rozkładu pokarmu w żołądku, a w ilości 2 pastylek powoduje łagodne wypróżnienie kiszki, nie wywołując uczucia wzdęcia i bólow. Dr. L. K.
 Pw 10 223-51.39

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 24. 2. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona; kursy naogół utrzymane obroty żywsze. Z pożyczek państwowych płacono w dalszym ciągu za 5% Pożyczkę konwers. 39¼%, również za 4% Pożyczkę inwest. 87. Jednakże bez notowania. W papierach lokacyjnych P. Z. K. obracano 5% listami dolarowymi starymi po 75¼—75% w oddaniu jak również 4% listy zastawne konwert. po 29¼%, natomiast 6% listy, które początkowo handlowano po 12¼, podniosły się kursie pod koniec giełdy na 12¼ w placeniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania. Z dniem dzisiejszym odpada kupon dywidendowy od akcji Banku Polskiego w wys. 12% za rok 1931.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):
 5% Pożyczka konwersyjna 39¼% P.
 8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92% +
 8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 75¼—75% O.
 4% listy zastaw konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 29¼% O.
 (Kurs w złotych)
 6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.25—12.75 P.
 Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 2. 1932.
Wzloty Gotówka
 Dolary St. Zjedn. tr.: 8,87¼; sp.: 8,89%; kup.: 8,85%.

	trans.	przed.	kup.
Belgia	124.25	124.56	123.92
Gdańsk	173.85	174.98	173.42
Holandja	360.20	361.70	359.90
Londyn	31.03	31.18	30.88
New York			
kabel	8,919	8,989	8,999
Parż	35.10	35.19	35.11
Praga	26.39	26.45	26.33
Szwajcaria	174.08	174.51	173.65
Włochy	46.45	46.68	46.22
Berlin	211.70		

Tendencja słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% pożyczka bud.	35.00	35.50
4% pożyczka inwest.	89.25	89.00
5% pożyczka konw.		40.00
6% pożyczka dol.		56.50
4% premij. dol.		47.50
7% pożyczka stabil.	56.50	55.87
10% pożyczka kol.	101.00	104.50

Tendencja nieco mocniejsza.

Akcje w złotych:
 Bank Polski . . . . . 0.00—80.50
 Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 24. 2. 1932.

Pszenica march 75—76 kg 45.00—247.00

kup. Tendencja wzmocniona.

Zyto march 72—73 kg 193.0—195.00

dalej kup. Tendencja spokojna.

Jęczmień brow 168.00—173.00

Tendencja mocniejsza.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 159.00—165.00

Tendencja mocniejsza.

Owies march 148.00—155.00

Tendencja mocna.

Mąka pszenna 30.50—34.50

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 70% 28.00—29.50

Tendencja utrzymana.

Ospa pszenna 9.75—10.25

Tendencja utrzymana.

Ospa żytnia 9.75—10.25

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 20.00—27.00

Groch drobny jadalny 21.00—23.50

Groch pastewny 15.00—17.00

Peluska 16.50—18.50

Bób 14.00—16.00

Wyka 16.00—19.00

Lubin niebieski 10.00—12.00

Lubin żółty 14.50—16.50

Seradela nowa 29.00—34.00

Kuchy lniane 37% 12.00—12.20

Kuchy z orzecha ziemnego 12.50

Kuchy mielone (n.ącaka) 12.30—12.40

Wytłoki suche parv. Berlin 8.00—8.10

Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 11.00—11.10

Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 12.00—12.10

Płatki ziemniaczane 13.50

Ogólna tendencja nierówna.

Obrady konferencji rozbrojeniowej

Dzisiejsze posiedzenie plenarne — Przyjazd głównych delegatów — Propozycje brytyjskie — Stanowisko 4 państw Pol. Ameryki

Genewa, 24. 2. (Tel. wł.) Konferencja rozbrojeniowa odbyła dziś swe ostatnie plenarne posiedzenie, poczem nastąpi przerwa, w czasie której pracować będą poszczególne komisje.

Na tem posiedzeniu bez dyskusji przyjęto propozycje, opracowane przez biuro konferencji, w sprawie dalszych prac. Konferencja wezwała komisję główną, aby zbadała i sprecyzowała wytyczne wszystkich propozycji, złożonych w czasie debaty.

Londyn, 24. 2. (PAT.) Min. spr. zagr. Simon odjechał do Genewy. Simon, który poprzednio zamierzał udać się dopiero w końcu tygodnia, otrzymał depeszę od premiera Tardieu, zawiadamiającą, że przybywa do Genewy w środę, gdzie będzie również już min. Grandi.

Genewa, 24. 2. (PAT.) Precyzując

punkty widzenia w przemówieniach wygłoszonych przez pierwszych delegatów w ogólnej dyskusji, reprezentanci brytyjscy przedstawili swoje propozycje rozbrojeniowe. Delegacja brytyjska wypowiada się m. i. za zmniejszeniem tonnażu okrętów liniowych, za zakazem łodzi podwodnych i ciężkiej artylerji, względnie bombardowania powietrznego. Proponuje również utworzenie stałej komisji rozbrojeniowej, która czuwałaby nad wykonaniem konwencji, którą opracuje konferencja.

Genewa, 24. 2. (PAT.) W czasie ogólnej dyskusji przemawiali wczoraj przedstawiciele 4 państw Guatemali, Wenezueli, Boliwji i Columbji. Mówcy podkreślili solidarność, łączącą te państwa, jak również ich zainteresowanie dla prac konferencji.

Odgłosy walk na Dalekim Wschodzie

Zmiana japońskiego dowódcy — Przygotowania do nadzwyczajnego zgromadzenia Ligi — Sprawa pomocy walczącym stronom

Szanghaj, 24. 2. (Tel. wł.) Pojawili się pogłoski o mającej w najbliższych dniach nastąpić zmianie na stanowisku głównodowodzącego wojsk japońskich. Dotychczasowy głównodowodzący gen. Uyeda ma być zastąpiony przez generała, który znajduje się już w drodze do Szanghaju wraz ze sztabem na front dwoma dywizjami.

Genewa, 24. 2. (PAT.) Sekretarjat gen. Ligi Nar. zajęty jest obecnie przygotowaniem do nadzwyczajnej sesji zgromadzenia Ligi, która rozpocznie się 3 marca w Genewie celem rozpatrzenia konfliktu japońsko - chińskiego.

Zachodzi pytanie, czy St. Zjednoczone, które w załatwieniu tego konfliktu są interesowane bezpośrednio, wezmą udział w obradach. Jako przewodniczący zgromadzenia wymieniany jest przewodzącym belgijski min. spraw zagr. Hymans.

Waszyngton, 24. 2. (PAT.) Do komisji spraw zagr. parlamentu wpłynęło oskarżenie Linebargera z Waszyngtonu, rzekomo doradcy prawnego rządu chińskiego który oświadczył, że fabrykanci amunicji i bankierzy amerykańscy pomagają Japonji przeciw Chinom.

Jako dowód oskarżenia Linebarger przytacza fakt, że fabrykanci St. Zjedn. sprzedali niedawno Japonji za 181 milionów dol. amunicji. W tranzakcji tej uczestniczyli również bankierzy Stan. Zjednoczonych. Linebarger, który się starał o podobną pomoc dla Chin, nie mógł jej uzyskać.

Według korespondenta „Baltimore Sun” departament stanu oraz rządu brytyjski i francuski przeprowadziły nieoficjalne rokowania, aby nie dopuścić do dyskusji parlamentarnej w sprawie sprzedaży amunicji Japonji i Chinom.

Demonstracje bezrobotnych w Anglii

W kilku miastach doszło do ostrych starć z policją

Londyn, 24. 2. (Tel. wł.) W czasie manifestacji bezrobotnych w Bristolu, doszło pomiędzy tłumem, liczącym około 6000 bezrobotnych i policją do ostrego starcia, w wyniku którego 30 osób, w tem jedna kobieta i oficer policji zostali ranni.

Do ostrego wystąpienia zmuszono również władze bezpieczeństwa w Liverpoolu, gdyż tłum natarł na policję, aby uwolnić aresztowanych demonstrantów.

W Londynie odbyły się wielkie manifestacje. Po demonstracji w Hyde-

Wszyscy głosują!

Dziś o godz. 19,30 odbędzie się w auli Uniwersytetu Poznańskiego

Walne Zebranie Bratniej Pomocy Stud. U. P.

Wszyscy, którym leży na sercu dobro Bratniej Pomocy głosują na liście

Narodowego Komitetu Samopomocowego

z prezesem p. Pukackim na czele.

Trzeci gabinet p. André Tardieu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 22 lutego.

Cały Paryż śpiewa teraz piosenkę „Ce n'était qu'un rêve, un jo-li rêve“... Cały, ponieważ nuci ją obecnie i radykali. Przez dwa dni zdawało się im, że dzięki p. Painlevému są już u władzy; że zorganizują dla swego obozu i dla socjalistów triumfalne wybory; że „oczną“ republikę od rzekomego na nią zamachu prawicy; że wreszcie położą kres niepotrzebnym aljansom Francji na zewnątrz, gdyż wierzą, iż rozbrojenie powszechne zapobieże wszelkiemu niebezpieczeństwu. Obóz p. Daladier tak był zresztą pewien zwycięstwa, iż dawał już nawet przysięgę swemu rządowi wyraźne wytyczne co do swego programu! Ministerjalna lista gabinetu p. Painlevégo, na której figurowały przedpotopowe postacie, należące do generalnego sztabu radykalno-socjalistycznego, krzątała uporczywie. Aż tu wszystko skończyło się tyłko snem, pięknym snem, jak mawia piosenka! Konsternacja w szeregach opozycji jest też ogromna.

Gabinet p. Painlevégo „położył się“ przed swem ostatecznym uformowaniem. Były minister wojny bowiem, mimo wszystko, jest chłodnym matematykiem. Wobec tego po najciszej-szych obrachunkach i dodawaniach, musiał dość do przekonania, iż $2+2=4$, inaczej mówiąc, że jego gabinet, bardzo silnie obsadzony na papierze, przewali się w pałacu Burbońskim jak domek z kart. W izbie bowiem istnieje tylko jedna, jedyna większość narodowa, która naturalnie odmówi poparcia podobnej formacji ultra-kartelowej. P. Painlevé wyrzekł się też jej utworzenia.

Prawda, że w pierwszej fazie tworzenia tego gabinetu wszedł on w pertraktacje z różnymi przedstawicielami tej większości, a przedewszystkiem z p. Tardieu, który bardzo widocznie i to od pierwszej chwili stał się arbitrem sytuacji. Negocjacje te jednak spęły na niczem, ponieważ widocznym było, iż radykali pragnęli dla siebie zachować główne stanowiska, podczas gdy w danej chwili p. Tardieu gotów był przyjąć nawet ministerstwo bez teki z misją kierowania delegacją genewską. Domagał się on jedynie, aby p. Laval pozostał na stanowisku ministra spraw zagranicznych, a teka spraw wewnętrznych przypadła osobistości bardziej neutralnej, mogącej pogodzić postulaty izby z postulatami senatu. Upór jednak i zaślepienie lewicy nie pozwoliły na utworzenie się rządu pojednania republikańskiego. Wobec tego było jasne, iż jedynie p. Tardieu potrafi rozwiązać zawiłą sytuację.

Tak też się stało. Były i nowy premier w przeciagu pół dnia zorganizował nowy rząd. Jest to drugie wydanie rządu Tardieu-Laval, z dużymi zmianami listy ministrów. Zaznaczmy jeszcze, iż lewica, po nieudanej próbie p. Painlevégo, żywiła nadzieję, że prezydent republiki powierzy funkcję utworzenia ministerstwa p. Paulowi Boncourowi. Pomimo jednak jego niezawodnego patriotyzmu nie zyskałby on całkowitego poparcia większości w izbie. Przytem, powiedzmy szczerze, zarówno obecna sytuacja, jak i społeczeństwo domagają się, aby na czele rządów stał człowiek względnie młody, energiczny, pełen realizmu i mający posłuch młodych generacji. Jest nim niezawodnie p. Tardieu, będący nie tylko politykiem o wyjątkowych zdolnościach, ale także i byłym kombatanem, który jako taki stoi bardzo blisko i rozumie lepiej od innych aspiracje obecnych pokoleń i potrafi na naczelnym stanowisku nadać polityce bieg, zgodny z potrzebami i z ideałami Francji narodowej.

W ciągu ostatniego kryzysu wypowiedziała się zresztą szeroko opinia francuska, i to najrozmaitszych klas społeczeństwa, protestując przeciwko zakusom kartelu lewicy, które mogły się fatalnie odbić na całym życiu narodem. Słyszało się więc w potocznych rozmowach rzesz pracujących, takie powiedzenia: „A tak, Herriot przecież o mały włos nie spowodował ruiny Francji; Briand doprowadził ją nad prawdziwą przepaść; dość starczych rządów“ itd. Opinie te wypowiedzieli robotarze, mali sklepikarze, szoferzy.

W kołach zaś studenckich zapanało prawdziwe wrzenie. Od dnia upadku gabinetu p. Laval, w Quartier Latin odbywały się codzienne manifestacje, zmuszające policję do dosyć naciąganych energicznych interwencji. Senator Chéron coś może o nich powiedzieć. Tym młodzieży otoczył go

zwartem kołem, kiedy udawał się do Pałacu Luksemburskiego, i zaczął tańczyć tak zawiadającą farandolę, że byłby minister zgubił swój kapeluszy i był przez pewną chwilę poszturchiwany raz w prawo, raz w lewo, w takt studenckiej fantazji. Krząta pogłoski, że nawet opuścił Paryż, ponieważ pod jego oknami śpiewano serenady, na temat „A bas Chéron“, podobne do tych, jakie młodzież uniwersytecka usiłowała zorganizować dokoła ogrodu Luksemburskiego na „część“ innych senatorów. Policja czuwała, co jednak nie przeszkodziło studentom bombardować jej zgniętymi jajkami i pomidorami z okien jednego z fakultetów, zorganizować pochody, a wreszcie rozlepić w Quartier Latin afisze, przedstawiające szubienicę, na której pośrodku wisi senator Peyronnet (niefortunny interpellant p. Laval), a po jego bokach dwaj „złoczyńcy“: pp. Chéron i Barthou. Oczywiście afisz ten został szybko z murów usunięty.

Utworzenie gabinetu p. Tardieu przyjęła opinia z prawdziwym zadowoleniem i ulgą. W kołach politycznych spotkał się on naogół także z do-brem przyjęciem. Niektórzy podkreślają tylko, iż p. Piétri przypadła specjalnie ciężka rola kierowania departamentem obrony narodowej, t. j. aż 3 ministerstwami: wojny, marynarki, lotnictwa, co prawda przy pomocy 2 podsekretarzy stanu, pp. Foulda i Riche; że teka kolonij mogła się dostać jednemu z członków większości, wier-

nie przy rządach narodowych stojącej, co nie zawsze można było powiedzieć o p. Chappedelaine; że sprawy wewnętrzne zostały powierzone senatorowi Mahieu z lewicy radykalnej; że wreszcie portfel wojny nie pozostał w rękach samego p. Tardieu.

Nowy premier przy tworzeniu swego gabinetu musiał jednak tak lawirować, aby zatuszować choć w części za-zdrość senatu, dlatego też jeden z członków tego ciała, senator Mahieu otrzymał ministerstwo spraw wewnętrznych, a dr. Chauveau tekę rolnictwa.

W ostatnim przesileniu zasługiwała na uwagę ogromna solidarność „załogi Tardieu-Laval“, tak rzadka w szeregach polityków. To też cały kraj z pełnym zaufaniem odnosi się do kierownika rządów Francji, którego głos jako ministra spraw zagranicznych, zaważy również przed forum międzynarodowym. Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, iż podobnie jak p. Briand był uważany za uosobienie „lokarnizmu“ i pacyfizmu, tak znowu objęcie władzy na Quai d'Orsay przez p. Tardieu staje się symbolem powrotu do polityki narodowej, czyli poszanowania traktatów, których nowym ministrem spraw zagranicznych był przecież jednym z głównych redaktorów. Berlin radował się zatem przedwcześnie z upadku gabinetu p. Laval. Nie spodziewał się on prawdopodobnie, że p. Tardieu powróci do Genewy nie tylko jako premier Francji, ale także jako szef jej polityki zagranicznej, posiadający ogromny prestige, zarówno na wewnątrz, jak i na zewnątrz kraju.

I. BRIARES.

Z przemówienia gen. Hallera na zjeździe harcerskim

...Harcerstwo polskie zgodnie z rodziną, z narodem, z Kościołem i szkołą będzie nadal współdziałało w wychowaniu młodzieży na pełnych obywateli Rzeczypospolitej, rozwijając wartości religijno-moralne, krzewiąc szlachetne uczucia, hartując ciało i wolę i rozwijając wraz z charakterem zdolności umysłowe — słowem przez harce ducha i ciała harcerstwo przysposabia młodzież do pełnej służby Bogu, ojczyźnie i bliźniemu w myśli przyrzeczeń i prawa harcerskiego, stawiając sobie jako cel najszczytniejszy — dążenie do doskonałości.

Harcerzowie ułatwić ma tę drogę prawo harcerskie, zawarte w dziesięciu punktach, a więc złe czyni, kto usiłuje podważyć lub zniweczyć choćby jeden punkt tego, każdego harcerza obowiązującego prawa harcerskiego. Komu by zaś ono się nie podobało, lepiej zrobi, trzymając się zdala od tej młodzieży, której znakiem zewnętrznym jest lilijka, symbol czystości, której to cnoty zapewne żadna harcerka, żaden harcerz pozbędzie się nie zechce jako największego klejnotu młodzieńczego serca, jako daru najwyższego, torującego drogę do łask nadprzyrodzonych, bez których człowiek jest jakby ułomnym, w mrokach chodzącym i dlatego może nawet mimowoli błądzącym. Pełny człowiek — a któż nim będzie, jeśli nie harcerz — musi żyć pełnym życiem, a więc tak przyrodzonym, jak i nadprzyrodzonym. Nigdy harcerstwo nie może się zacieśnić w uprawie jednostronnej, sportu lub choćby nawet przysposobienia wojskowego, które jest tylko jednym z licznych zadań wychowania harcerskiego. Harcerz zaś jako pełny człowiek i obywatel gotów jest zawsze do obrony ojczyzny.

Po apelu do zgody wewnętrznej generał Haller mówił dalej:

Trzeba dzisiaj przypomnieć sobie, że już mamy tak szczytne tradycje, zdobyte w 20-letniej pracy, uwieńczonoj bohaterstwu czynem naszej harcerskiej młodzieży, tak w legionach, jak i w bohaterstwie obronie Lwowa, jak i w walkach na kresach wschodnich, które opiewa jeden z naszych najlepszych harcerzy dh. Henryk Glass w gawędach „Na szlakach chudego wilka“, również w powstaniu wielkopolskim z druhem Śniegockim i Wierzejewskim na czele, jak w po-

wstaniach śląskich i wreszcie w armji ochotniczej roku 1920, w zwycięskiej bitwie pod Warszawą, zwanej „Cudem nad Wisłą“, w którym to czasie wielkiego doświadczenia narodu naszego był z nami obchodzący właśnie 10-lecie swego pontyfikatu Ojciec św. Pius XI, któremu ślemy dziś hołd z zapewnieniem synowskiej miłości i wierności.

...W dzisiejszych czasach powszechnego kryzysu moralnego, którego skutkiem jest kryzys ekonomiczny (gdyż nie można bezkarnie łamać niewzruszonych praw i zasad), my harcerze Polscy chcemy tem bardziej wytrwać w starych cnotach i prawdach chrześcijańskich, żyć w nich i rozwijać je w sobie wraz z całym narodem; chcemy, by młodzież harcerska wzorowała się na wspaniałych postaciach dziejów polskich i na naszych pierwszych harcerzach, jakimi byli: założyciel polskiego harcerstwa na wzorze skautingu Baden Powela, śp. dr. Andrzej Maikowski, który znalazł grób w roku 1919 jako oficer polski na dnie morza Śródziemnego — śp. druh Grodyński, świetlany wiara i czystością uczuć, — niestrudzony śp. dh. ks. Kazimierz Lutostawski, pierwszy kapelan harcerski, i wszyscy ci śp. druchowie i druchny, którzy młode swoje życie z radością złożyli w ofierze za wolność Polski.

Chcemy, by nasi harcerze wzorowali się na nich i na tych żyjących wśród nas, którzy obchodzili w roku ubiegłym 20-lecie harcerskiej pracy z druhem Strumiłą i naszym naczelnym kapelanem księdzem Luzerem na czele. Niezapomniane były to czasy tworzenia harcerstwa polskiego we Lwowie i w pierwszym obozie harcerskim w Skolem, w którym współpracowałem jako instruktor.

Pragnieniem mojem jest, by takie harcerstwo promieniowało na całą Polskę, która odrodzi się przez swoją młodzież — wspaniałą, mocarną duchem Bożym i dobremi czynami najlepszych synów narodu naszego, których oby były miliony w wierze niezachwianych o silnych charakterach, nieugiętej woli, tak, aby Polska mogła przodować w postępie ludzkości ku Bogu.

Mówca zakończył okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej i jej Prezydenta.

W sprawie zaległości podatkowych śp. Dyonizego Knasta

W związku ze śmiercią kupca ś. p. Dyonizego Knasta Stowarzyszenie Kupców Chrzęścian ogłosiło komunikat tej treści, że ś. p. D. Knast zalegał z podatkami na ogólną sumę około 11.000 zł. i że zaległość tę rozłożono mu na raty po 500 zł. płatne co drugi dzień z zagrożeniem zwiezienia i zlicytowania zasobów towarowych w razie niedotrzymania terminów płatności, że przeto ś. p. D. Knast pozbawił się życia wskutek silnej depresji psychicznej, wywołanej bezwzględnością postępowaniem względem niego władz skarbowych, względnie ich organów wykonawczych

Prezes izby skarbowej odpowiada na to komunikatem, który faktyczny stan rzeczy przedstawia w sposób odmienny, a mianowicie, jak następuje:

Cała zaległość, ciążyąca od r. 1927 na przedsiębiorstwie ś. p. D. Knasta w podatku przemysłowym i obrotowym, łącznie z przypisanymi ostatnio zaliczkami miesięcznymi podatku przemysłowego za r. 1931 i dodatkami na rzecz związków samorządowych, wynosiła 6.924 zł 96 gr. Urzędy skarbowe stosowały względem ś. p. D. Knasta, zresztą jednego z lepszych płatników podatkowych jak najliberalniejszą politykę ulg i odroczeń. I tak w dniu 14 lipca 1931 r. decyzją IV urzędu skarbowego rozterminowano ś. p. zmarłego zaległość w podatku przemysłowym w kwocie 1592 zł 80 gr. na sześć rat miesięcznych. W dniu 8 września 1931 r. decyzją tegoż urzędu skarbowego rozterminowano zaległą jeszcze częściowo należność powyższą łącznie z innymi zaległościami w ogólnej kwocie 4.020 zł 10 gr. na dziewięć rat miesięcznych. Podania powyższe załatwiane były w ciągu 4 lub 7 dni. W okresie od dnia 1 października 1931 roku do dnia 12 lutego 1932 r. na pokrycie wszystkich zaległości od ś. p. Knasta wpłynęły następujące kwoty: dn. 19. XII. 1931 r. — 328 zł, dn. 22. XII. 31 r. — 500 zł i dn. 10. II. 1932 r. — 500 zł. Ostatnią czynność egzekucyjną (zajęcie) dokonano w przedsiębiorstwie ś. p. D. Knasta w dniu 14. XII. 1931 r., a że zaległe raty wpłacane były po tym dniu dość regularnie, żadna zwózka wzgl. licytacja towarów ś. p. Knastowi nie groziła. Jeśli przeto — kończy się komunikat prezesa izby skarbowej — śmierć samobójczą ś. p. D. Knasta spowodowały trudności płatnicze, to w każdym razie nie zostały one wywołane przez władze skarbowe.

Dziwne praktyki sekwestracyjne

Donoszą nam o dziwnych praktykach, jakie stosuje urząd skarbowy w Szamotulach.

Wobec zalegania, jak wszędzie, tak i tam obywateli z podatkami, następują nierzadko przez komorników zajęcia rozmaitych przedmiotów, jak sprzęty domowe itd. Po pewnym czasie zaś, o ile podatek nie został jeszcze uiszczony, następuje ich zwiezienie do urzędu. Wtedy jednak zgnębnym obywatel spieszy zazwyczaj do kierownika urzędu skarbowego i błaga go o nierobienie mu przeciw tego wstydu.

Przeważnie też zwózka zostaje na razie zaniechana, ale pożalowania godny obywatel popada w nowe, nieoczekiwane tarapaty. Wkrótce bowiem dowiaduje się, że za wstrzymanie zwózki ma ponieść dalszych 4 do 7 złotych kosztów na rzecz jakoby właściciela zaprzęgu, który te zwózki przeprowadza. I tu właśnie zachodzą owe dziwne praktyki, o jakich wspomnieliśmy. Właściciel zaprzęgu otrzymuje bowiem, jak nas informują, 6 złotych na cały dzień za swoją pracę, wspomniane opłaty zaś od zagrożonych egzekucją obywateli, których uzbiera się zazwyczaj kilku lub kilkunastu, wynoszą daleko więcej.

Ogólnie więc dziwią się ludzie w Szamotulach i całym powiecie tej nowej niejako daninie i są ciekawi, na jakie się ją przeznaczają cele.

Echa sprawy ta'negu okólnika

Dowiadujemy się, że wczoraj przybył do Poznania dyrektor departamentu podatków i onlat w ministerstwie skarbu, p. Wacław Koszko celem przeprowadzenia dochodzeń w związku ze sprawą okólnika izby skarbowej w sprawie egzekucji zaległości podatkowych w rolnictwie.

CENNIK NASION na 1932 rok **C. ULRICH**

wysyła bezpłatnie

Centrala Warszawa, Ceglana 11; filje: Sienkiewicza 11 i II. Hala Mirowska.

nr 8863

Kobiety polskie przeciwko zamachowi na sakrament małżeństwa

(KAP.) Zjednoczenie Katolickich Związków Polek na Rzeczpospolitą Polską wydało następującą odezwę pt. „Do ogółu kobiet”:

Zjednoczenie Katolickich Związków Polek, wnosząc stanowczy protest przeciw projektowi nowego prawa małżeńskiego, który nie szanując sakramentalnego charakteru oraz jedności małżeństwa katolickiego, dopuszcza rozwody oraz poddaje małżeństwo katolików pod orzecznictwo sądów cywilnych, uważa za swój obowiązek ostrzec ogół kobiet przed tym projektem jako wysoce niebezpiecznym dla dobra całego społeczeństwa oraz szkodliwym dla godności i stanowiska kobiety jako matki i żony.

1) Z punktu widzenia ogólnego społecznego projektu ten a) grozi obniżeniem poziomu moralnego społeczeństwa przez osłabienie ogólnej dyscypliny obyczajowej, oraz wprowadzenie prawa, które nadaje czynom nieetycznym (cudzołóstwo, obelgi i t. p.) znaczenie skutecznego środka do legalnego uwolnienia się od więzów małżeńskich; b) rozbija rodzinę, usuwając jej fundament, którym jest „jedność i trwałość” przez wprowadzenie nietylko rozwodów, ale nawet zamaskowanej formy małżeństw na próbę (art. 54, 57 i 77); c) krzywdzi dzieci, ułatwiając rozbić ich ogniska domowego;

d) popiera bezdzietność przez ułatwienie rozwodów małżeństwom, które po 3-letnim pożyciu nie mają wspólnego małoletniego potomstwa.

2) Z punktu widzenia interesów kobiety projekt ten: a) legalizując czasowość związków małżeńskich, mimo zachowanej w nim zasady równoprawnienia w zakresie uzyskiwania rozwodu, stwarza dla kobiety z racji jej odrębnej psychiki i specyficznych fizjologicznych właściwości, warunki nierównorzędne i krzywdzące; b) obciąża kobietę ustawowo obowiązkiem ponoszenia części ciężarów utrzymania rodziny, co wraz z obowiązkami macierzyńskimi i obowiązkami pani domu, które spoczywać będą zawsze na kobiecie, stanowi zbyt wielki ciężar; c) wprowadzając zgubną zasadę rozerwalności małżeństwa, nie zabezpiecza kobiety dostatecznie przez ujemne konsekwencjami teże, tak moralnymi jak ekonomicznymi.

W związku z powyższym, Zjednoczenie Katolickich Związków Polek, w imieniu 30 tysięcy zorganizowanych w swoich szeregach katoliczek, zwraca się do ogółu kobiet poważnie myślących, aby dla dobra całego społeczeństwa oraz w obronie własnego, istotnego szczęścia przeciwstawiły się tak sformułowanemu prawu małżeńskiemu.

Bezbożnicy w obronie p. Jaśkiewicza

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Zdemaskowanie p. Jaśkiewicza (pseud. „W. Saczyński”, „Henryk Wroński”) wywołało atak wściekłości w organie bezbożników polskich „Wolnomyślicielu”. Z artykułu wstępnego tego pisma okazuje się, że p. Teofil Jaśkiewicz, zastępca naczelnika wydziału osobowego w M. S. Zagr., już od 27 lat w swej akcji antyreligijnej używa powyższych pseudonimów. Za swą działalność został nagrodzony on, wróg krzyża, złotym krzyżem zasługi; jest „entuzjastą państwowości polskiej” itd. Dalej organ p. Jaśkiewicza pisze, że tak, jak on, winien pisać każdy urzędnik polski o Kościele katolickim, każdy, kto „umie trzeźwo patrzeć” na to wszystko, co się dzieje „tuż pod bokiem naszego wschodniego sąsiada i po tem, co ten kler spokoła w Meksyku i Hiszpanji, a nawet we Włoszech” („Wolnomyśliciel” nr. 4).

W tym samym żargonie (naczelnym redaktor Dawid Jabłoński) znajdujemy w powyższym piśmie niesłychane napaści i naigrania się z religii chrześcijańskiej, ze świętości i kultu katolickiego, a nawet bluźnierstwa. Bezkarnie znieważa się uczucia religijne i nawołuje się do stosunków bolszewickich w stolicy państwa, pod bokiem władz centralnych.

Przyjaciel „sanacji” o B. B.

Miesięcznik niemiecki „Zeitschrift für Politik”, wydawany przez Schmidta i Grabowsky'ego, omawia w numerze 10-tym stosunki polskie w artykule p. Adalberta v. Milewsky'ego z Warszawy. Wszystkie sympatje autora są po stronie pilsudczyków, których uważa za jedynie zdolnych do rządzenia w Polsce, nie może bowiem darować opozycji jej stosunku do mniejszości narodowych, a zwłaszcza „numerus clausus”. Pomimo tej sympatji dla obozu „sanacji”, tak ocenia on B. B. w Sejmie:

„Dzięki terrorowi wyborczemu rozporządza B. B. W. R. większością absolutną. Charakterystyka Pilsudskiego, że posłowie są lalkami, wydającymi zawsze ten sam ton, jeżeli się naciśnie im żołądek, pasuje doskonale do tych 248 posłów, którzy na wszystkie wnioski rządu odpowiadają niezmiennym tak. Blok ten należy ze swego charakteru do typu bałkańskich stronnictw rządowych. Nie pozwala on sobie na krytykę na plenum, lecz na komisjach próbuje nieraz powierzchownej krytyki wniosków rządowych, utrzymanej w tym kierunku, że krytykujący poleca swoją osobę jako bardziej kompetentną na miejsce krytykowanego ministra.”

Tak ocenia wartość polityczną stronnictwa rządowego człowiek, nie kryjący się bynajmniej ze swymi sympatjami dla obozu pomajowego.

Zapisz się na członka wspierającego
T. C. L., roczna składka 12 zł,
kwartalna 3 zł.

Z Narodowej Organizacji Kobiet

Gniezno, 22 lutego.

W salce parafjalnej odbyło się walne zezwanie N. O. K., które zagała prezesa p. Anna Łęgowska wobec licznych zebranych pań, a przewodniczyła p. dr. Szafarkiewiczowa.

W roku sprawozdawczym N. O. K. walnie przyczyniła się do organizowania akcji protestującej przeciwko projektowi reformy prawa małżeńskiego. Pod powyższy protest zebrano z Gniezna 4668 podpisów. W lipcu r. b. wzięto udział w uroczystościach wilsonowskich w Poznaniu i z tej okazji wysłano fundatorowi pomnika Wilsona Ignacemu Paderewskiemu artystycznie wykonany adres hołdowniczy. Zorganizowano 6-tygodniowy bezpłatny kurs kroju, z którego korzystało 30 kursistek. Dzięki ofiarności członkin urządzono dla biednych dzieci gwiazdkę i obdarzono 42 dzieci. Również opiekowano się emigrantami w Holandji przez wysyłkę czasopism i książek. Liczne plenarne zebrania urozmaicano referatami i deklamacjami.

Po sprawozdaniach i dyskusji udzielono zarządowi absolutorjum. Nowe władze wybrano w następującym składzie: pp. Baraniecka, Bykowska, Grzegorzewiczowa, Kleinederowa, Kluczyńska, Łęgowska, Morawska, Kocherówna, Sambergerówna, Wesolkowa i Zórawska.

W końcu aktualny referat wygłosił p. redaktor Cieślak. (br.)

W sprawie firmy „Kosma”

Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój” donosi nam w związku z ostatnim swoim komunikatem p. t. „W obronie polskiego przemysłu cukierniczego i czekoladniczego”, co następuje:

„Jak nas informuje firma M. Stępczak i S-ka, Małe Garbary 9, mająca generalne przedstawicielstwo fabryki czekolady „Kosma” w Gdańsku, — właściciel teże fabryki, dr. Kossmann, nie jest Żydem, lecz Niemcem. Tyle dla wyjaśnienia sprawy”.

Od siebie zaznaczamy, że mamy w kraju dosyć polskich firm, które należy popierać.

Ś. p. ks. kanonik Klinke

Po bardzo długich i ciężkich, a z wielkiem poddaniem znoszonych cierpieniach umarł 23 b. m. w godzinach nadwieczornych śp. ks. kan. Karol Józef Klinke. Urodzony w roku 1869, przebywał po ukończeniu gimnazjum w polskich domach, jako nauczyciel domowy. Dzięki temu władał doskonale językiem polskim. Ukończywszy studjum św. teologii, odebrał święcenia kapłańskie 24 marca 1894 roku.

Władza Duchowna powołała go do Poznania, gdzie pracował jako katecheta w dawn. gimnazjum Fryderyka W., obecnie św. Jana Kant, i prebendarz przy kościele franciszkańskim.

Dla uczniów Polaków był bezstronny i życzliwy. To też zapisał się dobrze w ich pamięci. Zdolny, energiczny i pilny zrócił na siebie uwagę ś. p. ks. arcyb. Stablewskiego, który go zaczął używać w trudnych stosunkach z rządem. Sprawiedliwość każe stwierdzić i przypomnieć, że w służbie tej okazał się śp. ks. Klinke lojalnym wobec swego polskiego zwierzchnika i wiernym sprawie Kościoła, dzięki czemu oddał polskim archidiecezjom pewne usługi w najcięższych czasach. W dowód uznania został zamianowany radcą duchownym, a w roku 1905 powołany do kapituły pozn. jako kanonik gremjalny na miejsce, opróżnione w t. zw. „miesiącu rządowym”.

Katolicy niemieccy zawdzięczają mu wiele. Przez szereg lat był redaktorem tygodnika „Katolischer Wegweiser”, wydawanego z inicjatywy ks. arcyb. Stablewskiego, któremu gorące przekonania narodowe polskie nie zasłaniały potrzeb duchowych niemieckich owieczek. Śp. Zmarły utrzymywał z Polakami dobre stosunki Kolegom polskim świadczył chętnie usługi. Wogóle był uczynny, w stosunkach towarzyskich miły i jowialny.

Z wybuchem wojny, w której zwycięski dla Niemiec wynik wierzył niezachwianie, wstąpił do armji, jako kapelan wojskowy. Ówczesna niemiecka fala szowinizmu przeszła i przez niego nie bez głębszego wpływu. Upadek Niemiec przygnębił go mocno. Rychło jednak odezwała się w nim dawna energia. Całą duszą poświęcił się niemieckiej mniejszości w państwie polskim i oddał jej poważne usługi, doceniane zresztą w całej pełni w społeczeństwie niemieckim w kraju i zagranicą, zarówno katolickim jak i protestanckim.

Wybrany posłem na Sejm w przedostatniej kadencji, ogarniał interesy niemieckie od Tczewa po Lwów, odwiedzając osobiście wszystkie niemieckie placówki w kraju. Nazywano go czasem niemieckim Wawrzyniakiem, o tyle jednak nieścisłe, że działalność śp. ks. Klinkego była niemal wyłącznie polityczną.

Przeszło dwa lata temu powaliła go ciężka niemoc na łożu długich boleści. Znosił je cierpliwie, prosząc Boga o śmierć. Z śp. ks. kan. Klinkiem schodzi z areny postać niepozobawiona cech wybitnych. N. o w p.

10-lecie chóru przy kościele św. Wojciecha

Chór Kościelny pod wezwaniem św. Kazimierza, przy kościele św. Wojciecha w Poznaniu, obchodził 10-lecie swego istnienia.

Z tej okazji odbyła się w kościele parafjalnym uroczysta msza św., którą odprawił patron ks. radca Putz. W czasie mszy św. wykonały chóry mieszany i męski przy kościele OO. Jezuitów pieśń religijną pod dyrykcją p. St. Siedlewskiego.

W południe w sali „Boulevard”, odbyło się uroczystościowe zebranie, które zgromadziło prócz członków licznych gości i delegatów. Estrada tonęła w powodzi zieleni.

Uroczystość otworzył patron ks. radca Putz słowem wstępnym Chór-Jubilat odśpiewał pod kierunkiem swego dyrygenta p. Rynka „Gaude Mater Polonia”, uzyskując za staranne wykonanie, gorące owacje. Przewodnicтво obrad powierzono ks. radcy Putzowi — sekretarzowi p. Kraiss.

Ciekawe i barwne przemówienie o znaczeniu chórów kościelnych wygłosił ks. radca Durzyński, podkreślając, że chór ogarnia dziś ta sama krewkość i zapal służeniu pieśni, jak przed 10 laty. Kościół takie zespoły chóralne szczególną otacza opieką — chór uczciwie kierowany, jest niejako jednym z czynników duszpasterskich. W końcu mówca składa z swej strony chórówi i dyrygentowi oraz księżom życzenia.

Referat sprawozdawczy, uwzględniający 10-letnią owocną działalność

Stronnictwo Narodowe

Kolo Główna

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 25 b. m. o godz. 19.30 w sali p. Kijeka (dawniej Jankowski) przy ul. Główniej 111. Referat wygłosi p. red. Tadeusz Kraszewski p. t. „Burza nad Azją”.

O liczne i punktualne przybycie prosi

Zarząd

Kolo Śródmieście

W piątek, dnia 26 lutego o godz. 20-tej odbędzie się w lokalu Stronnictwa Narodowego, ul. Św. Marcin 65 zebranie miesięczne Kola Śródmieście. Na porządku obrad referat p. posła Ryszarda Piestrzyńskiego n. t.: „Obecna sytuacja polityczna”. O liczne i punktualne przybycie prosi

Zarząd

Tw 867

chóru, wygłosił sekretarz p. Stefan Nowacki.

Nastąpił uroczysty moment wręczenia dyplomów jubilatów - założycielom, którzy specjalnie przyczynili się do rozwoju chóru. Zaszczytu tego dostąpili ks. radca Putz, dyr. J. Rynk, St. Nowacki, i Kaczmarski-wieczówna. Listy pochwalne otrzymali: St. Giergowiczówna, M. Jesionowska, Z. Kasejówna, A. Kijakówna, St. Konieczna, Fr. Koprak, St. Koprakowa, M. Langnerówna, Fr. Matecki, M. Najdkowska, J. Nowacki, Z. Rakowska, M. Paczkowska, G. Szczygielska, Fr. Kraiss, J. Szydłowski, J. Ścibotówna i H. Żołądkowska.

Przybyłego na salę p. prof. Nowowiejskiego powitano burzą oklasków. Nastąpiło odczytanie telegramów.

Po składaniu życzeń przez delegatów, Chór-Jubilat odśpiewał motet „O gloriosa Domina”, po czym po deklamacji i odśpiewaniu wspólnie „Boże coś Polskę”, zamknięto podniosłą uroczystość. (z)

Dzieje „Morskiego Koncernu Handlowego”

Gdynia, 24. 2. (Tel. wł.) Jak wiadomo, jeden z dyrektorów „Morskiego Koncernu Handlowego w Gdyni S. A.” inż. Józef Łaskiewicz znajduje się pod kluczem, a za drugim dyrektorem, Klemensem Pawlukiem, byłym pułkownikiem armji ukraińskiej, rozosiano listy gończe. Zgłosiło się dotychczas około dziesięć firm i osób poszkodowanych na sumę około 150.000 zł.

„M. K. H.” zawiązał się w Warszawie w sierpniu r. z. Jako założyciele wystąpili wówczas wspomniani Łaskiewicz i Pawluk oraz Jerzy Stecki i Bolesław Olszewski. Według aktu notarialnego, spisane w Gdyni w dniu 6 listopada 1931 r., kapitał zakładowy „M. K. H.” wynosił 250.000 zł i dzielił się na 2.500 akcji stułotowych. Akcje rozpartycypowano w następujący sposób: Łaskiewicz 11.500, Pawluk 11.500, dr. Otton Hubicki 1.000 i Leon Kniaziołucki 1.000 sztuk. Według tego samego aktu notarialnego na prezesa rady nadzorczej powołano ks. Franciszka Radziwiłła, na I wiceprezesa konsula generalnego dr. Ottona Hubickiego, na II wiceprezesa Leona Kniaziołuckiego, na sekretarza generalnego inż. Pawła Smołańskiego z Jordanowic i na członka rady inż. Bolesława Niniewskiego. Rejestr handlowy informuje, że na podstawie walnego zgromadzenia z dnia 6 listopada 1931 r. zarząd spółki składa się z jednego członka i kierownikiem spółki jest inż. Józef Łaskiewicz.

Ogólnie panuje przekonanie i co najważniejsze podzielają je władze śledcze, że motorem oszukańczych transakcyj „Morskiego Koncernu Handlowego” byli dyrektorzy Łaskiewicz i Pawluk

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wyrodna matka

W tych dniach na posterunek w Wilczy w pow. jarocińskim zgłosił się parobek Roman Haraś i złożył zeznanie. Według tego zeznania mieszkająca w Wilczy Franciszka Smoluchowa w dniu 22 kwietnia 1929 r. porodziła dziecko płci męskiej. Pozbawiwszy niemowlę życia, kazała Smoluchową Karasiowi zakopać noworodka, co on też uczynił.

Przeprowadzone dochodzenia po-

twierdziły prawdziwość zeznań Haraśa: na wskazanym miejscu znaleziono istotnie kości noworodka. Smoluchowa przyznała, że we wspomnianym czasie porodziła dziecko, które, jak twierdzi, zmarło, wobec tego prosiła Haraśa o zakopanie niemowlęcia. Smoluchową aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Jarocinie. (k)

Rehabilitacja niesłusznie obwinionego

W związku z ujawnieniem fałszerstwa pieniędzy aresztowano w r. 1930 Witolda Rataja z Poznania (ulica Wszystkich Świętych 5). Aresztowany, u którego następnie zauważono objawy częściowej niepoczytalności umysłowej, obwinili o współudział p. Marjana Ciemińskiego (Stary Rynek nr. 59/60). Aresztowano również p. Ciemińskiego i wdrożono przeciw niemu dochodzenia. Obwiniony przez niepoczytalnego p. Marjan Ciemiński stał w bieżącym roku przed poznań-

skim sądem apelacyjnym. W wyniku przeprowadzonej rozprawy i po przedłożeniu przez obrońcę p. adw. dr. Zabskiego dowodów, stwierdzających bezpodstawność oskarżenia, p. Marjana Ciemińskiego uwolniono. Wyrok zatem sądu apelacyjnego z dn. 29 stycznia br., uniewinniający p. Marjana Ciemińskiego od współudziału w fałszerstwie monet stał się prawomocny. Tak tedy po długim czasie obwiniony przez niepoczytalnego doczekał się rehabilitacji. (k)

W przededniu ciekawych procesów w Poznaniu

Jak już donosiliśmy, proces o szantaż przeciwko Marji Lewandowskiej rozpocznie się 14 marca. b. Bezpośrednio po tym procesie odbędzie się rozprawa przeciwko Leonowi Hałasowi.

Obydwa te procesy budzą już dzisiaj zrozmiałe zainteresowanie. Mógłby coś o tem powiedzieć sekretariat sądu, którego telefon wciąż jest w ruchu; ludzie dopytują ustawicznie, w jakiej sali odbędzie się rozprawa i proszą o karty wstępu. Tymczasem miejsca dla publiczności na obydwóch rozprawach będzie niewiele, w najlepszym razie na 60 osób. Zgłaszanie się więc po bilety i zajmowanie drogiego czasu urzędnikom jest bezcelowe.

Redakcja „Wiadomości Potocznych” wydeleguje na obydwie rozprawy swo-

ich specjalnych sprawozdawców, którzy będą referowali przebieg rozpraw obszernie i wyczerpująco. Dzięki temu, że dysponujemy wydaniem porannym i popołudniowym „Kurjera Poznańskiego”, będziemy jedynym piśmie, które poda przebieg procesów nie tylko najobszerniej, ale i najprędzej.

Przed salą 66/67 sądu okręgowego zgromadziła się dzisiaj niezwykle liczna publiczność w mniemaniu, że odbędzie się proces doraźny przeciwko mordercy Frankowskiemu. Publiczność musiała odejść z niczem, bo rozprawa, której terminu dotąd definitywnie nie ustalono, odbędzie się prawdopodobnie dopiero w piątek b. tygodnia. (z)

Ujęcie włamywaczy

W związku z kradzieżą z włamaniem, dokonaną przed kilku dniami w składzie papierosów p. Komornickiego przy ul. Pocztowej 30, ujęto Józefa Bieleckiego (ul. Mylna 21) i Stefana Rypińskiego (Polna 41) jako sprawców tej kradzieży. Część towarów, pochodzących z innych kradzieży, odebrano wymienionym podczas rewizji domowej. (k)

Śmierć pod kołami pociągu

Tragiczny wypadek wydarzył się na dworcu przelotowym w Tczewie. Robotnik kolejowy Franciszek Stopiński z Tczewa, zamieszkały przy ul. 30 stycznia, znajdował się służbowo w Zajęczkowie i chciał z pociągiem służbowym dostać się do Tczewa. Podczas przekraczania torów nie zauważył nadjeżdżającego pociągu przelotowego i został przychwycony od wagonu i przejechany. Nieszczęśliwy poniósł ciężkie okaleczenia i zmarł w drodze do szpitala. St. był żonaty i liczył 43 lata.

Jak ochronić prywatne mieszkania od kradzieży

W okresie zimowym mnożą się zazwyczaj wypadki kradzieży i włamania do mieszkań oraz napady uliczne na spóźnionych przechodniów.

Przyczyny tego zjawiska są jasne. Osobniki, prowadzące zawodowo życie włóczęgowskie, spędzają zazwyczaj ciepłą porę roku na wędrownych zamiejskich, przyczem zadawają się noclegami pod gołym niebem w szopach, stogach itp. Z nadejściem zimy, żywiły te zalewają miasta, zebrząc i zaznajamiając się podczas otrzymywania jałmużny u drzwi z rozkładem mieszkań oraz wszelkimi okolicznościami, sprzyjającymi dokonaniu kradzieży. Niebezpieczeństwu, grożącemu prywatnym mieszkańcom

ze strony tego rodzaju żebraków usiłuje zaradzić poznański okręg „Caritas” przez specjalne tabliczki jałmużnicze. Jałmużnę w formie miesięcznej daniny należy składać w biurach P. O. „Caritas”. Otrzymała tabliczkę z napisem „Jałmużnę wydaje za mnie Poznański Okręg „Caritas”, wywiesza się na drzwiach mieszkania.

Tabliczki Pozn. Okręgu „Caritas” odebrać można w biurze Nowy Rynek 13, telef. 55-88 i 16-80. (z)

Zuchwały napad rabunkowy

W nocy na 23 b. m. dokonał jakiś zamaskowany bandyta, uzbrojony w rewolwer i sztylet napadu rabunkowego na mieszkanie piekarza Galińskiego w Rytle, pow. Chojnice. G. zaceplony przez sprawcę o wydanie pieniędzy, stawiał opór i wszczął alarm; wówczas bandyta wystrzelił w kierunku G., raniąc go poważnie w rękę. Na odgłos strzału przybiegli domownicy, którzy po ciężkiej walce ubezwładnili i skrupowali złoczyńcę, którym, jak się wykazało, jest znany kryminalista Jan Liracz, lat 24, bez stałego miejsca zamieszkania. Bandytę, który stanął przed sądem doraźnym, odstawiono do więzienia w Chojnicach.

KALENDARZYK

Środa, 24 lutego 1932.

Słońce: wschód 6.53; — zachód 17.21; — długość dnia 10 godz. 28 min
Księżyc: wschód 20.57; — zachód 7.41; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana — 1 st. C., pochmurno, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 3 st. C., najniższa — 3 st. Cels.

Przewidywania pogody na czwartek. W dalszym ciągu pochmurno, nieco chłodniej.

Kal. rzk.: Sergjusz; jutro Maciej Ap. Kal. słow.: Bogusz; jutro Sławoboj.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **„Rekolekcje dla Inteligencji”.** Staraniem Poznańskiej Sodalicy Panów odbędzie się od 2 do 6 marca br. rekolekcje dla inteligencji męskiej pod przewodnictwem O. R. Moskały, T. J. w kaplicy sodalicyjnej (Dominikańska 8, I ptr.). Szczegółowy program i zaproszenie otrzymać można w Księgarni św. Wojciecha lub przy furcie Domu OO. Jezuitów, ul. Szewska 18.

OSOBISTE

— **Rzadki jubileusz.** Dnia 23 lutego br. obchodził znany i wielce szanowany na gruncie m. Kostrzyna p. Franciszek Miklaszewski jubileusz swej 25-letniej służby zakrystyjskiej. Gdy wybuchła wojna światowa, a później najazd bolszewicki, dzisiejszy Jubilat bez wahania opuścił żonę wraz z kilkoma drobnymi dziećmi i stanął do szeregów na zew Ojczyzny. Po powrocie zabrał się do pracy narodowo-społecznej. Widzimy go w Tow. „Młodego Przemysłu” w Poznaniu, gdzie obchodził 25-lecie swego członkostwa, za co Tow. ofiarowało mu dyplom w uznaniu zasług. W Kostrzynie należy Jubilat do Bractwa Kurkowego, Tow. Śpiewaków, Stronnictwa Narodowego itd. Jubilatowi wyrażamy z naszej strony najszersze życzenia Ad multos annos.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom inżyniera leśnictwa uzyskał p. Bronisław Józef Gabrjel z Porąbki w woj. krakowskim, dyplom lekarza uzyskali pp.: Tadeusz Redelbach z Margonina w woj. poznańskim, Henryk Zakryś z Bładowa, Antoni Jezierski z Jarocina i Józef Marjan Skonieczka z Samplawy.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokol” Poznań VIII — Śródka.** Wzywa się drużynę ćwiczącą do przybycia w piątek, 26 bm. do sali boiska „Sokola”, gdzie odbędzie się pierwsza lekcja ćwiczeń. Podaje się zarazem do wiadomości, iż do tego dnia ćwiczenia, wobec renowacji sali na Śródce, odbywać się będą w każdy wtorek i piątek na boisku przy Drozde Dębińskiej. Oddział młodszy ćwiczy od 17.30, starszy od 19.15.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Polskie Towarzystwo Neofilologów Koło Poznańskie.** W czwartek, 25 bm. o godz. 20 w sali 19 Coll. Minus odbędzie się zebranie plenarne z referatem p. prof. dr. Morawskiego n. t. „Sufiksy łacińsko-romańskie w jęz. polskim”.

— **Związek Ekonomistów w Poznaniu.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 20 w sali Izby Przemysłowo-Handlowej (I. p. wejście z ul. Sienkiewicza).

— **Tow. Opieki nad Zwierzętami.** Roczne walne zebranie odbędzie się w piątek, 26 bm. o godz. 19 w Domu św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22, I p.

— **Polsko-Katolickie Towarzystwo Głuchoniemych w Poznaniu.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę, 28 bm. o godz. 16 na sali p. Jarockiej, a nabożeństwo odpustowe odbędzie się w niedzielę, 6 marca o godz. 9 rano.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Dwuletnia szkoła pielęgniarstwa społecznego przy Okręgowym Związku Kas Chorych w Poznaniu.** ul. Patrona Jackowskiego 32 — może jeszcze przyjąć kilka kandydatów na kurs, rozpoczynający się w miesiącu marcu. — Warunki przyjęcia: ukończenie 20 rok życia, obywatelstwo polskie, wykształcenie 6 klas gimnazjalnych, licealnych lub ukończonej szkoły wydziałowej.

WYKŁADY

— **Odczyt o aktualnych zagadnieniach bankowych.** Staraniem Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych w Poznaniu wygłosi p. red. dr. A. Atlas odczyt „O aktualnych zagadnieniach

KRATKI SĄDOWE

Nieco o różnych sposobach zarobkowania

Fikcyjne posady w firmie „Bukol”

Na temat nowoczesnych środków zarobkowania możnaby encyklopedję napisać. W najubojniejszej wyobraźni człowieka jeszcze ucziwie żyjącego nie stać miejsca na te wszystkie sposoby zarobkowania, jakie wymyśliła misterna sztuka oszukańcza.

Kazimierz Bukowiecki, właściciel czy też kierownik firmy „Bukol” był specjalistą od kaucyj Cierpiącą na chorobę „kryzys” firmę trzeba było za wszelką cenę ratować. Środków godziwych nie stało, więc p. Bukowiecki uciekł się do niegodziwych. Interes szedł doskonałe: p. Bukowiecki przyjmował kaucje, sięgające 1000 zł. na posady to pracowników laboratoryjnych to szofera. Pracownik zaangażowany pracował zwykle

Ludzie otyli osiagają bez trudu wydajne i obfite wypróżnienia, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę „Franciszka-Józefa”. Ządać w apt. i drog. nw 8860

bankowych w Polsce” w piątek, 26 bm. o godz. 20 w auli Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 3 parter.

WYSTAWY

— **Wystawa Misyjna parafii Bożego Ciała w Poznaniu.** W miesiącu marcu br. odbędzie się wystawa misyjna, urządzona z inicjatywy Papieskiego Działa Rozkrzewiania Wiary przy parafii Bożego Ciała w Poznaniu. Składają się na wystawę ekspozyty z przedmiotów i przyborów kościelnych. Cała parafia bierze udział w przygotowaniach, tak stowarzyszenia jak i osoby, stojące poza stowarzyszeniami. — Ekspozyty napływają codziennie; brak jednakże jeszcze pewnych przyborów kościelnych. Cel jest tak szlachetny: zasilenie misjonarzy naszych polskich w przedmioty potrzebne w służbie Bożej i ułatwienie im przez nasze dary szerzenie Królestwa Bożego na ziemi. Dary na Wystawę misyjną przyjmuje ks. Koszewski, dyr. Pap. Działa Rozkrzewiania Wiary, ulica Łąkowa 12.

WIECZORY, KONCERTY

— **Akademja żałobna ku uczczeniu pamięci prof. dr. Stanisława Dobrzyckiego.** Rektor, Senat i Rada Wydziału Humanistycznego Uniw. Poznańskiego oraz Koło Polonistów zawiadamiają, że 25 bm. o godzinie 10 odbędzie się w kaplicy Domu Akademickiego (Waly Leszczyńskiego) msza żałobna za duszę śp. prof. dr. Stanisława Dobrzyckiego. Tego samego dnia o godz. 12 w południe odbędzie się uroczysta akademja żałobna w sali 18 Coll. Minus. Na akademję złożą się przemówienia oraz produkcje Chóru Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Przy Publicznej Szkole Doksztalającej Zawodowej** przy ul. Bergera 5 odbywają się dla pomocników, pomocnic i młodszych mistrzów m. in. kursami także kurs krawiectwa damskiego, kurs zdobnictwa graficznego i specjalny kurs dla elektromonterów, w których są jeszcze wolne miejsca. Dalsi kandydaci mogą się zatem jeszcze zgłosić i to codziennie przez soboty o godz. 19 w wyżej wymienionej szkole, gdzie się udzieli dalszych informacji.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 24 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.20—3.60 zł; masła mleczarskiego 4.00—4.40 zł; twarogu 0.60—0.80 zł; mendel jaj świeżych 1.60—1.80 zł; wapnowanych 1.35—1.50 zł; litr śmietany 1.60—1.80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.60 do 1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 2.00 zł; cielęciny 1.00—1.40 zł; skopowiny 1.60—2.60 zł; koziny 1.20—1.60 zł; smalcu 2.60—2.80 zł; za drób: kura 2.50 do 4.00 zł; perlica 3.00—3.50 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 7.00—11.00 zł; para gołębi 1.50—2.00 złotych; para kuropatew 3.00 zł; królik 1.30—1.60 zł; bażant 4.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 2.80 do 3.00 zł; lina 3.00—3.20 zł; okonia 1.20—1.60 zł; karasia 2.00—2.80 zł; białych ryb 0.80 do 1.60 zł; sandacza 4.00—5.00 zł; 1 kg. leszcza 2.40 zł; 1 kg. suma 2.40 zł; 1 kg. szczupaka 3.00—3.60 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.40 złotych; szpinaku 1.60—2.00 zł; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0.30—1.00 zł; 1 kg. kalarepy 0.20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; selera 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; porę

kilka tygodni zaledwie, poczem odchodził, nie mogąc w żaden sposób doprosić się zwrotu złożonej kaucyj. Świadkowie Dehr i Fr. Nowicki zeznają, że złożyli po 1000 zł tytułem kaucyj i dotąd daremnie oczekują zwrotu swych ciężko zapracowanych pieniędzy. Weksle gwarancyjne, otrzymane na zabezpieczenie zdeponowanych kwot, okazały się bezwartościowymi świstkami papieru. Prokurator scharakteryzował Bukowieckiego jako typ człowieka nieuczciwego, który zerował na kieszeni bezrobotnych. Wyrok: 5 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary na jeden rok z tem, że oskarżony w tym czasie zwróci poszkodowanym kaucje. (dob.)

40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg jabłek 0.30—1.20 zł; gruszek 0.60 do 1 zł; żurawin 2 zł; owoców suszonych 0.80 do 2.00 zł; grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0.70—0.80 zł. — Ruch ożywiony. Ceny nabiału zwykłaży nieco. (H.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zabity przez spadające drzewo.** — W Śmiłowie w pow. gostyńskim podczas spuszczenia drzew uległ nieszczęśliwemu wypadkowi 19-letni mieszkaniec Śmiłowa Stanisław Idowiak. Podczas spuszczenia drzew Idowiak został przygnieciony, a obrażenia były tak ciężkie, że zmarł on wkrótce po wypadku. (k.)

Nasi korespondenci donoszą z Wielkopolski

— * **Murowana Goślina.** (Złote gody.) Uroczystości złotych godów małżeńskich obchodzili w dniu 15 bm. znani ogólnie i powszechnym szacunkiem cieszący się pp. Antoni i Antonina z Maślińskich Osinicy. Na intencję Jubilatów odbyło się rano uroczyste nabożeństwo, podczas którego miejscowy duszpasterz, ks. prob. Adamek przed udzieleniem Jubilatom błogosławieństwa, wygłosił okolicznościowe, piękne w treści i formie przemówienie. Do podniesienia uroczystego nastroju przyczynił się w dużej mierze śpiew solo oraz gra solowa na skrzypcach, wykonane przez wnuków Jubilatów. Po uroczystości kościelnej podejmowali Jubilaci ściślejsze grono uczestników w domu swoim z wrodzoną sobie, prawdziwie staropolską gościnnością. O szacunku i sympatji, jakiej zająwają Jubilaci wśród miejscowego obywatelstwa i dalszych sfer społeczeństwa, świadczyła niezwykle duża ilość telegramów i listów gratulacyjnych, których wpłynęło 140 i kilka, w tej liczbie pismo odręczne od J. Em. ks. Kardynała Hlonda z arcybiskupstwie błogosławieństwem.

— * **Śrem.** (Wykład.) W czwartek, 25 bm o godz. 18.30 wygłosi w Śremie doc. Uniw. Poznańskiego, dr. E. Passendorfer odczyt n. t. „Jak powstały Tatry”. Odczyt, ilustrowany przezroczkami, odbędzie się w auli Gimnazjum Państwowego. Bilet wstępu na odczyt wynosi 50 gr dla dorosłych, 20 groszy dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni.

— * **Środa.** (Wykład.) Prof. Uniw. Poznańskiego dr. K. Tymieniecki wygłosi 25 lutego (w czwartek) o godz. 18 odczyt n. t. „Polska i morze”. Wykład odbędzie się w auli Gimnazjum Państwowego. Cena biletów wstępu 50 groszy dla dorosłych, 20 groszy dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni.

— * **Jarocin.** (Nieszczęśliwy wypadek.) W większości Śmiłów tutejszego powiatu Józef Kaspzak, przytłoczony wozem, odniósł złamanie prawego obojczyka i kontuzje klatki piersiowej. Pierwszej pomocy udzielił mu p. dr. Jachowski z Żerkowa, który po nalożeniu opatrunku pozostawił chorego w domu do dalszego leczenia.

— (Kradzież ubrania.) Nieznany sprawca skradł z zamkniętego pokoju z mieszkania p. Ryszarda Donnera w Jarocinie ubranie męskie. Sprawca zbiegł niepoznany.

— (Pożar.) Włódark M. z majątności Radlin nabrał rozpalonego węgla na otwartą szufel, chcąc tem odtaić zamrożone rury wodociągu, prowadzące do zbiornika. Na skutek silnego wiatru wypadła iskra, padając na słomiane opakowanie rur, które się zapaliło. Na wściekły alarm zbiegli się ludzie, przybyła siłkawa kolejowa z stacji Radlin, przy pomocy której ugaszono pożar, który mógł stać się groźny.

— (Kradzież drobiu.) W jednej z ub. noc skradziono 5 kaczek białych i jedną indyczkę na szkodę p. hr. Bnińskiego z Witaszyc.

— (Akademia Papieska.) W ub. niedzielę odbyła się uroczystość 10-lecia koronacji Ojca św. Piusa XI w kinoteatrze „Wiktoria”. Akademię zagał ks. prob. Niedźwiedziński przy przepięknej po brzegi wielkiej sali. Na program uroczystości składały się śpiewy chóralne, solowe, deklamacja. Obszerny referat wygłosił naucz. p. Mielniński. Podniosła uroczystość zakończono odśpiewaniem „Boże coś Polskę”. (ek.)

— * **Cielcza, pow. Jarocin.** (Nowy duszpasterz.) Doczekała się nasza parafia z utęsknieniem oczekiwanego duszpasterza. Pieczę nad nią z polecenia władzy duchownej objął ks. prof. M. Rospenk, znany organizator „Wystawy Pracy Kobiet” i patron Stow. Służby Żeńskiej z Poznania. — Stanowisko to niełatwe, bo parafia znajduje się w trudnym położeniu, ale już z początku ks. proboszcza wnioskować można, że to dzielny duszpasterz i administrator. Ujął wszystkich parafjan swą uprzejmością i łagodnością i zdobył sobie ogólnie zaufanie. W tym krótkim czasie już zorganizował piękną akademię, celem uczczenia 10-lecia koronacji Ojca św. Piusa XI. Sala p. Konarczka była zapelniona po brzegi. Akademię zagał ks. prob. Rospenk, poczem chór kościelny miejscowy odśpiewał hymn papieski. Nastąpiły deklamacje, recytacje i okolicznościowy referat ks. Foreckiego, redaktora „Przewodnika Katolickiego” z Poznania. Płomiennym przemówieniem ks. Forecki wywołał u słuchaczy burzliwe oklaski. Na zakończenie uroczystości wznosił ks. prob.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za kradzież.** Sąd okręgowy rozwał sprawę Józefa Dobczyńskiego i Józefa Bartolika, dwóch młodocianych przestępców, którzy w Ryczywole (pow. obornicki) dokonali szeregu włamań, połączonych z kradzieżami. W rezultacie sprytni złodzieje dostali się w ręce policji. Na rozprawie oskarżeni nie przyznali się do winy, choć wina została im udowodniona. Sąd wymierzył Dobczyńskiemu 6 miesięcy więzienia, zaś Bartolik zasądzony został na 7 dni więzienia. Mając na uwadze młody wiek oskarżonych, sąd warunkowo zawiesił im karę na przeciąg 3 lat. (z.)

Rospenk trzykrotny okrzyk na cześć Papieża i wspólnie odśpiewano: „My chcemy Boga”. Parafianie nader wdzięczni są swemu ks. proboszczowi za tę wspaniałą ucztę duchową. Niech Bóg pobłogosławi jego dalszej pracy. — Wdzięczny parafjanin.

— * **Koźmin.** (Akademia Papieska.) — Miejskowa Liga Katolicka urządziła w auli seminarjum nauczycielskiego akademję ku uczczeniu 10-lecia rządów Ojca św. Piusa XI. Po odśpiewaniu pieśni ks. Chlondowskiego „Piotrowa Łódź” przez chór uczniowski wygłosił słowo wstępne ks. prob. Flach. Z okrzykiem na cześć Jego Świątobliwości zakończył ks. prob. swe piękne i płomienne przemówienie. Koncert skrzypcowy Symfonia Haydna oraz śpiew chórowy „Niebios glosza” Beethovena wykonał uczniowie seminarjum nauczycielskiego pod kierownictwem p. prof. Heyna, poczem p. prof. Heyna wykonał koncert organowy fugę B. A. C. H. Rinka. Poza program uroczystości dopełnił starannie opracowany referat p. prof. Lanoski o dziejach Papieża. Wspólnie odśpiewaniem „Boże coś Polskę” zakończono podniosłą uroczystość.

— (Napady.) Jan Ruszczak z Mokronosa, który został w czasie nocnej bójki ulicznej w Mokronosie przez dotychczas nieujawnionych sprawców pokłuty nożem, zmarł w szpitalu w Koźminie. Na polecenie prokuratora przeprowadza się sekcję zwłok w krotoszyńskim szpitalu — W Galwie zadano bardzo groźny uraz cielsny w lewą skroń p. Janowi Staszakowi z Trzebina. Przeprowadzone dochodzenia wykazały, że sprawcami napadu są Marcin Soltys i Andrzej Soltys Staszak wskutek zadanego urazu cielsnego stracił mowę, której dotychczas nie odzyskał. (s. a.)

— * **Marszałki, pow. Ostrzeszów.** (Uroczystość Papieska.) Jak głęboka jest wiara naszego ludu i jak jest silnym jego synowskie przywiązanie do Ojca św. Piusa XI, świadczy o tem liczne uroczystości, wieczornice i akademje, odbywane z okazji dziesięciolecia apostołskich rządów Następcy Piotrowego. W zwartym szeregu czcicieli Wielkiego Papieża stanęli i księża Salezjanie. Na sali zakładowej dnia 21 bm. odbyła się wspaniała akademja, doskonale odzwierciedlająca wybitną postać zasłużonego Ojca Chrześcijaństwa. Na program akademji złożył się szereg nastrojowych deklamacji i śpiewów, wykonanych przez chór gimnazjalny oraz przez zespół oratorjanów. Z pośród występów wokalnych wyróżnił się piękny, pełny, barytonowy głos solisty, który subtelnością oddania treści i ducha muzyki zaimponował całemu audytorjum. Szczególniejszą również uwagę zwrócił rzeczowo opracowany odczyt p. t. „Pius XI na tle czasów i prac”, w którym prelegent przedstawił wielkie zasługi Ojca św., położone w dziedzinie chrystjanizacji świata, podkreślając przytem pokojową działalność Ojca św. na polu wychowawczym i społecznym. Akademię zakończono odśpiewaniem „Hymnu Papieżstwa”, poczem uczestnicy opuścili salę, wynosząc jak najmilsze wspomnienia z tej uroczystej chwili. — Uczestnik.

— * **Kępno.** (Kurs gospodarczy.) W czasie od 7 do 11 marca br. odbędzie się w Domu Katolickim kurs gospodarczy, urządzony staraniem Związku Kółek Włościanek przy udziale prelegentów Wlkp. Izby Rolniczej. Kurs jest bezpłatny.

— (Prymicje.) W sobotę, dnia 20 bm. otrzymał w archikatedrze poznańskiej z rąk J. Em. ks. Kardynała Prymasa Hlonda święcenia kapłańskie ks. Józef Staszak z Kępna. Pierwszą ofiarę mszy św. złożył Bogu ks. prymicjant w niedzielę, 21 bm. o godz. 10.30 w kościele parafjalnym w Kępnie.

— (Parcelacja.) Komunalna Kasa Oszczędności powiatu kępińskiego w Kępnie nabyła od pp. Laurentowskich z Rzetni (pow. Kępno) folwark Korzeń, obszaru 150 ha, który zamierza rozparcelować.

— (Uroczystość Papieska.) W Baranowie rozpoczęto uroczysty obchód z okazji 10-lecia pontyfikatu Ojca św. Piusa XI nabożeństwem. Wnioście kazanie wygłosił ks. prob. Hundt, a na zakończenie odśpiewano „Te Deum”. Popołudniu odbyła się uroczysta akademja w Domu Katolickim. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Hundt, a referat o niepospolitych zasługach Papieża, położonych dla dobra Kościoła i ludzkości wygłosił p. Gutowski, kierownik szkoły z Mroczenia. Dalszą część programu wypełniły występy Tow. Śpiewu oraz deklamacje członków Stow. Młodych Polek. Na zakończenie uroczystości wzniesiono trzykrotny okrzyk na cześć Najdoskoniejszego Jubilata.

Podobna akademja odbyła się w Grębaninie, zorganizowana staraniem para-

fjalnej Ligi Katolickiej. Słowo wstępne wygłosił p. nauczyciel Jerczyński, a trzeciwy wykład, poświęcony dziesięcioleciu rządów Piusa XI wygłosił p. nauczyciel Grochola z Żorawina. Resztę programu wypełniły produkcje miejscowego Tow. Śpiewu. Na zakończenie przemówił ks. prob. Jeliński, dając wyraz swej radości z powodu licznego udziału parafjan w akademji; ks. proboszcz podkreślił również wielkie znaczenie naszych manifestacji i obchodów katolickich w czasach obecnych.

— (Przeciw sprzedaży wyrobów alkoholowych.) Ub. niedzielę przeprowadzony został w Mikorzynie plebiscyt przeciwalkoholowy. Upoważnione do głosowania były 252 osoby. Z tych głosowało 212 i to 206 przeciw otwarciu szynków a 6 za ich otwarciem. Tak więc gmina Mikorzyn skorzystała z państwowej ustawy antyalkoholowej. (ck.)

Z Pomorza

— * **Czersk.** (Akademia Papieska.) — Ub. niedzielę odbyła się przy udziale 3000 osób akademja papieska, którą zagał ks. dziekan Sprengel. Na program składały się deklamacje, występy orkiestry Tow. Powst. i Wojaków, chóru Tow. Śpiewu im. św. Cecylii, oraz piękne przemówienie ks. wik. Zalewskiego.

— (Ze Związku Prac. Kupieckich.) W sobotę odbyło się walne zebranie Związku Pracowników Kupieckich, gdzie powołano do nowego zarządu pp. Lomnita — prezesem, Sadowskiego — zastępcą, Weltrowskiego — sekretarzem, Talewskiego — skarbnikiem, Komisję rewizyjną tworzą pp. Białochowska i Muziol.

— (Kopiec Wilsona.) Miejskowe Katolickie Tow. Polek wysłało przed kilku dniami grudkę ziemi czerskiej pod kopiec Wilsona do Ameryki, jaki tam ma powstać ku czci tego wielkiego męża.

— (Ceny drzewa w borach Tucholskich.) Na licytacjach drzewa, urządzanych przez nadleśnictwa, płać za drzewo opałowe z lasów państwowych następujące ceny: szczypty sosnowe 8—9 zł, walki 6—7 zł za metr. (tts.)

— * **Świecie n. W.** (Katol. Stow. Polek.) Staraniem parafjalnego zarządu Akcji Katolickiej nastąpiło założenie Katolickiego Stowarzyszenia Polek w Świeciu. Na zebraniu organizacyjnym, odbytem w niedzielę, 21 bm w sali p. Chelstowskiego, wygłosiła p. prof. Władycyna z Tczewa, gen. sekr. Kat. Stow. Polek na diecezję chełmińską, wielce zajmujący referat, skutkiem którego 202 pań zapisało się jako członkinie Tow. W skład zarządu wybrano pp.: Prof. Pokorską — prezeską, Donarską — zast., Sobolewską — sekretarką, Piechocką — zast., Zielińską — skarbniczką, dr. Pokorską — bibliotekarką, Labędzką, Mazelewską i Falzerową — ławniczkami, Tuszyńską, Sobolewską i Bylicką do komisji rewizyjnej.

— (L. O. P. P.) W niedzielę, 21 bm. odbył się zjazd delegatów Kół L. O. P. P. powiatu świeckiego. Po sprawozdaniu komitetu powiatowego przystąpiono do uchwalenia budżetu na rok 1932 w kwocie 8400 zł, jak również omówiono program pracy i wybrano zarząd i kilka komisji. (tts.)

— * **Kościerzyna.** (Ponura zbrodnia.) Jak prasa pomorska donosi, aresztowany został w Zieloninie niejaki Kosznik, któremu w ciągu kilku zaledwie lat umarły trzy żony i to w jednakowych okolicznościach krótko po połogu. Zaintrygowane tem władze dokonały ekshumacji zwłok ostatniej żony Kosznika, a przeprowadzona sekcja wykazała, że umarła ona wskutek otrucia. Charakterystyczne jest i to, że K. kilka tygodni po jej zgonie ożenił się po raz czwarty.

— * **Gdynia.** (Szatnia dla bezrobotnych.) Ze sprawozdania zarządu miejscowego Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo wynika, że w ciągu trzech miesięcy, od 13 listopada r. ub. do 13 lutego br. z szatni urzędowej w Zakładzie SS. Miłosierdzia skorzystały 532 osoby, w tem 149 mężczyzn, 82 kobiety i 301 dzieci. — Z rzeczy męskich wydano: bielizny sztuk 169, butów 68 par, płaszczy 34, spodni 30, kamizelek 16, marynarek 24, całkowitych ubrań 10, skarpetek 71 par, kapeluszy i czapek 23, swetrów 5 i kaloszy 4 pary; z rzeczy damskich: bielizny sztuk 65, butów i śniegowców 36 par, sukien 18, bluzek 5, płaszczy 7, swetrów 9, kapeluszy 5, fartuchów 3 i pończoch 21 par. Wreszcie z garderoby dziecięcej: bielizny 265 sztuk, butów 56 par, pończoch 137 par, swetrów 21, fartuszków 15, sukienek 40, ubrań chłopców 41, gietrów i śniegowców 14 par, płaszczków 34 i czapek 44. Towarzystwo Pań Miłosierdzia dziękuje wszystkim, którzy przyczynili się do utworzenia szatni, ale ponieważ zima jeszcze się nie skończyła, a nędza wokoło jest bardzo duża, apeluje do mieszkańców Gdyni i okolicy o pomoc w dalszym prowadzeniu szatni, chociażby do 1 kwietnia. Wszelkie ofiary pieniężne na ten cel uprasza się przesyłać na ręce prezeski Tow., p. E. Kamrowskiej, ul. Starowiejska 38, albo kasjerki p. F. Dułnej, ul. Starowiejska dom. p. Tułkowskiego. Używaną odzież prosi się przysyłać wprost do szatni przy Zakładzie SS. Miłosierdzia, plac Kaszubski.

— (Niemcy płać część odszkodowania.) Jak wiadomo, w roku zeszłym zderzył się na wodach duńskich polski transportowiec „Wisła” z niemieckim statkiem „Rose”. Hawaryja polskiego transportowca była bardzo poważna i poniesione szkody, pokryte przez Warszawskie Tow. Ubezpieczeń wynosiły około 400 000 zł. — Niemiecki sąd morski w Szczecinie uznał, że zderzenie statków spowodowane zostało nieprawidłową nawigacją polskiego statku, natomiast polski sąd morski za-

wyrokował, że winę ponosi dowództwo statku „Rose”. W rezultacie polskie i niemieckie towarzystwa asekuracyjne podzieliły się w ten sposób, że niemieckie tow. „National” w Szczecinie zapłaciło 162 000 zł, a Warszawskie Tow. Ubezpieczeń resztę. Przy sposobności wypadła stwierdzić, że statki polskie zbyt często ulegają różnym, na szczęście rzadko zupełnie groźnym, wypadkom. Chociaż szkody pokrywają towarzystwa ubezpieczeniowe, to jednak częste hawaryje szkodzą reputacji polskiej floty. (S. B.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Mandolinistów „Lutnia”** W czwartek, 25 bm. w lokalu klubowym p. Ratajczaka przy ul. Półwiejskiej 16. odbędzie się plenarne zebranie. Początek o godzinie 20-tej.

— **„Harmonja”** Próba wspólna odbędzie się w czwartek, 25 bm. w salce Stow. Techników, św. Marcin 21. Zebranie w poniedziałek, 29 bm. o godz. 19.30

— **Stow. Młodzieży Polskiej — Poznań Zmartwychwstanie.** Zebranie plenarne odbędzie się 25 bm o godz. 19.30 w ognisku.

— **Związek Młodych Drogerzystów — Obwód Poznański.** Celem zawiązania Koła Szachistów zapraszamy zainteresowanych kolegów na zebranie, które odbędzie się w czwartek, 25 bm. o godz. 20 w Oznisku Towarzystwa — Dom Kupiectwa Polskiego — ul. Zwierzyniecka 12 — Zarząd.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Z eony:

Dnia 23. lutego zgłoszono: Emil Bartsch piekarz, 68 l. Jan Jabłoński, rolnik, 51 l. Dorota Krzemińska, z domu Rygielska, wdowa, 76 l. Marja Stefanja Mewesówna, ucz. szkolna, 8 l. Józefa Kanikowska, z d. Grzabka, wdowa, 80 l. Bronisław Szymański, biurowy, 19 l. Helena Kunegunda Czerwińska, z domu Krzyżanowska, 51 l. Marjan Przybył, 1 mies. 24 dni.

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Pawliczka 3 zł. — Andzelewicz 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 814 zł.

Recital

Prof. Nadzieji PADLEWSKIEJ. Ceniona pianistka nasza prof. Nadzieja Padlewska, wystąpi z jedynym koncertem w środę, dnia 2 marca wiecz., o godz. 8 w auli uniwersyteckiej. P. Padlewska, która cieszy się wielkim uznaniem w sferach muzycznych naszego miasta, a z okazji corocznego występu dała dowód swego wybitnego talentu, odegra program, zakrojony na wielką skalę.

P. prof. Padlewska zna nie tylko Poznań. Występy jej z Filharmonją warszawską przyniosły jej za każdym razem wielki sukces artystyczny, przez co zaliczona została w poczet stałych solistów koncertów Filharmonji.

Zapowiedź występu tak znakomitej pianistki, zainteresuje niewątpliwie szerokie rzesze naszego świata muzycznego. Przedsprzedaż biletów w cenie 1 do 4 zł w składzie cygar A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. z w 13 532

KRONIKA FILMOWA

„Bal w operze” i „Najeźdźcy” ostatnie 3 dni.

Wobec wielkiego zainteresowania, jakie wzbudziły bieżące programy kin „Apollo” i „Metropolis”, a mianowicie film salonowy „Bal w operze” („Apollo”) i potężne arcydzieło wojenne „Najeźdźcy” („Metropolis”) komunikuje się niniejszem P. T. Publiczności, że obydwie te wspaniałe „dzwiewokowce”, prawdziwe „przeboje” sezonu wyświetlane będą jeszcze tylko 3 dni t. j. dziś we środę, jutro w czwartek i pojutrze w piątek czyli 24, 25 i 26. b. m. dw 2 859

Teatr Polski

DZIS — „Rozwód”. — Prapremjera. Czwartek, 25. 2. „Rozwód”.

Teatr Nowy

DZIS — „Car Paweł I.” — Występ gościnny Stępowskiego i Węgierki Czwartek, 25. 2. „Ten, którego biją po twarzy” — Występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Piątek, 26. 2. „Ten, którego biją po twarzy” — Występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Sobota, 27. 2. „Ten, którego biją po twarzy” — występ gościnny Stępowskiego i Węgierki. Niedziela, 28. 2. o godz. 15.30 „Kubuś-bohater” — bajka dla dzieci. Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr „Uśmiech”

DZIS — „Hrabia Luxemburg”. Czwartek, 25. 2. „Biały mazur”. Piątek, 26. 2. „Kraina uśmiechu”.

TEATR NARODOWY

Niedziela, 28. 2. o godz. 20 po raz ostatni „Ogniem i mieczem”.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne Niedziela, 28. 2. — XX koncert symfoniczny. Dyrygent: Feliks Nowowiejski — Solista: Franciszek Berka (wiolonczela).

DZIAŁ GOSPODARCZY

Inauguracja wykładów rolniczych

2-dniowe wykłady W. T. K. R. cieszą się wielką frekwencją

Wczoraj w sali Ogrodu Zoologicznego rozpoczął się dwudniowy cykl wykładów rolniczych, organizowany przez Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych przy współudziale wydziału rolniczo-leśnego U. P. i Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Wobec bardzo licznych słuchaczy rekrutujących się z członków kółek rolniczych przybyłych nawet z dalekich stron naszego województwa, przemówił na wstępie jako przewodniczący wiceprezes rady naczelnej Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych p. Bogusław Lubieński z Książca. Mówca powitał zebranych i podkreślił, że jak dorocznie od szeregu lat W. T. K. R. urządza wykłady mające na celu pouczenie rolników w wielu sprawach zawodowych. Poglębienie oświaty rolniczej w dobie obecnego kryzysu jest zagadnieniem szczególnie ważnym.

O godz. 10.30 referat na temat: „Kryzys a oświata rolnicza” wygłosił p. dr. Juliusz Trzciniński, następny referat p. t.: „Szukanie nowych dróg w dziedzinie roślin” wygłosił p. prof. Pietruszczyński. O godzinie 12-tej wyświetlano film p. t. „Melioracja Polesia”. Następnie p. adw. dr. Stefan Dembiński wygłosił referat na temat „Ochrona gospodarstw rolnych w postępowaniu egzekucyjnym”. Wykład ten, zaznajamiający zebranych ze stroną prawną obrony przeciw egzekucjom ze specjalnym uwzględnieniem rolnictwa i jego ochrony wzbudził szczególne zainteresowanie. P. prof. dr. Marjan Górski wygłosił referat p. t. „Zagadnienie nawozów pomocniczych w dobie obecnej”.

Równocześnie z wykładami urzędowo targ nasienny, pokaz traw i nasion, pokaz nawozów pomocniczych, wreszcie pokaz środków do zwalczania szkodników roślin.

Dalszy ciąg wykładów rozpoczął się dziś przedpołudniem. (k)

PODATKI I OPŁATY

(p) **O obniżeniu podatku od obrotów giełdowych mąką i otrębami.** Nowela do państwowego podatku od obrotu przewiduje poza obniżeniem podatku dla przemysłu młynarskiego do 1 proc. pełnomocnictwa min. skarbu do poczynienia dalszych ulg w zakresie podatku od obrotów giełdowych mąką i otrębami. W związku z przygotowaniem rozp. wykonawczym do noweli o podatku przemysłowym organizacje rolnicze i młynarskie starają się obecnie na terenie min. skarbu o zupełne zwolnienie względnie conajmniej obniżenie podatku obrotowego przy obratach mąką o otrębami na giełdach do 0.25 proc. Sfery zainteresowane przypuszczają, że w razie uzyskania tej ulgi przeważna część obrotów mąką dokonywana będzie na giełdach. Czy ministerstwo skarbu zgodzi się na obniżenie podatku poniżej pół procent, nie jest jednak jeszcze pewne. (l)

Z ZAGRANICZY

(z) **Sanacja wielkich banków niemieckich.** Według doniesień prasy, umowa o fuzji Danatbanku z Dresdnerbankiem została już podpisana, przyczem wartość kapitałów obu banków zostanie zredukowana w stosunku 10:3. Kapitał nowej instytucji wynosić ma 220 milionów marek, a rezerwy 30 milionów marek. Nowe akcje przyjęte zostaną przez Bank Rzeszy. Również Deutsche Bank zamierza przeprowadzić sanację przez przeliczenie wartości swoich akcji w stosunku 5:2. Jak donosi „Neue Montagsztg.”, sanacja wielkich banków niemieckich wykazała olbrzymie straty, jakie poniosły te banki, a przede wszystkim akcjonariusze. Natomiast klientela niemiecka nie poniosła żadnych strat. Koszty, jakie wskutek ogólnej sanacji banków poniesie rząd Rzeszy oblicza się na 500 milionów marek.

(z) **Belgia nie odstąpi od parytetu złota.** Belgijska Agencja Telegraficzna zaprzecza wiadomości dziennika giełdowego, jakoby Belgia zamierzała odstąpić od parytetu złota.

(z) **Cukrownictwo w Sowieciech.** Wiadomości, nadchodzące z Rosji o tegorocznej produkcji cukru brzmią coraz więcej pesymistycznie. Ostateczne ukończenie wykupu buraków nie wykazało oczekiwanych rezultatów. Przypuszcza się, że ponieważ robotnicy rolni otrzymywali zapłatę od hektara, a nie od ilości sprzątniętych buraków, wiele buraków pozostało w ziemi. Niedostateczny dowóz buraków do cukrowni, brak węgla i wapna przyczynia się do opóźnienia kampanji cukrowej, a nawet powoduje przerwy w pracy. Dwie nowe cukrownie na Syberji i Kirgizji oraz 14 znacznie przebudowanych cukrowni, nie zostały dotąd uruchomione, ponieważ potrzebne części maszyn i urządzenia nie zostały na czas zainstalowane.

Walne zebranie Banku Polskiego

12 proc. dywidendy — Podwyższenie kredytu skarbowego

Wczoraj odbyło się w Warszawie zwyczajne walne zebranie akcjonariuszów Banku Polskiego.

Obradom przewodniczył prezes Banku p. Władysław Wróblewski, który otworzył posiedzenie dłuższym przemówieniem, kreśląc na wstępie historię światowych wydarzeń finansowo-walutowych w 1931 r.

Za najbardziej bezpośredni i najwyraźniejszy skutek doświadczeń finansowo-kredytowych ubiegłego roku uważa prez. Wróblewski bankructwo idei pokrycia kruszcowo-dewizowego (gold exchange standard). Wprowadzenie tej idei w życie, wedle powszechnego dziś przekonania, zawiniło olbrzymią inflację kredytową, z której, jako głównego źródła, wypłynęła ruina gospodarczo-finansowa większej części świata. Z upadkiem funta niebezpieczeństwo systemu gold exchange standard dotąd teoretyczne, stało się rzeczywistością. Waluty, związane z funtem, musiały ulec dewaluacji, a inne popadły w trudności. Wynikiem tego była stopniowa ciągnąca się jeszcze do dzisiaj, likwidacja systemu pokrycia kruszcowo-dewizowego. Przdodej w niej Belgia, której Bank Narodowy zlikwidował zupełnie cały swój zapas dewiz i Szwajcaria, której bank emisji 4/5 swoich dewiz zamienił na złoto.

Cały wysiłek Polski w ubiegłym roku — mówił prez. Wróblewski — dążył do tego, aby państwo i społeczeństwu oszczędzić zbyt dotkliwego odbicia się wstrząsów zewnętrznych. W harmonji z rządem broniliśmy tak ciężko w swoim czasie okupionej stabilizacji walutowej. Utrzymaliśmy bez zmiany przez cały rok naszą stopę dyskontową, prowadziliśmy z niemałym trudem ostrożną i konsekwentną politykę kredytową. Bank Polski nie proponował, a rząd nie wprowadził żadnych ograniczeń dewizowych. Pokrycie wyłącznie kruszczem złotym naszej waluty dosięgło na koniec roku 1931 — 42 proc. obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań, przewyższając o 12 proc., w cyfrze o sumę około 160 milionów minimum statutowe, a o 2 proc. tę granicę, jakiej statut od czasu ustawy stabilizacyjnej wymagał, dla pokrycia kruszcowo-dewizowego.

Każde przesilenie się kończy i z każdego, prędzej czy później drogą prowadzi do podjęcia napowrót zahamowanego rozwoju. Jest też obo-

wiązkami każdego walczycy przeciw pesymizmowi, który, podobnie jak kryzys, ma dzisiaj zasięg i skalę światową i który najskuteczniej opóźnia zakończenie kryzysu. Walka o obronę naszej waluty, prowadzona od 10 miesięcy będzie trwać dalej i będzie wygrana. Od społeczeństwa domagamy się tylko, aby dalej dawało dowody takiego opanowania nerwów i takiego rozsądku, jakie cechowały zachowanie się społeczeństwa przez cały rok ubiegły.

Po przemówieniu prezesa Wróblewskiego rozwinęła się dyskusja, w której wzięli udział pp. A. Peretz, Zwierchowski oraz prof. Ehrlich, poczem zebranie zatwierdziło jednogłośnie przedłożone mu sprawozdanie za rok 1931 wraz z bilansem ostatecznym oraz rachunkiem zysków i strat zawierającym podział zysków z tem, że przypadająca dywidenda 12 złotych od jednej akcji 100-złotowej pierwszej emisji ma być wypłacana począwszy od 24 lutego 1932 r. Na akcje drugiej emisji pozostające dotychczas w posiadaniu skarbu państwa przypada 5 milionów złotych. Poza tem skarby otrzymuje 6 milj. 900 tys. złotych, jako udział w czystym zysku.

Walne zebranie uchwaliło jednogłośnie wniosek rady Banku, dotyczący zmiany art. 53 p. e. statutu w tym kierunku, że górna granica bezprocentowego kredytu skarbu państwa w Banku Polskim wynosić będzie 100 milionów złotych, zamiast dotychczasowych 50 milionów złotych.

Na następny okres trzechletni zostali wybrani ponownie członkami Rady pp. Zygmunt Chrzanowski, Alfred Falter i Andrzej Wierzbicki; zastępcami pp. Marjan Boziewicz, Paweł Geisenheimer i Edward Natanson; członkami Komisji Rewizyjnej ponownie pp. Stefan Laurysiewicz, Stanisław Lipiński, Antoni Olszewski, Leopold Skulski i Adolf St. Sturm; zastępcami pp. Stefan Brun, Władysław Heinrich i Seweryn Samulski.

W zebraniu wzięło udział 106 akcjonariuszów, reprezentujących 806.320 akcji.

Po walnym zebraniu akcjonariuszów odbyło się zwyczajne posiedzenie rady Banku, na którym rada postanowiła otworzyć zastępstwo w Jaworowie i zwinąć zastępstwa w Janowcu i Kolnie, poczem wysłuchała sprawozdania dyrekcji i załatwiła szereg spraw bieżących.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Z Korporacji Kupców Chrześcijańskich.** Tradycyjna pogadanka wtorkowa Korporacji Kupców Chrześcijańskich zgromadziła bardzo liczne grono członków i radców Izby Przemysłowo-Handlowej. — Na wstępie poświęcił II. starszy Korporacji p. Stanisław Robiński serdeczne i rzewne wspomnienie jednemu ze znamienitszych członków śp. Witoldowi Hedingerowi, prezesowi Rady miejskiej; żałobnego tego przemówienia wysłuchano w skupieniu. Poczem rozwinął p. dr. Stanisław Waschko w godzinnym referacie zasady polskiego prawa przemysłowego w szczególności zagadnienie urzeczywistnienia w prawie przez myślowem przewidzianej w konstytucji sobody wyboru zajęcia i zarobkowania. Prelegent szczególniejszą uwagę zwrócił na postanowienia interesujące kupiectwo, oraz podkreślił te postanowienia prawa przemysłowego, które wymagałyby nowelizacji wzgl. których nowelizację się zamierza. W dyskusji zabierali głos członkowie: Andrzejewski, Szulc, Berkan, Nowak, dr. Rzepecki, zwracając uwagę na pewne rozbieżności ustawowe, na co referent udzielił odpowiednich wyjaśnień. O godz. 22.30 solwował prezes Korporacji K. Otmianowski zebranie.

(k) **Sprawa nowych zakazów przywozu — nieaktualna.** W związku z częstymi w ostatnich czasach zapytaniami firm Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje na podstawie otrzymanych informacji z ministerstwa przemysłu i handlu, że sprawa wprowadzenia nowych zakazów przywozu jest obecnie nieaktualna.

(k) **Niemcy wprowadzają cła maksymalne dla towarów polskich.** Jak donosi prasa niemiecka, rząd Rzeszy w najbliższych dn. obłoży towary przywożone z Polski, Australji i Kanady cłem maksymalnym, t. j. wyższym o ca 100 proc. od cła normalnego. Posunięcie to niewątpliwie zwrócone byłoby przedewszystkiem przeciwko Polsce i podcięłoby możliwości wywozu naszych to-

warów do Niemiec. Spodziewać się należy, że w razie sprawdzenia się tej wiadomości, rząd polski zastosuje wobec Niemiec conajmniej równie energiczne i stanowcze zarządzenia.

(k) **Pobieranie należności telefonicznych.** Na skutek interwencji Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu Dyrekcja Poczty i Telegrafów zawiadomiła, że opłaty telefoniczne tak abonamentowe, jakoteż za rozmowy międzymiastowe winny być uiszczane najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia doręczenia rachunku w razie nieuregulowania należności w ciągu dni 7 aparat abonentów wyłącza się. O braku względności przy regulowaniu rachunków nie może być mowy, gdyż urząd Telegraficzny przedstawia abonentom rachunki dopiero około 12. Od chwili doręczenia rachunku ma abonent jeszcze możliwość przez 7 dni starać się o potrzebną gotówkę. W ten sposób mogą abonentci zapłacić opłaty telefoniczne, płatne właściwie w pierwszych dniach każdego miesiąca, dopiero w drugiej połowie miesiąca.

(k) **Wycieczka na Targi Brytyjskie.** W związku z odbyć się mającymi w okresie od 22 lutego do 5 marca Targami Brytyjskimi w Londynie i Birmingham organizuje biuro Orbis wycieczkę z Gdyni do Londynu drogą morską według następującego planu: Odjazd z Gdyni S. S. „Baltonia” dnia 25 lutego, godz. 22. Przyjazd do Londynu 29 lutego godz. 7-mą rano. Pobyt w Londynie wzgl. Birmingham 29. II. 1. 2. i 3 marca br. Odjazd z Londynu S. S. „Baltonia” 3 marca godz. 20. Przybycie do Gdańska dnia 7 marca rano. Koszta podróży dostosowane są do obecnych wywołanych kryzysem stosunków materialnych naszych sfer kupieckich i wynoszą w klasie 2 kabinowej zł 372, — a w klasie 3 zł 269, (tam i z powrotem). Wszelkie formalności paszportowe i wizowe załatwia biuro Orbis w terminie jaknajkrótszym jak również służy wyczerpującymi informacjami dot. projektowanej wycieczki.

Połączenie powiatów kępińskiego i ostrzeszowskiego

Kępno, 23 lutego,

Na ostatnim zebraniu sejmiku powiatowego w Kępnie, dokonano po dłuższej dyskusji wyboru dwu członków komisji likwidacyjnej, którą powołuje się do życia w związku z likwidacją powiatu ostrzeszowskiego i przyłączeniem go do powiatu kępińskiego. Wyczerpujących wyjaśnień w sprawie likwidacji udzielił przewodniczący sejmiku.

Okazuje się, że powiat kępiński przejmie po powiecie ostrzeszowskim dość poważny ciężar w postaci długów, które wynoszą przeszło 200.000 zł., podczas gdy powiat kępiński nie jest wcale zadłużony. Przechę też musi powiat kępiński około dziesięciu urzędników etatowych. Do komisji likwidacyjnej wybrano ostatecznie w głosowaniu tajnym p. adw. Zawadzkiego z Kępna i p. Jana Lorenca, rolnika ze Słupi pod Kępnem.

Następnie omawiano sprawę uzgodnienia stawek podatkowych, a mianowicie dodatku do ceny świadectw przemysłowych, oraz dodatku do państwowej opłaty od patentów na sprzedaż trunków alkoholowych, które to dodatki, uchwalone na rok bieżący, są niższe, aniżeli w powiecie ostrzeszowskim. Po dyskusji postanowił sejmik utrzymać dotychczasowe stawki.

W wolnych głosach, interpelowano w sprawie ewtl. obniżenia taryfy opłat za urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa, oraz by w budżecie na rok 1932-33 przewidziano kredyt na diety i koszty podróży dla członków sejmiku powiatowego.

Żydowski pachciarz w Wielkopolsce

Z powiatu koźmińskiego donoszą nam, co następuje:

Żyd Leopold Lampel, zamieszkały w Poznaniu, przy ul. Koziej 21, wydzierżawił w Pogorzeli ubikację od hr. Tyszkiewicza, w których niedawno uruchomił mleczarnię. Hr. Tyszkiewicz, pomimo że w Pogorzeli od dość dawna istnieje placówka polska pod firmą Nowa Mleczarnia, której właścicielem jest p. Jagielski, wpuścił na swoją posiadłość Żyda-pachciarza — pewnie pierwszego w Wielkopolsce. Co zaś najsmutniejsze to fakt, że Żyd znalazł pewną ilość dostawców Polaków, którzy mleko odstawiają do niego razem z p. hr. Tyszkiewiczem.

AKADEMJA ŻALOBNA KU CZCI ŚP. STANISŁAWA DOBRZYCKIEGO.

Jutro we czwartek uczci Uniwersytet Poznański pamięć przedwcześnie zgasłego znakomitego uczonego, a swego profesora, śp. dr. Stanisława Dobrzyckiego. W sali XVIII Uniwersytetu odbędzie się o 12 w południe ku czci nieodżałowanego badacza literatury polskiej uroczysta Akademia żałobna Urzędują ją Rektor, Senat i Rada Wydziału Humanistycznego oraz Koło Polonistów. Akademję zagra J. M. Rektor, prof. dr. J. Sajdak. Prof. dr. T. Grabowski wygłosi przemówienie nt. „Profesor Dobrzycki jako syntetyk literatury”; prof. dr. R. Pollak — pt. „Prof. Dobrzycki jako badacz literatury staropolskiej”; profesor J. Langlade — pt. „Francuz o profesorze Dobrzyckim”. Imieniem b. uczniów prof. Dobrzyckiego przemówi doc. dr. St. Kolbuszewski, a imieniem młodzieży akademickiej — prezes Koła Polonistów p. W. Kochański. Odczytany zostanie wyjątek z pracy śp. prof. Dobrzyckiego W Akademji weźmie udział Chór Wyższego Kursu Nauczycielskiego pod batutą prof. W. Drzewieckiego.

Akademję poprzedzi żałobna Msza św. o godz. 10 rano w kaplicy Domu Akademickiego przy Walach Leszczyńskiego.

W NAUKOWYM POZNANIU

Poznański Oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego odbędzie zebranie w czwartek, dnia 25. bm o godz. 18 i pół w Instytucie Matematycznym, Zamek, sala 6. Na porządku obrad referat dr. K. Cwojdzkiego pt. „O układach spółrzędnych pentasferycznych nie posługujących się kulami urojonymi”.

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. św. Marcina 37 albo w redakcji pisma naszego!

Z laboratorium organizmu ludzkiego

Ciało ludzkie jest niesłychanie skomplikowanym mechanizmem, funkcjonującym prawidłowo tylko wtemczas, gdy wszystkie jego części harmonijnie z sobą współpracują. Znajomość nasza o funkcjach organów ludzkich i ich wzajemnym do siebie stosunku rozszerzona została w ostatnich dziesiątkach lat bardzo poważnie przez rozpoznanie funkcji, jakie spełniają w ciele ludzkim hormony.

Hormony są to produkty chemiczne, wydzielane przez małe gruczoły. Medycyna znała je już oddawna, lecz nie znała ich funkcji i zadań. Są to martwe chemikalia, lecz mimo to regulują one liczne funkcje organizmu w sposób niesłychanie celowy. Tak np. nadnercza wytwarzają hormon adrenaliny. Wydzieliny te, jak wszystkie hormony, przechodzą bezpośrednio do krwi, z którą rozprawdane zostają w organizmie w myśl swego przeznaczenia. Celem tego hormonu są przede wszystkim pracujące mięśnie, którym dostarczają cukru, cukier zaś jest dla mięśni tem, czem benzyna dla auta. Jest możliwem stwierdzić, że podczas pracy mięśni odpływa więcej adrenaliny do krwi, niż w stanie bezczynności. Odnosi się to szczególnie do najwyższych wyczynów dobrowolnych, jak np. przy sporcie. Lecz także przy licznych innych wysiłkach maksymalnych wylewa się adrenalina do krwi. Stwierdzono, że studenci podczas egzaminu mieli więcej adrenaliny i cukru w krwi niż poprzednio. Jeżeli kot napaśnięty zostanie przez psa i przygotowuje się do obrony, wzmagają się ilość adrenaliny i cukru w jego mięśniach.

Lecznictwo stosuje adrenaliny do celów leczniczych, jak np. do wstrzymania krawień wewnętrznych i leczenia astmy. Proces powyżej opisany zawiera stale mniej więcej 1 miligram (1 tysięczna część grama) adrenaliny, która stale przechodzi do krwi i której zapas w nadnerczach stale bywa uzupełniany. Gruczoł ten jest zatem wytwórnią, która stale oddaje adrenaliny, stale ubytek uzupełnia i tworzy magazyn dla ewentualnego zwiększonego zapotrzebowania. Ilości wszakże adrenaliny, przechodzącej stale do krwi, są za małe, dla wywołania jakiegokolwiek skutku. Dopiero kiedy na rozkaz z centrali nerwów gruczoły te zwiększają swoją czynność, następuje w odpowiednich miejscach organizmu koncentracja adrenaliny z jej właściwym działaniem. W ciągu doby ilość wydzielonej w krew adrenaliny wynosi mniej więcej 40 miligramów.

Chemia wytwarza sztuczną adrenaliny i przyspiesza ją dla szerszego użytku.

Gruczoł tarczycowy ma ten sam ustrój co nadnercza: wydziela i magazynuje.

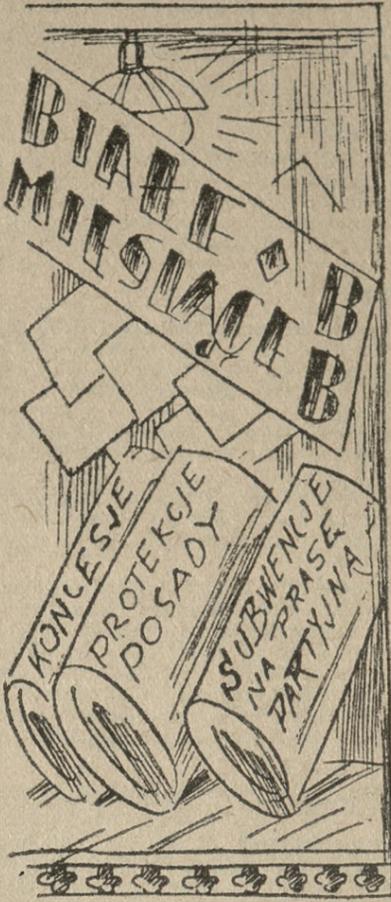
Hormon jego, zwany thyroksyną, jest o-sobliwością chemiczną, jest to związek jodu, który dopiero dzięki zawieraniu jodu stał się hormonem. Hormon ten zawiera 65 proc. jodu, co stanowi dla gruczołu tarczycowego pojemność 50 miligramów jodu. Wytwarzanie thyroksyny przez gruczoły tarczycowe jest niezwykle sztuką chemiczną, muszą one jod brać z pożywienia a to w najlepszym razie dostarcza zaledwie kilkadziesiąt tysięcznych miligramów dziennie. Dlatego też gruczoły ciężko muszą pracować, ażeby magazyn zapełnić. Potrzebują one niezmiernie dużo krwi, która sprowadza do nich materiał surowy i rozprowadza gotowy produkt thyroksyny. W ciągu minuty przechodzi przez gruczoły 50 g krwi czyli 60 l na dobę, co oznacza dwunastokrotną ilość krwi ludzkiej. Gdy gruczoły zmuszone są nadmiernie pracować np. dlatego, że pożywienie za mało zawiera jodu, powiększają się one, co powoduje t. zw. wole. Gdy gruczoły pracują zbyt intensywnie, następuje zatrucie organizmu, powodujące chorobę Basedowa. Hormon ten jest ogzewaczem organizmu, zapala on łatwopalny tłuszcz i dostarcza organizmowi ciepłoty. W temperaturze zbyt zimnej przez gruczoły więcej przepływa krwi w cieplej mniej, ilość hormonu zwiększa lub zmniejsza się tak samo i temperatura ciała. Odbywający drzemkę zimową jeź i świstak ma zamiast 38 stopni temperatury tylko 15 do 20 stopni. Ich gruczoły tarczycowe posiadają już tylko bardzo mały magazyn, również i odpływ hormonu jest bardzo słaby. A kiedy im się zastrzyknie pod skórę sztuczny hormon tarczycowy, rozgrzewają i budzą się.

Najosobliwszy gruczoł hormonowy człowieka znajduje się u spodu mózgu t. zw. przysadka mózgowa. Wytwarza on szereg hormonów co najmniej 5, z których żaden nie jest jeszcze znany w swym składzie chemicznym. Jeden z nich jest hormon rozwoju w młodości. Jeżeli hormon ten za młodych lat człowieka niedostatecznie pracuje, człowiek zostaje wstrzymany w rozwoju i powstaje karzeł, jeżeli istnieje w nadmiernej ilości, powstaje olbrzym. W rozwiniętym już organizmie hormon ten przestaje działać i ten gruczoł nie jest gruczołem magazynowym. Pracuje on stale i dla natychmiastowej konsumpcji, a większość hormonów jego przechodzi niezmienną przez organizm i bywa wydzielana za pośrednictwem nerek.

Przypuszczać należy, że istnieje harmonijna współpraca między poszczególnymi gruczołami, od której prawidłowego funkcjonowania zależy zdrowie człowieka. Wip.

Przed plajtą B. B.

SPÓTKA BEZ
NAJMNIEJSZEJ
ODPOWIEDZIALNOŚCI

b.b.

Sławek: Nie pomagają żadna przynęta, dostaną się w końcu pod nadzór.

Odważna Paryżanka

Nieomal na biegunie. — „Przeboje” wśród lodowców. — Efektowne zdjęcia.

Nowoczesna kobieta w wszystkich dziedzinach dotrzymuje kroku mężczyźnie. Nawet tam, gdzie zdawałoby się, przedstawiciele płci brzydkiej mają bezsprzeczny monopol, poczynają „wścibiać się” córy Ewy.

Oto niedawno temu przybyła do Kapuzatów na pokładzie poławiacza wielorobów Francuzka, Me de la Rue. Niewiasta ta może się poszczycić, że była pierwszą kobietą, która dotarła najbliżej do bieguna południowego. Pozostawało jeszcze tylko jakieś parę set kilometrów do dobiecia do celu marzeń najodważniejszych badaczy arktycznych. I — o wlos! — zdarzyłby się nieprawdopodobny fakt, że przyzwoita raczej do wonnej atmosfery bucharowej, powiewna paryżanka, pokonałaby wszystkie groźne podbiegunowe przeciwności, zdobyłaby — biegun południowy!

Pewien splot okoliczności stanął jednak temu na przeszkodzie i do ostatecznego „blamażu” posiałaby w walce z wrażliwymi mocami polarnymi bohaterów — badaczy, nie doszła!

Tem niemniej eskapada pani de la Rue w krainie wiecznych śniegów, i lodów, była przedsięwzięciem niezmiernie śmiałym i pozostawiła u niej, jak u jej dwóch towarzyszy, niezatarte wspomnienia.

Część drogi odbyto starym sposobem, na saniach ciągniętych przez psy, i pani de la Rue zaznaczyła, że właśnie ten etap podróży był najbardziej ciekawy i — emocjonujący. Wycieczka przedsięwzięta z pokładu ugrzeźłego w lodach statku rybolowczego trwała niecałe trzy dni. Pierwszego dnia spotkano jeszcze dwie żyjące istoty: byli to myśliwi, którzy podążając za zwierzyną, zapuścili się byli daleko w pustkowia arktyczne. Później nie widziano już żadnych żywych stworów...

Ogromna samotność była początkowo niewymownie przyjemna. Później jednak ogarnęło podróżniczkę uczucie lęku. Na szczęście, w bagażu znajdował się gramofon, który przynębiającą martwość otaczającej przyrody ożywiał najmodniejszymi „przebojami”.

I jeszcze jeden szczegół charakterystyczny: oto chwile dokuczającej nudy pani de la Rue skracała sobie przeglądaniem żurnali mód, których wielką ilość nie omieszkała zabrać ze sobą. Poza tem dała się kilkadziesiąt razy odfotografować w kostiumie polarnym na tło najefektowniejszych zwałów lodowych... Odważna Francuzka jest żoną inżyniera górniczego, potomka słynnego astronoma Warren de la Rue.

Niedoszła gwiazda filmowa — czyli wszędzie równie naiwne

Młoda i piękna Marokanka, córka pewnego bogatego kupca, przyjechawszy w lutym do Europy, by zwiedzić różne dzwiny europejskie, zawitała również i do Berlina. Zamieszkała w małym pensjonacie w dzielnicy zachodniej, i „Allah” zrzucił, że niebawem poznała się z pewnym dyrektorem filmo-wytwórni. Dyrektor — pan młody i elegancki, lokowata blond czupryna i niebieskie oczy. Dyrektor filmotwórni — toż to marzenie dzisiaj każdej niedwie dziewczycy; co druga pragnęłaby zostać gwiazdą filmową. To też nie dziwne, że i Marokance uśmiechała się myśl o sukcesach gwiazdowych, tem więcej, że nowy znajomy dyrektor filmotwórni zaangażował ją do nowego filmu. Postanowił bowiem nakręcić drugi film marokański z nią właśnie; będzie bez porównania lepszy i prawdziwszy, niż pierwszy z Marlene Dietrich. A ponieważ dyrektorowi potrzeba było aktualnie parę dolarów, na poczynienie zagranicą, niezbędnych dla filmu zakupów, przeto urodziwa córa Czarnego Łądu pożyczła mu z swej dobrze zapatrzonej kasetki ośm banknotów studenckich. Z tą chwilą jednak skończyła się i świetna wymarzona karjera niedoszłej gwiazdy filmowej. Dyrektor bowiem przepadł bez śladu, a odszukała go dopiero policja — przypadkiem w eleganckiej kawiarni na Kurfuerstendamm zapijającego smaczną, kawuńkę w towarzystwie innej nadobnej elegantki. Wymarzony dyrektor filmotwórni okazał się w rzeczywistości chłopaczkiem szesnastoletnim, rodowitym berlińczykiem, rokującym — jak widać — „jakkajlepsze nadzieje”. Z drugiej strony wypadek ten poucza, że i w Marokku panny nie są mędrsze od europejskich. (kw)

Samolot na służbie rolnictwa

W Rosji Sowieckiej, na Krymie rolnictwu daje się bardzo we znaki mały gryzoń, tam popularnie zwany suslem. Szkodnik ten niszczy całe hektary zasiewów. W ubiegłym roku przystąpiono do walki z nim nową metodą, mianowicie za pomocą samolotów. Dotychczas zwalczano go ręcznie truciznami chemicznymi — gazami bojowymi. Przy pracy ręcznej, dwóch robotników mogło zniszczyć nory i zatrzeć tego szkodnika na przestrzeni 4 ha. w ciągu dwóch dni roboczych. Używając samolotu, ten obrabia 100 ha. przez jedną godzinę.

Praca płatowca polega na tem, że lotnik obsypuje pole zatrutem ziarnem. Używa się do tego ziaren możliwie dużych, których nie tykają ptaki, a więc kukurydzy mocznej w wodnym roztworze strychniny.

Na hektar pola bierze się 100 kg zatrutego ziarna kukurydzy. Obliczenia wykazały 80 proc. rezultaty.

Obecnie przystąpiono też do prób opylania młodych roślin, które stanowią podstawową paszę susłów, solami arsenowemi, lecz narazie wyniki nie są nam jeszcze znane.

Doświadczenie wyżej opisane dowodzi jednoznacznie, że moc jest jeszcze dziedzin życia, w których cudowny wynalazek aparatu lotniczego może dać dla dobra ludzkości nieocenione usługi. Aka.

Jak się fabrykuje sztuczną chininę?

Profesorowi Państwowego Instytutu Chemii w Hamburgu, dr. Rabe, udało się otrzymać drogą sztucznych połączeń i związków chemicznych nowy produkt, zastępujący całkowicie w swem działaniu chininę i znany pod nazwą hydrochininy. Hydrochininę otrzymywało się dotychczas jako produkt uboczny fabrykacji naturalnego preparatu chininy. To, że udało się ją otrzymać w sposób sztuczny, bez udziału chininy, jest pierwszym krokiem do sztucznej fabrykacji chininy, o której dotychczas nie było mowy.

Czy wiecie, że...

— W Anglii liczba bezrobotnych wynosi w obecnej chwili 2.728.411 osób.

— W Europie czynnych jest obecnie 210 stacji radjonadawczych, zaś w r. 1922 istniało ich tylko siedem.

Muzyka czeskosłowacka w Teatrze Wielkim

XX koncert Orkiestry Symfonicznej st. m. Poznania, który odbędzie się w niedzielę dnia 28 lutego wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim, poświęcony jest muzyce czeskosłowackiej. W programie znajdują się utwory przodujących kompozytorów czeskosłowackich jak Dworzaka, Novaka, Suka, i Smetany.

Solistą wieczoru będzie znakomity wiołonczelista Franciszek Berka, koncertmistrz Teatru Narodowego w Pradze. Koncertem dyryguje prof. Feliks Nowowiejski.

RADJO

Programy radjofonizacji

Czwartek, dnia 25 lutego 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 12.15 (W); godz. 12.35 (W); godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 16.55 „Organizacja zbytu zwierząt rzeźnych w Polsce i zagranicą” cz. I (wygl. inż. Tadeusz Brzeski); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.15 roln. skrzynka radiowa; godz. 19.30 lekcja

języka angielsk.; godz. 19.45 (W); godz. 20.00 (W); godz. 20.15 koncert wieczorny; wyk.: prof. Zdzisław Jahnke (skrzypce), prof. Zygmunt Lisicki (fortepian); godz. 21.45 (W); godz. 22.00 (W); godz. 23.00 sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.15 odczyt o nawozach azotowych; godz. 12.35 XVIII koncert szkolny; godz. 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.25 „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. H. Mościcki; godz. 15.45 komunikat dla żeglugi i rybaków; godz. 15.50 program dla dzieci starszych; godz. 16.20 lekcja jęz. francuskiego (kurs średni); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Pojęcie piękności i higieny skóry w przebiegu studiów” — prof. dr. Franciszek Walter (Kraków); godz. 17.35 koncert kameralny; godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza; godzina 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty gramofonowe; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 feljton pt. „O przemyśle ludowym” red. Garczyński; godzina 20.15 muzyka lekka; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Stan. Nawrota i Marjan Rentgen (piosenki przy akomp. gitary); godz. 21.45 feljton pt. „Rekordy w lotnictwie” — p. Janiny Raczyńskiej; godz. 22.30 dodatek do prasowego dziennika radiowego; godzina 22.40 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.10 muzyka kameralna; Paryż (1724 m) 22.00 koncert symfoniczny; Koenigswusterhausen (1635 m) 16.30 koncert, 19.30 koncert symfoniczny; Motala (1348 m) 20.00 koncert z kościoła; Kalundborg (1154 m) 20.10 koncert; Oslo (1083 m) 20.30 koncert z katedry w Nidaros; Budapeszt (550 m) 19.30 koncert opery; Wiedeń (516 m) 19.30 koncert śpiewaczy, 20.30 sluchowisko; Medjolan (501 m) 21.00 tr. z opery; Rzym (441 m) 20.45 wielki koncert symfoniczny.

Sukcesy speakerki poznańskiej

Znana radjostuchaczom speakerka „Radja Poznańskiego” p. Gabryela Krygier-Bernacka wystąpiła dwukrotnie przed mikrofonem radjostacji w Pradze w dniach 17 i 18 bm. Występ jej cieszył się dużym powodzeniem, a krytyka miejscowa przyjęła występ p. Krygier - Bernackiej bardzo przychylnie. W pierwszym dniu odśpiewała p. Krygierowa w języku polskim pieśni Schumann, Liszta, Jensena i Rangstroema, oraz w języku czeskim Jiraska. Na program drugiego dnia składały się wyłącznie utwory kompozytorów polskich: Karłowicza, Moniuszki, Chopina, Galla i Noskowskiego. W drodze powrotnej p. Krygier - Bernacka śpiewała w Katowicach pieśni polskie. W Pradze nadzwyczaj serdecznie przyjmowała naszą speakerkę jej tamtejsza koleżanka, p. Tomanova, w Katowicach p. Tymieniecka.

O odniesionym sukcesie najlepiej świadczy fakt, otrzymania przez p. Krygier - Bernacką zaproszenia do Kopenhagi, gdzie zamierza wystąpić w kwietniu z polską pieśnią.

Sprzedż książek

na... tonny

W pismach paryskich pojawiły się ogłoszenia, w których pewien hurtownik oferuje na sprzedaż duży zapas książek po cenie 130 franków za centnar. Ponieważ wyjaśnia ogłoszenie, książki są przeważnie nowe i nierozcięte, współczesnych autorów, przeto nabywca może je użytkować w każdym dziale handlu, ofiarując gratis, jako dodatek nową książkę każdemu klientowi, który poczyni zakupy na sumę 10 franków. Oferta jest wcale korzystna i można się spodziewać, że wkrótce w paryskich sklepach z delikatesami, żywnością, czy galanterią, będą dodawać gratis powieść Rosny czy Moranda do pięciu główek kapusty, paczki czekolady lub kilku metrów jedwabiu.

SPORT

Hokej

Walne zebranie Zw. Hok. na Trawie odbędzie się w niedzielę o godz. 10 u p. Jarockiego.

Hokej na lodzie

Nowa porażka polska. W Detroit odbył się trzeci z kolei mecz poolimpijski naszej reprezentacji z miejscową drużyną „Biała gwiazda”. Zawody zakończyły się porażką naszej drużyny w stosunku 0:2 (0:0, 0:2 0:0). Zespół „Biała gwiazda” składa się wyłącznie z zawodników kanadyjskich i należy do silniejszych w Ameryce. (PAT)

Pięściarstwo

„Warta” i „Sokół”. Niedzielne zawody zapowiadają się bardzo ciekawie. Walki odbędą się od wagi papierowej do średniej. Po dłuższym odpoczynku ujrzymy w ringu Majchrzyckiego który w Rogowskim znajduje się groźnego przeciwnika. Ponadto odbędą się dwie walki międzynarodowe; w piórkowej Forlański spotyka się z Heldem (mistrzem wschodnich Niemiec) i w lekkiej Sipiński z Nieswaldem nową gwiazdą boksu niemieckiego. Wreszcie w ciężkiej Piłat walczy z Lompiesiem („Gryf” — Toruń). Zawody odbędą się w sali kina Metropolis o godz. 12.

„Drużyna Błękitna” (Poznań) i Kl. Sp. „Stella” (Gniezno) 9:7. W Gnieźnie odbyły się zawody pięściarskie, które w poszczególnych walkach przyniosły poniższe wyniki: w papierowej — Walkowiak (Bl) zwycięził

Dębosza II (St); w muszej — Koniczny (Bl) pokonał przez techniczne k. o. Dymła (St); w koguciej — Ciesielski (Bl) remisował z Przybylskim; w piórkowej Czyż (Bl) przegrał z Witeczakiem; w lekkiej — Majewski (Bl) uległ Kaczmarkowi (St); w półśredniej — Pytlak (Bl) zwyciężył Walczaka (St) i w średniej — Dziamski (Bl) pokonał Grotowskiego (St.). W wadze półciężkiej wskutek choroby zawodnika Drużyny Błękitnej przyznano „Stelli” w. o. 2 punkty.

Pływanie

Oddział pływacki „Unja”. Treningi gimnastyczne rozpoczynają się w piątek od godz. 19 do 21 w sali szkoły powszechnej im. Konarskiego przy ul. Marji Magdaleny (przed Nowym Mostem).

Tennis

Polska i Holandia, Pol. Zw. Lawn. Tennisowy uzgodnił już ze związkiem holenderskim termin. Mecz ten z cyklu o puchar Davisa rozegrany zostanie 13, 14 i 15 maja na kortach „Legji” w Warszawie. Do grupy treningowej, która będzie pracować pod kierunkiem trenera niemieckiego, Kleinschrota, w czasie od 22. 4. do 4. 5. wyznaczono Jędrzejowską, Tłoczyńskiego, Maksę Stolarową, Hebę, Jerzego Stolarową. Dojdą jeszcze prawdopodobnie Volkmerówna i Witmann.

W turnieju w Beaulieu Tłoczyński przegrał w dwóch setach do du Plaix (Fr) stawiając czoło tylko w drugim secie (5:7). Jędrzejowska uległa w półfinale po walce z Satterwaithe (An) w trzech setach. W finale Maier (Hisz.) pokonał Kehrlinga 6:4, 7:9, 6:1, 6:4 i razem ze swym rodakiem Duvallem parę du Plaix - Brugnon 6:3, 3:6, 6:1, 9:7.

Wioślarstwo

Walne zebranie „K. W. 04” odbyło się pod przewodnictwem p. Wł. Stopy we wtorek wieczorem przy licznych udziałach członków i przeszło w bardzo harmonijny nastrój. Wysłuchano sprawozdań pp. prezesa — Wł. Stopy, sekretarza — Szczepieckiego, skarbnika — Perkowskiego, naczelnika — Rozpłochowskiego, gospodarza — Trawczyńskiego i drugiego naczelnika — Sroczyńskiego; przeprowadzono krótką i rzeczową dyskusję, poczem na wniosek przewodniczącego komisji rewizyjnej p. Pieczyńskiego udzielono przez akklamację absolutorjum całemu zarządowi. Piękne wy-

niki pracy „K. W. 04” są aż nadto dobrze znane, co zwalnia nas od streszczenia sprawozdań. Pragniemy zaznaczyć, że za wyjątkiem jedynek i dwójek w mistrzostwach Polski zwyciężano w ubiegłym roku na całej linii, zdobywając prócz pięciu mistrzostw Polski mistrzostwa Warszawy, Bydgoszczy i Poznania. Nadchodzący sezon zapowiada się również bardzo dobrze. Klub posiada tylu wioślarzy, że zawodnicy nie będą potrzebowali w ciągu regat startować dwukrotnie w różnych typach łodzi. Nowe władze wybrano niemal w tym samym, poniższym składzie pp.: prezes — Wł. Stopa, I wiceprezes — M. Garstecki, sekr. — Szczepiecki, jego zast. — Wacław Ziętkiewicz, skarbnik — Perkowski, naczelnicy — Marjan Rotnicki i Ign. Wachowiak, gosp. przy stani — Trawczyński, gosp. taboru — Jan Tuczak; komisja rewizyjna pp. Pieczyński, Wojciechowski i Gromadziński; delegaci na sejmik — pp.: inż. D. J. Tilgner, Perkowski i Rozpłochowski. W toku sprawozdań podziękowano hucznie oklaskami prezosowi bratniego klubu „Tryton” p. Fr. Budzyńskiemu za wysiłki na terenie rady miejskiej w celu przyznania subwencji klubowi. Bardzo serdecznie żegnano ponadto długoletniego członka zarządu p. Z. Sroczyńskiego, który opuszcza Poznań.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

SAMOOBRONA przed skutkami nieracjonalnego odżywiania się! Przy częstym spożywaniu mięsa, które w obecnym kryzysie jest stosunkowo najtańszym artykułem spożywczym, organizm większości osób, szczególnie w wieku starszym podlega stopniowemu samozatruciu wskutek nagromadzenia się w ustroju kwasu moczowego i innych szkodliwych dla zdrowia substancji. Wynikiem tego są choroby: nerek, pecherza, wątroby, wadliwej przemiany materii, bóle artretyczne i podagryczne, wzdęcia brzucha, odbijanie się i skłonność do obstrukcji. Nie zmieniając dotychczasowego sposobu odżywiania się, można uniknąć tych tak przykrych a często i przewlekłych dolegliwości stosując napój przyzadzony z zioła „Diuroł” (oryginalne) Ziola „Diuroł” zapobiegają cierpieniom przy nabyciu już chorób, jak również przyspieszają powrót do zdrowia. Osłodzony napar z zioła „Diuroł” jest smaczny a używany stale zamiast herbaty jest czynnikiem niezastąpionym zapobiegającym samozatruciu organizmu — jest samoobroną.

Jeżeli zamieściłeś chorobę broń się! Nigdy nie jest za późno jeżeli pić będziesz zioła „Diuroł”. Sposób użycia na opakowaniu. Oryginalne zioła „Diuroł” (Gaseckiego z Kogutkiem) sprzedają apteki i składy apteczne. Reg. M n Spr. Wewn. Nr 1486.

Patrz na te rzesze bezrobotnych!

Twoja to wina!

Bos kupował towar

z graniczym!

I Ciebie czeka nędza!

Jeżeli nie będziesz kupował towaru krajowego.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

zw 13 501/2

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

Dnia 23 lutego 1932, o godz. 18 zasnął w Panu po długiej i bolesnej chorobie, opatrzony częstokroć św. Sakramentami, ś. p.

Ksiądz Karol Józef Klinke

kanonik metropolitalny poznański i radca duchowny,

w 63 roku życia, a 38 kapłaństwa.

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w piątek, 26 lutego o godzinie 16, nazajutrz w sobotę o godz. 9,30 officium defunctorum, msza św., kondukt i złożenie do grobu.

Duszę Zmarłego polecamy gorąco pobożnym modłom kapłanów i wiernych.

dw 2858

Kapituła Metropolitalna Poznańska.

Poznań, dnia 23 lutego 1932.

Dnia 23 lutego 1932 r., o godz. 11,30 zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz kochany brat i wuj, ś. p.

Ludwik Kaniewski

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 26 b. m., o godz. 4,45 z kostnicy cmentarza jeżyckiego przy ul. Dąbrowskiego. Msza św. za duszę Zmarłego odprawi się dnia 29 b. m., o godz. 8-mej w kościele Najśw. Serca Jezusa na Jeżycach.

W smutku pogrążeni **siostry i rodzina.**

dw 2861

Poznań, dnia 23. 2. 1932 r.

Najst. Zakład Pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14. tel. 27-69

We wtorek, 23. 2. 1932 r., o godz. 1-szej w nocy zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich i ciężkich cierpieniach, nasz kochany syn, brat, wnuk, siostrzeniec i kuzyn, ś. p.

Bronisław Szymański

w 20 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 26. b. m., o godz. 16-tej z kostnicy cmentarza Łazarzkiego, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni **rodzice i rodzeństwo.**

dw 2860

Poznań, ul. Matejki 36.

Zakład Pogrzebowy „Cerebral”. Towarowa 25. Tel. 3180.

Dnia 23. b. m., o godz. 12,30 w nocy zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, najukochańsza matka, ś. p.

Agnieszka z Winieckich Andrzejewska

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 26. b. m., o godz. 17-tej z kostnicy cmentarza jeżyckiego. Msza św. żałobna odbędzie się w dniu 27. b. m., o godz. 7,30 w kościele parafjalnym na Jeżycach.

zw 13 535

W ciężkim smutku pogrążone **dzieci.**

Poznań, Jasna 16/10.

Za spokój duszy ś. p.

Zofji Sokolnickiej

sodaliski
posła na Sejm Rzeczypospolitej
odprawiona będzie w piątą rocznicę Jej śmierci

msza święta

w kościele św. Marcina, w piątek, 26 lutego r. b., o godz. 9. O udział w nabożeństwie i gorącą modlitwę za Drogą Zmarłą proszą

Poznań, 24. II. 1932 r.

siostry i rodzina.

Dnia 22 lutego 1932 r. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, przeżywszy lat 80, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babka, s. p.

Józefa Kanikowska

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 24 b. m., z domu starców na Śródcie, o godz. 4.15 po południu na nowy cmentarz św. Małgorzaty, o czym donosi

zw 13 538

w smutku pogrążona rodzina.

Dnia 23 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, s. p.

Agnieszka Andrzejewska

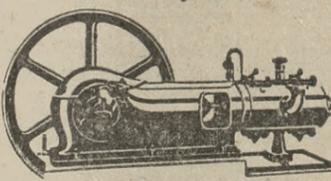
Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 26 2. r. b., o godz. 5-tej po poł. z kostnicy na Jeźcach Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej Wyadek 202 w Poznaniu. zw 13 537

Urządzenia do chłodzenia i wyrobu lodu

Systemu Atlas Kopenhaga

Automaty chłodnicze Glacia

Wyrób Krajowy

Ważne biura Polskie
Gdynia tel. 17-47
Katowice tel. 47-49
Kraków tel. 130-49
Łódź tel. 141-83
Lwów tel. 48-88
Poznań tel. 77-85
Warszawa tel. 699-16
Przedstawicielstwa
Wilno tel. 8-84
Lublin tel. 9-62

Bez utrudnień przyweźwowych

STOŻNIA GDAŃSKA

zw 8 795

SENSACJĄ POZNANIA

jest 8-mio krotnie patentowany kompresor do prania

„TEMPO”

Pokazowe prania odbędą się w zwartych seansach od czwartku, dnia 25 lutego do soboty, dnia 5 marca codziennie o godz. 11-tej, 4-tej 6-tej i 8-mej w Restauracji „Pod Strzechą”, Plac Wolności 7 (obok kina Stożce).

Prosimy o punktualne przybycie Szanownych Interesantów, uprasza się o dostarczenie brudnej bielizny (także krochmalnej), którą się bezpłatnie na poczekaniu wypierze.

WALBO - Katowice

Generalny przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
Poznań, Plac Wolności 3.
Tel. 53-71 Pw 11 078-8,39 Tel. 53-71

RESZTKI

materiałów jedwabnych, bawełnianych i wełnianych nadające się do obsady i na sukienki, bluski, płaszczyki, ubranka oraz najróżniejsze inne cele, wyprzedają obecnie do końca b. m. — dopóty zapas starczy,

nieprawdopodobnie TANIO!

F. WOŹNIAK

Poznań

ul. Rynkowa (Kramarska 16)

Pw 11 073-8,41

OSTRZEŻENIE!

Wobec pojawienia się na rynku szeregu artykułów imitujących znaną od lat

SÓL DO NÓG JANA

Dr. Elemara Fuchsa

prosimy P. T. kupujących o łaskawe wyraźne żądanie

Oryginalnej Soli do Nóg Jana z marką ochronną „SŁOŃ”

Laboratorium Dr. Elemara Fuchsa Warszawa.

nw 8862

SÓL DO NÓG JANA
usuwa radykalnie dolegliwości nóg

KURSY stenografii, księgowości

rozpoczynam 3 lutego.

KROMCZYŃSKA, Ogrodowa 16, II.

zw 13 533/4

Restauracja „Cechowa”
właśc. W. Jabłoński
Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 23.
Jutro w czwartek, 25 lutego poleca specjalności:
COMBER z dzika z borówkami
FILETY z dzika z szampionami
PROSIAK z rusztu z sałatą selerową
Obiady w abonamencie
zł 1,40 włą. obsługa

Pw 11 081-8 43

Zawiadomienie!

Szan. Publiczności oraz Sympatykom uprzejmie donoszę, że po gruntownej renowacji w czwartek, dnia 25 lutego b. r., o godz. 11-tej, nastąpi otwarcie mego

Kawiarni i Sniadalni „METROPOL”

Poznań, ul. 27-go Grudnia nr. 15.

Prosząc o łaskawe poparcie, zapewniam że doborem potraw i napojów, rzetelną obsługą i niskimi cenami postaram się pozyskać zaufanie Szan. Publiczności.

Z poważaniem
zw 13 536 właśc.: Władysław Ziolkowski.

Akcjonariuszy

Tow. Akc. „EXTRA”, Krotoszyn

uprasza się o zgłoszenie celem utworzenia mniejszości dla wspólnego wystąpienia w sprawie likwidacji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 13 491

Magazynier

od zaraz poszukiwany. Panowie z znajomością branży materiałów budowlanych i ewentl. kaucją mają pierwszeństwo. Oferty z podaniem pensji w języku polskim i niemieckim wraz z odpisami świadectw proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 13 529

PARCELA

ca. 5 000 m² w całości lub częściowo do sprzedania przy przystanku tramwajowym ul. Marsz. Focha. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 13 525

Gwarantujemy

że trutka MORITURI, jako pasta na szczury, jako ziarna na myszy, działa

w 100%

zabójczo i bywa żarłocznie brana przez gryzonie. Krajowego fabrykatu o takich zaletach, dotychczas na rynku nie było. Pasta zł 2,50 — ziarna 2,— zł. oraz większe opakowania do masowego stosowania. Do nabycia w każdej Drogerji oraz wprost u fabrykanta.

Fabryka środków do zwalczania szkodników

„UNIVERSUM”

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.

Pw 10 984-7,25

Deski i blochy

sosnowe stolarskie suche i czyste 81, 65, 55, 52, 42 i 35 mm.

deski boczne

bezsęczne, czyste 20, 23 i 26 mm. ma na sprzedaż

FR. POLASZEK,

tartak parowy, Gostyń (Wlkp.)

zw 8 873

Szkola Inżynierów

Budowa samochodów, szkoła pilotów, technika państwowa, Uczeń posiada własne warsztaty Budowa maszyn Elektro-technika Budowa samochodów WEIMAR (Niemcy)

prosimy zażądać prospektu.

Tw 812

FUTRO

męskie używane, w dobrym stanie kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 2857

KUPIĘ

Kamińskiego

„Tygodnik Powieści”

następujące roczniki:

1881/82

1888 89

1892/93

Posiadam proszę o złożenie ofert do Kurera Poznańskiego zw 13 333 Składanie ofert na niewymienione roczniki bezcelowe.

NIERUCHOMOŚĆ

bardzo dobra, blisko Poznania, z 2 przedsiębiorstwami handlowymi, do sprzedania. Objekt cr. 60 tys., wpłata cr. 5 tys. Oferty uprasza się do Kurera Pozn. pod zw 13 526

Adwokaturę

można prowadzić z powodzeniem miasto pow. 10 300, blisko Poznania, obecni 3 adwokatów. Informacje pod zw 13 493 do Kurjera Poznańskiego.

Tylko dla poważnych kapitalistów.

PIERWSZORZĘDNA WILLA

położona w parku Moniuszki koło Al. Szopena do wydzierżawienia lub do sprzedania. Obejrzeć można pomiędzy godziną 12—13-tą, Noskowskiego 1. Zgłoszenia z wykluczeniem pośredników — tylko pisemne p. adr.: M. Ślaba, ul. Długa 5, I, lewo. zw 13 468

II. K. 13/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Nowolosońcu i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Nowolosońca tom IV karta 83 na imię zamężnej Heleny z Jankowiaków Nowotnej zostanie w drodze egzekucji dnia 30 kwietnia 1932, o godz. 10 przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 5. Nieruchomość składa się z oberży wraz rolą i lasem w obszarze 5,14,77 ha o 9,50 talarach czystego dochodu gruntowego i 480 marek wartości użytkowej budynków. Artykuł matrykuly: 78, księga podatku budynkowego: 1. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30 stycznia 1932. Oboj. niki, dnia 16 lutego 1932 r. Sąd Grodzki, nw 8 797

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Postępowanie upadłościowe nad majątkiem dłużnika firmy H. Korytowski w Krobci uchyla się, na skutek prawomocnej uchwały, zatwierdzającej przyjętą na terminie ugodowym w dniu 26 marca 1931 r. przynusową ugodę. Gostyń, dnia 20 lutego 1932 r. Sąd Grodzki, nw 8 796

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 26 lutego r. b., o godz. 11-tej przy ul. Wolnica 2 odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

2 maszyn do pisania, 2 maszyn garbarskich, 2 sieczkarek, 4 łóżek, 3 szaf do rzeczy, bufetu i kanap restauracyjnych, szafy do akt, lustra, radioaparatury, zegara ściennego, 6 par obuwia męskiego, kapeluszy damskich, obrazów, karabinu, platformy, wózka ręcznego, 5 lamp elektrycznych, fresarki, maszyny do krajania metalu, wagi dziesiętnej, 2 szaf żelaznych, maszyny do szycia, maszyny do krajania papieru, tokarki, 2 kanap, 2 foteli, garderoby i innych przedmiotów. Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. Poznań, dnia 23 lutego 1932 r. nw 8 868

MAGISTRAT XIII/5.

Dobra lokata kapitału

Dla eksploatacji patentu światowego, zakłada się T. z o. p. w Poznaniu. Pw 11 034-53,437

Poszukujemy udziałowców z kapitałem nie niżej 10 000 zł.

Spółka otrzymała wyłączne prawa fabrykacji artykułu już zaprowadzonego na zachodzie. Maszyny i całe urządzenie już korzystnie nabyte. Rynek zbytu zapewnione, 90% na eksport. Świetna i absolutnie pewna lokata kapitału z wysokim oprocentowaniem. Wszelkie informacje na żądanie. Zgłoszenia pisemnie przyjmuje „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53 437

OKAZJA!

W centrum Wielkopolski wielkopolski MAJĄTEK ZIEMSKI

ca. 2500 mórg — wysoce uprzemysłowiony, elektrycznością, kolejka polna, dworzec w miejscu, ziemia tylko pszenno-buracz., budynki gospodarcze masywne, wodociąg, inwentarz żywy i martwy nadkompletny i pierwszorzędny, krescensja ponad zapotrzebowanie, pałac wspaniały w przelicznym parku — sprzedam za wyjątkowo niską cenę 700 tys. zł przy zaliczce od 300 tys. zł. Hipoteki uregulowane i dogodne. Reflektanci poważni z odpowiednią gotówką zechcą się pospiesznie zgłosić do Kurjera Pozn. pod zw 13 530. Agenci wykluczeni.

MIESZKANIE

6-pokojowe, duże ładne pokoje, nadające się na biura, zaraz do wynajęcia. Pozn.-Warsz. Tow. Ubezpieczeń Poznań, Kantaka 2-4.

Pw 11 075-53,444

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311) 1 t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele
od 40 groszy za m² kredyt budowlany 6% Osadopol' Rzeszyspolskiej 9 Pw 10 231-232

Trykotaż, pończochy jedwabna bielizna
ceny znacznie niższe. Dom Trykotaż Maria Grabowska Masztalarska 6 naprzeciw Katarzyn. Proszę zwać na firmę. Pp 11 017-53-422

Pianino
okazyjnie bardzo korzystnie. — Długa 4. miesz. 10 Pw 11 067-8-8

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne oraz róże po cenach znacznie niższych Szkoła Drzew A. J. Jeske. Jelenek poczta. stacja kolej. Złotki k. Poznań. Telefon 3. Cenniki na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. Pw 10 637-8-11

Pianina
używane tania poleca B. Sommerfeld, skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia nr. 15. nw 8 750

Dom
piętrowy ze składem w rynku powiatowego miasta. 6 000 mieszkańców nadający się na handel skór rzeźniczymi zaraz do objęcia. Wpłaty 15 000 zł. Złogzenia J. Mikolajczyk. Poznań. Patrona Jarkowskiego 29. zdw 30 934

Parcele
z wylotu ul. Dąbrowskiego po ca. 1 000 kw. natychmiast oddamy. Wszelkie pozwolenia władz uzyskane pomiary wykonane Kanalizacja światła elektryczne. W wiadomości — Wronki, telefon 37. Oferty Kurjer Pozn. zdw 30 916

Skład
cukierków dobrze prosperujący korzystnie sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 31 140

Dom
nowy dochód 5 220 rocznie. cena 30 000 wpłaty 15 000 reszta amortyzacja. „Krakus”. Poznań ul. Pocztowa 30 zdw 31 132

Nadzwyczajna okazja taniego zakupu!
Odstawione przy inwenturze części dobrych serwisów stołowych, porcelanowych i fajansowych — angielskie brązowe czajniki — szklane sprzęty kuchenne, za połowę ceny W. Janaszek, Poznań ul. Jezuita 1. Pw 11 057-7-93

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz Centralne meble Swarzędz. gdyż tam najniższe ceny. Pw 9825/6-45-68

Firany
tłulowe woalowe madrasowe koldry na wacie i welnie własnej fabrykacji już od 14 50 — Welna chemicznie czyszczona na koldry kg od 12 zł. Wata od 3 zł. W. Grodzkiewicz Poznań ul. Wrocławska nr. 3. Hurtownie i detalicznie. Pw 10 233-3-36

Szczypcy
I. klasy suche zdrowe. całe 14,90, rżnięte 16,90 rabane 18,90, duży koszyk drzewa 1 zł sprzedaje J. Nowacki, Spichrzowa 23, telefon 7195. Korzystne źródło zakupu prima węgla górnośląskiego brykietów, koks. dw 2 828

Motocykl
sprzedam tania. Dąbrowskiego 72. mieszkanie 6 zdw 30 469

Orzechy
włoskie zł 14 łuszone 32, miód kuracyjny 17,50, pszczoły 13, pięciokłowe opakowane franko zaliczka. Bracia Baltuch Zaleszycki. zdw 31 122

Butony
1 650 sprzedam. Słowackiego 21. mieszkanie 3 telefon 63 67. zdw 31 313

Sypialnia
dębowa, pokój jadalny, tania sprzedam. Skryta 10. III. piętro. prawo. zdw 31 306

Smalec
wieprzowy w skrzyniach zł 2 za 1 kg. franko Oborniki lub Poznań. Kleinplatz rzeźnia Oborniki. zdw 31 286

Kawiarenka
na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 31 265

Flak budowlany
2 000 cm na Łazarzu ul. Ludwika Rzepckiego sprzedam tania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 31 276

Skład
w pobliżu placu Św. Krzyskiego z towarami sprzedam z powodu wyjazdu Oferty Kurjer Poznański zdw 31 628

Aluminiowa
blacha 0,8. Marsz. Focha 36. mieszkanie 13. zdw 31 323

Kolonjałke
dobrze zaprowadzona mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 31 261

Motor
8 konny spalinyowy w ruchu tania sprzedam. Trybulska, Plac Sapieżyński 11. zdpw 30 535

Dom
śródmieściu Pleszewa. sześć pokoi, dwie kuchnie, nadzwyczaj piękny ogród owocowo-kwiatowy do sprzedania. Cena 13 000 zł — Wpłaty podług umowy Małolepszy, Pleszew. Poznańska. nw 8 869

Skład
towarów krótkich i kapeluszy damskich sprzedam z towarami urządzeniem korzystnie z powodu choroby. dobrze prosperujący, wprost od gospodarza Sucharski, Wągrowiec, Pocztowa 14. nw 8 871

Samochód
marki Chrysler, model 52 w dobrym stanie, czteropersonowy do sprzedania za gotówkę tania — Wiadomość — Wronki, telefon 37. nw 8 875

Dom
4 lokatorów 2 morgi ziemi w mieście wpłaty 3 500 sprzeda. — Popielski Piekary 18 I. zdw 30 852-3

Sypialnie
dębowa kompletna 350. — Jadalnia 445. — kuchnie 108. — Fabryka Mebli, Rynek Śródecki, tel. 19-59. zdw 30 25

Skład
towarów lokciowych galanterii, dużej wiośce kościelnej (3000 mieszkańców) sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Oredownik Wielkopolski dw 2829/30

Gospodarstwo
60 morgów buraczanej, drenowanej budynki maszyn żywy i martwy inwentarz nadkompletny, kościół szkoła, poczta komunikacja wszelka. Cena dogodna. Kazimierz Plotkowiak, Chłudowo, powiat poznański. zdw 31 470/1

Szafa
dębowa z lustrem 160 cm na sprzedaż Swarzędz Kilińskiego 2 mieszkanie 7. zdw 31 372

Buldogi
rasowe z rodowodem, Wierzbicie 23, mieszkanie 1. zdw 31 374

Gabinet
męski razem z klubami, jak nowy z powodu wyjazdu zagranicę bardzo korzystnie na sprzedaż. Złogzenia ul. Łukaszewicza 24. mieszkanie 7. zdw 31 390

Trykotarska
sam 36 cm dobrym stanie 300 zł sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 31 455

Zamienie
mandoline futerałem wartości 70 zł na gitarę lutnię lub sprzedam tania. Złogzenia Wierzbicie 13, mieszkanie 22. zdw 29 162

Uwaga
Kółka muzyczne orkiestry 5 dzwońców rury postumentem 75 zł sprzedam Orkiestra Grand Café. zdw 31 830

Urządzenie
składowe, kocioł koprowy parowy 150 litrów tania na sprzedaż. — Masztalarska 5 a zdw 31 354

Rower
używany sprzedam. Wodna 8. m 10. zdw 31 436

Gospodarstwo
sprzedam 75 morgów dobrej ziemi, żywy, martwy inwentarz, wszelkie zabudowania przy Miłowodach i Kowanówku, pow. Oborniki, Jakob Frank zdw 31 532/3

Na sprzedaż
złoty łańcuszek do lornson, zegar do książek, sió leżanka, żelazne łóżko Długa 14 m 5. zdw 31 535

Lustro
szafa sprzedam. Półwiejska 17. zdw 31 522

Meble
używane sprzedam. Działynskich 10. miesz. 4. zdw 31 535

Ogler
pełnej krwi 5 lat „Almanzor” (Albula Anita) doskonały reproduktor kouty rrsowe karmazy ny Leghorny 6 5 zł sprzedam. — Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 536

Wyszynk
wódek sprzedam zaraz w śródmieściu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 31 545

Radjoaparaty
i przybory wyprzedaje za bezcen Dąbrowskiego 79 Wiadomość portiernia. zdw 31 528

Kolonjałke
dobrze prosperująca korzystnie sprzedam. Złogzenia Poznań, Garncarska 5 kawiarnia. zdw 31 595

Krajobrazy olejne
sprzedam. Kramarska 24. Kawiarenka. zdw 31 551

Kantówkę
gotowe schody, okna wrota, cynkowa blacha, gwoździe, bednarke z rozbiórki, 3 i 4 całowe dżwona bardzo tania. Chełmońskiego 11. zdw 31 614

Fortepian
dobrego tonu, okazjynie, tania z powodu wyjazdu. Półwiejska 30, mieszkanie 10. zdw 31 057

Dom
piętrowy, dwa składy, dochód miesięczny 230 przy rynku dużym mieście powiatowem. Cena 15 000 wpłaty 9 000 Półwiejska 29, m. 6. zdw 31 600

Telefon
odstąpię Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 497

Kłosk
przechodnia ulica korzystnie sprzedam. Złogzenia Poznań, Garncarska 5, kawiarnia. zdw 31 596

85
pszennej, budynki, śliczne inwentarze, ogród letnisko, stacja szkoła, kościół szosa, w mieście. Cena 25 tysięcy wpłaty w dług ugody. Nadaje się dla ogrodników i myśliwych. Właściciel Węgrzyn, Bablin p. Oborniki. zdw 31 562

Motocykl
DKW 300 sprzedam. Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 564

Salonik
ładny okazjynie sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 31 570

Place
pod wille przy Sienkiewicza — sprzedam. Słowackiego 34 I lewo jw 2609

Pianina
Förstera „Eckego” — „Kern-topfa” — inne znane fabrykaty korzystnie Magazyn Fortepianów Św. Marcin 22 wysoki parter. dw 2852

Maszynę
damską 100 zł sprzedam Warsztat Mechaniczny Kraszewskiego 5. zdw 31 642

Całkowite wyprawy Całkowite urządzenia Najlepszą porcelaną Prima Alnake
Noże widelce łyżki kupuje się najtaniej tylko wprost Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 (podwórce). zdw 31 647

Hotel
w wycieczkowym mieście z nowoczesnym hotelowym urządzeniem dwoma salami, sceną, osiem lokatorów sprzedam. Cena 75 000 wpłaty 50 000 Strzałkowski Poznań Osławek 10/11. rw 4580

Skład
cukierków, miasto powiatowe, dzierżawa 45 zł sprzedam korzystnie. Złogzenia Kurjer Pozn. nw 8 866

Gospodarstwo
bez dłuzi, 95 morgów pszennej ziemi z dwukośną łaką przyległą do zabudowania, budynki pierwsorzędne i maszyn budowane, inwentarz żywy i martwy położone przy szosie, blisko miasta powiatowego z powodu wyjazdu zaraz korzystnie do sprzedania. Złogzenia osobiste Młyn Motorowy, Oborniki. nw 8 864

Skład
papieru galanterii, mieszkanie, miasto powiatowe,earnizon duzo szkół, niska dzierżawa w dobrym punkcie dobrze zaprowadzony korzystnie sprzedam. Złogzenia Kurjer Poznański nw 8865

Dom
ogród owocowy sprzedam lub wydzierżawie 1. 4. 1932 w Binie. — Franciszek Chwilkowski, Śrem. nw 8 867

Gościniec, kolonjałka
rzeźnictwo, sala, urządzeniem, zabudowania pierwsza klasa dom pięciopokojowy, ogrodem, trzy morgi ziemi wiośce bez konkurencji, powiecie szamotulskim, cena 9 000 wpłaty 5 000 sprzedam lub wydzierżawie 6 lat miesięcznie 60 złotych objęcie 1 300. — Złogzenia Nowak Poznań Kramarska 15. telefon 16-89. zdw 31 617

Willa
5 pokoi, balkon, weranda ogród. Puszczkowsko cena 12 000 wpłaty 5 000 Blicharski Półwiejska 28 mieszkanie 48. zdw 31 619

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzony sprzedam. Szamarszewskiego 19 a. IV. Stefaniak zdw 31 604

Rower
nowy tania. Słowackiego 48, II. prawo. jw 2 613

Sprzedam
motor spalinyowy 9 28 nadający się do motorówek wodnych. — Oferty Kurjer Pozn. jw 2 611

Złoty
stół salonowy Ludwik XVI. do sprzedania. Słowackiego 38, m. 7. jw 2 610

Wille
przy Poznaniu z ogrodem spiesznie sprzedam. Lan Mostowa 23. ed 31 371

5 KUPNA

Antyczne
obrazy meble dywany nabędę gotówką i askawe oferty Kurjer Poznański zdw 30 008

Składy
próżnego ewentualnie z urządzeniem do towarów kolonialnych, poszukuje zaraz. Adres i cene podać Kurjer Pozn zdw 30 900

Kupię
piec lazienkowy gazowy automatyczny Telefon 79-77. zdw 30 984

Kupię
okazyjnie maszyny do szycia Singer w dobrym stanie damska i salonik męski i inne meble Złogzenia Kurjer Pozn. zdw 30 915

Krosna tkackie
do wyrobu chodników kokosowych kupię. Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 013

Samochodu
ciężarowego poszukuje na zamiar za nowe koncertowe pianno Magazyn fortepianów Św. Marcin 22. zdw 30 708

Dom
kilkopokojowy ogrodem Poznań ul. okolice wpłaty 7 000 — Balicki Krótoszyn Zduńska. zdw 27 172

Kupię
szafy biurowe, dobrze utrzymane. Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 410

Kupię
nowoczesną szafę oświetlona. — Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 409

Kupię
dobrze utrzymanym gramofon szafkowy. Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 411

Kupię
2 łózka żelazne używane, ewent. nowe z materacami cena? Oferty Kurjer Poznański zdw 31 294

Futro
karakulowe kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 31 290

Kredens
kupię Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 311

Dobrze
utrzymany srebrny tablet oraz serwis do kawy i herbaty kupię. Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 310

Skrzynki kolejowe
mniejsze używane kupię każdą ilość. Oferty telefon 72-77. zdw 31 308

Kupię
za gotówkę dom kolonjałka, w pobliżu Poznania Złogzenia Sw. Wojciech 1, restauracja zdw 31 315

Kupię
szybę z wystawowego okna. Św. Marcin 3 m 8. zdw 31 495

Kupię
wózek dziecięcy dobrze utrzymany Oferty Kurjer Poznański zdw 31 359

Kupię szyby
4 5 mm grubości szerokości 75 do 85 ca 16 mkw Złogzenia Kurjer Poznański zdw 31 378

Kupię
dwie wagi automatyczne Dayton używane lecz w dobrym stanie również kase „National” z zapędem elektrycznym. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 31 355

Fryzjerskie
urządzenie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 434

Kupię
używany męski pokój i kluby. — Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdw 31 524

Kasę
rejestracyjną „National” używaną dobrze utrzymaną kupię St. Rittthammer, Poznań, ul. Gen. Kosłińskiego 8, telef. 77-08. zdw 31 550

Kupuję
używane schody 4 m długości. — Fingas ul. Staszica 23. zdw 31 644

Kupię gospodarstwo
60-100 morgowe warunki: dobra ziemia, w jednym planie, maszynowe i kl. budynki, dom mieszkalny, najmniej 4 pokoje, blisko miasta i kolei. Szczegółowe oferty proszę kierować do Kuriera Pozn pod zdw 31 568

Magiel
używany mały kupię. Oferty cena Kurjer Poznański rw 4619

Kupno lub dzierżawę
majątku 1,000-1,500 morgów poszukuję, 120 000 gotówki do dyspozycji. Oferty od właścicieli uprasza się do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53,461 Pw 11 076 53,461

6 KAMIENICE

Kamienicę
centrum Poznania dochód 18 000 cena 145 000 wpłaty 70 000 sprzeda Rutkowski Grobla 29. sdpw 30 096

Kamienicę
komfortową przynajmniej ulicy Poznania dochód 15 000 cena 120 tys. wpłaty 60 000 sprzeda „Krakus”. Pocztowa 30 zdw 31 181

Kamienica
centrum Poznania. dochód 48 000 cena 370 000. wpłaty — usoda sprzeda Rutkowski Grobla 29. zdw 31 132

Wille w Puszczykowie
sprzedam cena 23 000 — wpłaty 10 000 dochód 2 400 zł. Maciejewski Dąbrowskiego 88, tel. 6266. zdw 30 913

Dom
w Chodzieży przy Rynku 2 składy, przy dogodnej spłacie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 482

Kamienicę
4 piętrowa śródmieściu przynajmniej ulica dochód rocznie 26 tysięcy, cena 220 tysięcy, wpłaty około 120 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 484

Dom
przy tramwaju, do tego plac budowlany. Cena 12 000, wpłaty 7 000 złotych sprzeda Baumgartner, Plac Sapieżyński 2a. zdw 31 597

Willa
pod Poznaniem, 5 pokoi 2 kuchnie, cena 14 000, wpłaty 8 000. „Dom Złocień” Szkolna 6, III. zdw 31 518

Kamienica
dwupiętrowa nowa Łazarz. dochód 6 400, 55 000 wpłaty 30 000; dwupiętrowa — Dębice dochód 7 000, 38 000 wpłaty 25 000. Wiadomość: Przechylica 4, mieszkanie 5. zdw 31 553

Willa
5 pokoi komfort z osrodem za 22500 wpłaty 12 000 reszta amortyzacja sprzedam Popielski Piekary 18 I. piętro. zdw 31 623

Majątek
450 morgów willa dziesięciopokojowa budynek maszynowe zamienie na kamienicę z dopłatą 100 000. Czarnecki, Św. Marcin 62, II. zdw 31 641

Wille
z przynależnymi budynkami gospodarczymi, ogrodem warzywno-owocowym, światłem elektrycznym wydzierżawie, w tem 3 pokojowe mieszkanie z przedziem nowych mebli na sprzedaż przy Alei Fortecznej 45 Złogzenia: ul. Klasztorna 7, składy. zdw 31 579

7 PIENIADZ

5 000 zł
pożyczki na I hipotekę nowo wybudowanego domu w Poznaniu wartości 15 000 zł poszukuje urzędnik państwowy. Łaskawe złozenia pod zdw 30 942 Kurjer Poznański.

Pożyczki
kilkutysięcy złotych szukam, wżamian za co oddam mieszkanie 5 lub 6 pokojowe mieszkanie całym komfortem. Łaskawe złozenia proszę do Kurjera Poznańskiego dw 2833

500 zł
pożyczki poszukuje etatowy urzędnik państwowy na krótki czas wysokiej procent, pewna gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 538

Pożyczki
do 4 000 zł poszukuje za dobrem zabezpieczeniem hipotecznym na rok Oferty Kurjer Poznański zdw 31 392

Poszukuje
2 000 na I hipotekę ogrodnictwa przy Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 339

Wspólnika (czki)
czynnego restauracji poszukuje potrzeba 4 000 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 31 337

5 — 8 000
pożyczki na gospodarstwo 50 morgowe I. hipotekę, poszukuje. Łaskawe złozenia Kurjer Poznański zdw 31 292

Wszelkie
listy hipoteczne skupię „Dom Złocień” Szkolna 6 III. zdw 31 519

25 000
na hipotekę kamienicy 15% poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 31 639

25 000
list hipoteczny na kamienicy w Poznaniu 15% sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 31 640

500 zł
kto pożyczyci pani ze stała pensja rządowa. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 599

8 DO WYNAJĘCIA

4
pokojowe przynależności na Osiedlu zaraz do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdw 30 867

Dla
inteligencji 2 pokoje umeblowane z kuchnią na I. piętrze, skład delikatesów. Górna Włda 44. zdw 31 648

Mieszkania

5 i 6 pokojowe całym komfortem odda gospodarz na kilka lat z udzieleniem odpowiedniej pożyczki kilku tysięcy złotych Łaskawe złozenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego dw 2832

Mieszkanie
3 pokojowe z komfortem od 1 marca do wynajęcia. Złogzenia Marsz. Focha 101, mieszkanie 4. zdw 31 274

Skład
2 pokoje, kuchnia, Luboń. Dworcowa. Winkler zdw 31 433

Kto
wypożyczy na hipotekę 3.000-5.000, temu wynajmie w śródmieściu pokój i kuchnię właściciel kamienicy — Adres Kurjer Poznański zdw 31 469

Dwa pokoje
kuchnia lazienka, słoneczne 1 kwietnia do wynajęcia. Dzierżawa miesięczna, zwrot kosztów minimalny. Aleja Reymonta 19, Muszała zdw 31 594

Mieszkania
pokój kuchnia lazienka 2 pokoje lazienka objęcie 500 zł Chociszewskiego 43. zdw 31 398

Dwupokojowe
centrum za dzierżawę. Czarnecki, Ś

2 pokoi
kuchnia wprost od gospodarza
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 512

Dwupokojowe
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 529

2-3
pokoi, kuchnia, łazienka poszukuje
śródmieściu. Dzierżawa zgóry.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 523

Mieszkania
2-3 pokojowego poszukuje. Re-
kord Szewska 20. rw 4623

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Dwa
pokoje frontowe, niekrepujące, u-
żywanem kuchni do wynajęcia. Górna
Włda 82 mieszkanie 6. zdw 31 317

Eleganckie
dwa i jeden łazienka, używa-
niem kuchni. Gajowa 4, m. 9.
zdw 31 463

Zamienię
3-pokojowe, bardzo ładne z wygo-
dami ul. Szamarszewskiego, na
większe Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 463

11 POKOJE UMEBL.

Dla 2 panów
pokój umebłowany blisko dwor-
ca i poczty do wynajęcia. Ga-
siorowskich 10. II. zdw 30 248

Wspólny
panience (piano), Wojciecha 3,
m. 5 zdw 30 888

Pokój
wynajme. Mickiewicza 34, podwó-
rze mieszkanie 3. zdw 31 364

Pokój
wolny 1 lub 2 osobom z utrzyma-
niem lub bez. Kopernika 5 mie-
szkanie 9 zdw 31 363

Pokoik
krawcowej chętnie z prowincji.
Adres Kurjer Pozn. zdw 31 362

Jednemu
lub dwom panom z utrzymaniem
bez tanio. Krasińskiego 4 mie-
szkanie 8. zdw 31 356

Pokój
słoneczny, elektryczność. Wier-
zbicze 51, mieszkanie 2. zdw 31 397

Pokój
elektryczność. Grobla 1 b, mie-
szkanie 5 zdw 31 413

Niekrepujący
słoneczny, Górna Włda 45 Pyka.
zdw 31 402

Niekrepujący
duży dla 2 osób, Długa 6, mie-
szkanie 5. zdw 31 400

Dwuosobowy
wolny Seweryna Mielżyńskiego 1,
mieszkanie 13. zdw 31 421

Pokoik
panience, Poplińskich 11, mieszka-
nie 7. zdw 31 394

2
pokoje duże frontowe, umebłowa-
ne lub próżne tanio. Dąbrowskie-
go 54, mieszkanie 7. zdw 31 377

Pokój
czysty słoneczny, elektryczność.
Słowackiego 84, mieszkanie 10,
zdw 31 366

Pokój
frontowy, jednoosobowy, klatka
schodowa dla pana. Graniczna 6,
mieszkanie 13 zdw 31 356

Pokój
Jackowskiego 3, mieszkanie 4,
zdw 31 364

Pokój
centralne elektryczność. Poznań-
ska 53 a, mieszkanie 6, narożnik
Mickiewicza. zdw 31 353

Pokój
inteligentnemu panu z utrzyma-
niem, niekrepujące wejście. Pol-
na 16, mieszkanie 4. zdw 31 333

Pokój
4 pokoik utrzymaniem lub obia-
dami, Czesława 15, II. prawo.
zdw 31 350

30 zł
niekrepujący elektryczność. Ła-
zienka Woźna 14 a, mieszkanie 11.
zdw 30 453

Pokój
dla pana elektryczność, centralne
łazienka. Szkolna 3, mieszkanie 17.
zdw 31 353

Pokój
dobrze umebłowany do wynajęcia.
Telefon do dyspozycji, od 1. III.
Plac Nowomiejski 10 a, mieszkanie 8.
zdw 31 266

Frontowy
pokój do wynajęcia. Matejki 60,
m. 1. zdw 31 613

Śródmieście
pokój czysty elektryczność inte-
ligentnej osobie do wynajęcia.
Ul. Działwińskich 1, wysoki parter,
mieszkanie 14 zdw 31 272

Dwuosobowy
czysty elektryczność, inteligent-
nym panom (6m), utrzymaniem,
bez. Marsz. Focha 41, mieszkanie
2 zdw 31 344

Pokój
dla panienek. Szumigala, Półwie-
ska 37 zdw 30 857

Dwuosobowy
komfortowy utrzymanie. Matejki
30 I. lewo. zdw 31 338

Pokój
paniom wygodnie umebłowany. —
Waly Zygmunta Augusta 1, par-
ter, prawo zdw 31 289

Pokój
umebłowany utrzymaniem bez 1.
III. Sew. Mielżyńskiego 25 mie-
szkanie 3. I. piętro. zdw 31 305

Pokój
umebłowany 1 lub 2 samotnym,
solidnym osobom. Grochowa 1, I. i
3 mieszkanie 7. zdw 31 297

Duży
pokój umebłowany oddzielne wej-
ście centralne ogrzewanie. Wia-
domość Libelta 12, u portierki,
tylko od 12—1. zdw 31 266

Pokój
umebłowany dla małżeństwa. Ma-
tejki 47 mieszkanie 10, parter,
zdw 31 295

Śródmieście
frontowy ewentualnie utrzyma-
niem tylko inteligencji. Kreta 23
parter lewo. zdw 31 282

Pokój
Matejki 59, mieszkanie 6. zdw 31 114

Dwuosobowy
elektryczność. Śniadeckich 32 a,
mieszkanie 7 zdw 31 322

Pokój
słoneczny, spokojny, elektryczność
inteligentnemu starszemu panu
wynajme. Matejki 7, mieszkanie 9.
zdw 31 320

Frontowy
jedno-dwuosobowy. Bukowska 33,
mieszkanie 2. zdw 31 314

Pokój
Piekary 8, m. 8. zdw 31 478

Urzędnicze
skromny klatki schodowej, tanio.
Aleje Marcinkowskiego 19, m. 7.
zdw 31 490

Pokój
2 osoby, elektryczność Długa 4,
front, m. 9. zdw 29 955

Pokój
jednoosobowy dwuosobowy inteli-
gent, zaraz lub od 1. 3. Mickiewi-
cza 7, m. 9. zdw 31 425

Pokój
dwuosobowy. Bukowska 21, m. 8.
zdw 31 477

Dwuosobowy
Jeżycka 40 II. prawo. zdw 31 430

Stacja
wspólna dla panienek. Nowicka,
Strzałowa 7 III szeroka brama.
zdw 31 431

Pokój
solidnemu, Ogrodowa 19, mie-
szkanie 6. zdw 31 432

Pokój
dwom panom, małżeń-
stwu, niekrepujący. Wrocławska
19, m. 5. zdw 31 437

Pokój
wynajme Zuzka, Ogrodowa 13,
zdw 31 439

Pokój
wolny, Zielona 2, m. 19.
zdw 31 442

Frontowy
klatki dwuosobowy. Marcin 29,
III. zdw 31 443

Małżeństwu
pokój wynajme. Mostowa 4, I.
lewo. zdw 31 445

Solidnym
umebłowany, czysty, cichy, św.
Marcin 4, II. piętro, mieszkanie 4
zdw 31 446

Czysty
utrzymaniem bez. Dąbrowskiego
35, m. 14. zdw 31 507

Pokój
odnowiony. Romana Szymań-
skiego 9, mieszkanie 10.
zdw 31 508

Nowy Rynek
14/15, m. 2. Utrzymaniem lub bez.
zdw 31 509

Pokój
jedno-dwuosobowy. Żupańskiego
8, parter, lewo. zdw 31 513

Pokoik
niekrepujący, pościel własna. —
Wysocka 12, parter, lewo.
zdw 31 514

Pokój
umebłowany na 2 osoby, z utr-
zymaniem kuchni. Warchlewski,
Przeznica 2. zdw 31 611

Umeblowany
na dwie osoby zaraz. Matejki 60,
m. 1. zdw 31 613

Pokój
dwuosobowy lub małżeństwu
używanem kuchni. Niegolew-
skich 18, m. 11 zdw 31 549

Centrum
Dwuosobowe razem, osobno, z
wygodami, utrzymaniem, wolne.
Ratajczaka 11 a, 5 wejście, I.
zdw 31 552

Pokój
dwom lub jednemu panu. Ła-
szczewska Mostowa 14.
zdw 31 554

Dwuosobowy
frontowy inteligentnym. Ogrodo-
wa 11, mieszkanie 9. zdw 31 550

Pokoik
miły panom Śródmieście. Waly
Koścuszki 7 mieszkanie 1.
zdw 31 571

Pokój
gabinet, elektryczność wynajme
panu utrzymaniem Wierzbicze
15, m. 4. zdw 31 572

Pokój
frontowy. Gąsiorowskich 10, m. 10
zdw 31 530

Dwuosobowy
elektryczność Patrona Jackow-
skiego 9 mieszkanie 6.
zdw 31 540

Pokoik
frontowy, czysty wynajme. Nie-
golewskich 6 m. 4. zdw 31 547

Inteligentnej
osobie. Ratajczaka 10, m. 5.
zdw 31 548

Pokój
Matejki 66 m. 6. jw 2608

Pokój
umebłowany wolny. Mostowa 37,
II. prawo. rw 4617

Pokój
Słowackiego 10 I. piętro, m. 4,
od 1. 3. zdw 31 631

Pokój
dwuosobowy wynajme. Śniade-
ckich 17, mieszkanie 11.
zdw 31 447

Frontowy
1-2 osobom, studentki wyklucze-
ni. Kreta 6, m. 2. zdw 31 448

Pokój
odnowiony na 2 lub 3 osoby. Dłu-
ga 3, m. 9. zdw 31 452

Pokój
frontowy elektryczność. Niego-
lewskich 2, m. 5 zdw 31 453

Dwie
panienki utrzymaniem bez. —
Fredry 3, prawe skrzydło, parter.
zdw 31 459

Małżeństwu
używanem kuchni Kolejowa 41,
mieszkanie 7 zdw 31 466

Jedno-
dwuosobowy, ładny, wygodny, pa-
niom. Ogrodowa 19, mieszkanie 8,
2-4 i 7 wieszadła. zdw 31 464

Pokój
dla dwóch panów — z dobrem
utrzymaniem od 1. — Nowy Ry-
nek 14 m. 1 zdw 31 462

Umeblowany
pokój. Szewska 19, mieszkanie 7.
rw 4616

Pokój
Grobla 9, m. 4. zdw 31 625

Pokoik
mały, czysty, ciepły, niekrepują-
cy. Dolina 3, m. 7. zdw 31 573

Parterowy
duży, umebłowany. Wierzbicze
13. zdw 31 591

Korzystnie
słoneczne pokoje 1-2 osób Ma-
tejki 1, mieszkanie 4. zdw 31 590

2 — 3 pokoje
umebłowane używaniem kuchni,
gaz, elektryczność, łazienka, do
wynajęcia. Ul. 3 Maja 3 a, mie-
szkanie 10. zdw 31 592

12 SZUKA POKOJU

Marszantkał
poszukuje pokoju zaraz na par-
terze okna z ulicy Górna Włda.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 412

Pokoju
poszukuje urzędniczka z 8-letnią
córką śródmieściu. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 331

Starsze
małżeństwo poszukuje 2 umeb-
łowanych pokoi z kuchnią lub uży-
walnością. — Dzielnica Jeżyce,
Wierzbicze Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 31 365

2
próżnych pokoi z używanem ku-
chni poszukuje. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 263

Panienska
pokoju 30 zł śródmieściu Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 307

Pan
poszukuje eleganckiego, czystego
pokoju śródmieściu od 1 marca —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 293

Dobrze
umebłowanego pokoju poszukuje
sędzia. Warunki Kurjer Poznań-
ski zdw 31 488

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 433

Krawcowa
skromnego pokoju. Oferty cena
Kurjer Poznański zdw 31 630

Małżeństwu
poszukuje pokoju niekrepującego
na tydzień tylko na peryferiach.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 636

Pokoju
niekrepującego, wejście klatki
schodowej poszukuje. Oferty ce-
na Kurjer Pozn. zdw 31 449

Dwuosobowego
taniego dla 2 panienek Okolica
Św. Marcina Oferty z ceną do
Kurjera Poznańskiego zdw 31 467

Umeblowanego
dwuosobowego skromnego śród-
mieście. Warunki Kurjer Po-
znański zdw 31 602

13 LOKALE

Duży skład
dwa okna wystawowe, przyległy
pokój na cele handlowe, centrum
od gospodarza. Oferty Kurjer
Poznański dw 2845

Lokal
przemysłowo - handlowy 120 kw
m I. pr. podwórze, Wielka 18,
wynajme administrator Walek
Garbary 21 m. 8. zdw 29 454

Ładny
lokal z 2 pokojowym mieszkaniem
z przynależnościami nadający się
na każde branżowe zaraz do wynaj-
ęcia Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 30 586

Warsztaty
garaże dla każdego przedsiębior-
stwa do wydzierżawienia. Gło-
bisz, Kwiatowa 4. zdw 31 598

Dwa pokoje
próżne schodowej klatki korzyst-
nie wynajme. Romanowski, Po-
cztowa 11 zdw 31 489

Skład
z przyległą ubikacją przy Pół-
wiejskiej do wynajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 485

2
duże, jasne pokoje przy ul. Ma-
tejki, z centralnym ogrzewaniem
na biura lub sklep sprzedażi za-
raz do wynajęcia. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 31 475

Szukam
piwnicy na składnicę piwa na
Jeżycach lub w śródmieściu. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 587

Próżny
ładny pokój przy Placu Wolno-
ści wynajme na ciche biuro. —
Adres Kurjer Pozn zdw 31 504

14 DZIERŻAWY

Skład
odzieżowy wynajme Półwiejska 17.
zdw 31 279

Gościniec
pelen wyszynk, duża sala, kol-
onjalka, wieś dominianna, kół-
ciół, szkoła w mieście z powodu
choroby zaraz do wynajęcia.
Dzierżawa podług upody, Jankó-
wiak, Nosków, poczta Góra no
wiat Jarocin. nw 8 856

Skład
w centrum z dużym oknem wy-
stawowym, kantorem, ewentual-
nie 3-pokojowym mieszkaniem,
korzystnie od gospodarza. Gła-
dysz, Gostyń (Wlkp.) nw 8 872

Fabryka octu
wraz czteropokojowym mieszka-
niem, obszernym ogrodem, na
provincji zaraz do wydzierżawie-
nia wzgl. sprzedania Oferty Ku-
rjer Poznański rw 4607

15 UZDROWISKA

„Miłowody“
Jeśli jesteś wyczerpany nerwowo
i cierpisz fizycznie i psychicznie
lecz się jedynie skutecznym spo-
sobami naturalnymi. Zakład przy-
rodoleczniczy „Miłowody“ lecz-
y skutecznie choroby wewnętrzne
i nerwy wodolecznictwem zabie-
gami elektrycznymi oraz kąpielami
leczniczymi. Cena ryczałtowa
pobytu i zabiegów leczniczych za
21 dni 250 zł. Pisz dziś jeszcze
do Zakładu przyrodoleczniczego
„Miłowody“ poczta Oborniki —
Wielkopolska dw 2750

Wypoczynek
w majatku z całodziennym do-
brem utrzymaniem poszukuje pa-
ni marca Warunki Kurjer Po-
znański zdw 31 373

16 OSOBISTE

Iwonka
list. zdw 31 361

Tancerka
poszukuje partnera (ki) młodego,
zgrabnego, ładnego do duetu z
znajomością tańców scenicznych.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 626

Dzwon 61-91
Posłańcy załatwiają doręczanie
listów, bazyli, przeprowadzki,
czyszczenie parkietów, sprawy
lombardowe. Marszałka Focha
39 mieszkanie 17. zdw 31 007

22 ROZMAITE

Wynalazcy
żądajcie „Podrecznik dla Wyna-
lazców“ za przedpłatą zł 1,35
PKO. 300.111 lub przez Biuro
Porad dla Wynalazców Katowice
Jagiellońska 21. zdw 30 627

Tani Biały Tydzień
1,90 zł
powleczenia pod-
duszkowe stroje
od 2,90 z fal-
ban od 4,90 ja-
siek stroje od
1,50, powleczenia
pościelowe od
5,90 podcięcie od
7,90, stroje od
8,90, przedciera-
dla od 2,90 re-
cznik: kuchenne
odpasowane od
4,80 gr. wafelne
białe od 55 gr. frotte od 95 gr. Garni-
tur pościelowy na 2 łóżka (2 po-
duszki strojne jedwabim przera-
biane, 2 poduszki gładkie i 2 po-
ścielce) razem 26.— zł. Na ży-
czenie wykonuje wszelkie zamó-
wienia w krótkim czasie. Spe-
cjałność wyprawy poleca Fab-
ryka Bielizny J. Schubert ul.
Wrocławska 3. Ceny niskie —
towar trwały. Pw 10 588 4.165

Reparacje
zegarków oraz wszelkiej biżute-
rii wykonuje tanio Bijoux D'Oc-
casion Fr. Ratajczaka 2.
Pw 10 601-4.137

Kocha
Pan swój ogród: pragnie Pan
mieć dużo zdrowego owocu to-
niech Pan w okresie zimowym
spryska drzewa: krzewy Arbo-
salusem — polecany przez Izby
Rolnicze i Stacje Doświadczal-
ne Prospekt i cennik wysyłamy na
żądanie. Fabryka środków do
zwalczania szkodników „Un-
versum“ Poznań ul. Fr. Rataj-
czaka 38. Pw 10 600-5.14

Obiady
kresowe, smaczne Waly Zygmun-
ta Augusta 1 mieszkanie 8 (na-
rożnik Marcina). zdw 28 697

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań cen-
trum ulica Romana Szymańskie-
go 2 pierwsze piętro lewo drug.
dom od placu świetokrzyskiego.
zdw 21 053

Kto
przyjmie z litości chłopca inteli-
gentnego dobrej rodziny bezplat-
nie na wychowanie? Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 31 231

Poszukuję
stałego dostawcy masła 2-3 cent.
tygodniowo. Oferty Kurjer Pozn.
rw 4595

Zakładam
reguluje księgi handlowe, usta-
wiam bilanse tanio. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 31 429

Dziewczynkę
3 miesięczną oddam na własne
bez wynagrodzenia Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 31 578

Angielskiego
francuskiego włoskiego udziela
tanie bardzo rutynowana wy-
szkoleną osobą. Strzelecka 3L,
podwórze wprost. II. prawo.
zdw 31 234

Dla
uczennicy II. kl. gimnazjalnej po-
szukuje się korepetycji w historii
i francuskim. Zgłoszenia i wa-
runki Kurjer Pozn. zdw 31 291

Studentka
korepetycji potrzebna zaraz. —
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 31 491

Kto
 tłumaczy poprawnie i tanio z
francuskiego na polskie. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 440

Kursy
stenografii oisania na maszynach
rozpocz

Kupiec
dobry sprzedawca - organizator
przyjme jakakolwiek posadę za
skromnym wynagrodzeniem.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 29 882

Posługaczka
sumienna, uczciwa, poszukuje po-
sługi. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 330

Ekspedjentka
brandy rzeźniczej szuka posady
1. III. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 337

Panna
była właścicielka kolonjalki po-
szukuje posady ekspedjentki w
kolonjalce, cukierni lub piekarni.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 423

Panna
inteligentna, uczciwa, znajomość
szycia i robótki poszukuje po-
sady jako wychowawczyni. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 422

Starsza
dziewczyna z dobrym gotowaniem
poszukuje posady od 1. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 417

Dziewczyna
chętna, uczciwa, z dobrą świad-
ectwami gotowaniem do wszyst-
kiego poszukuje posady od 1.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 416

Praczką
czysta sumienna szuka prania.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 415

Przyjmę
posługę zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 403

Wiejka
dziewczyna, lat 33, poszukuje po-
sady jako kucharka od 1 marca,
do małej rodziny do wszystkiego
za małym wynagrodzeniem. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 404

Wiejka
dziewczyna, lat 33, jako kuchar-
ka poszukuje posady do wszyst-
kiego od 1 marca do 1-2 osób.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 405

Dziewczyna
samodzielną z sztywnym prasowa-
niem poszukuje posady 1. III. -
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 393

Szofer - ogrodnik
10 lat praktyki poszukuje posady
zaraz lub później. Łaskawe zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 31 388

Sierota
poszukuje posady z szyciem go-
towaniem lub do wychowania nie-
mowlęcia. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 31 387

Służąca
dobrze polecona poszukuje po-
sady z gotowaniem od 1. III. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 379

Policjant i
młodszy emeryt szuka posady in-
kasanta portjera, woźnego, pla-
cowego magazyniera lub admini-
stratora domu. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 332

Dziewczyna
lat 25, znająca maszyny wyłogo-
we przyjmie posadę do drobiu
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 327

Szofer - elektromonter
kilkuletnia praktyka poszukuje
posady Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 326

Dziewczyna
starsza poszukuje posady do
wszelkiej pracy domowej od za-
raz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 346

Dziewczyna
silna, uczciwa, pracowita, religij-
na poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 290

Krawcowa
eleganckim szyciem szuka pracy
w domu. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 324

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem do wszel-
kiej pracy, uczciwa i pracowita
do restauracji lub prywatnie 1.
15. III. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 345

Książkowa - kasjerka
rutynowana pewna w liczeniu,
biegła maszynistka z tłumacze-
niem polsko-niemieckim, znająca
sprawy podatkowe pierwszorzęd-
ne referencje poszukuje posady
zaraz, również na wyjazd. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 343

Posługaczka
uczciwa szuka posługi. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 341

Dziewczyna
z gotowaniem i zajmująca się ca-
łem domem poszukuje posady 1.
III. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 340

Posługaczka
szuka posługi u samotnej osoby.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 31 479

Gospodyni
poszukuje posady do samotnej
osoby do wszelkich prac. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 303

Dziewczyna
wiejka poszukuje posługi w oko-
licy Wildy Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 375 6

Sierota
z dobrą świadectwami umieja-
ca gotować szyc poszukuje po-
sady do wszelkich prac domo-
wych. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 419/20

Starsza dziewczyna
poszukuje posady lub posługi. -
Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 423

Praczką
młoda czysta poszukuje prania
lub posługi. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 426

Wiejka
silna z praniem, prasowaniem,
gotowaniem poszukuje posady 1.
3. Oferty Kurjer Poznański
zdw 30 736

Dziewczyna
wiejka poszukuje posady do
wszelkich prac domowych Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 428

Dziewczyna
z samodzielnym gotowaniem, do-
brymi świadectwami poszukuje
posady od 1 marca. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 31 487

Pani
inteligentna wiek średni poszu-
kuje posady jakiegokolwiek za
utrzymanie lub odpowiednie wy-
nagrodzenie. Miejscowość obcej-
na. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 300

Aptekarska
siła pomocnicza obeznana z wszel-
ką czynnością apteki z ładnym
charakterem pisma szuka posady
w ewentualnie na kilka dni do aka-
wania recept i pisania "achun-
ków. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 298

Mężatka
w średnim wieku, wzorowa zna-
jąca całkowi gospodarstwo do
mowe szuka posady. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 31 262

Inteligentna
panienka z dobrym wychowaniem
poszukuje posady najchętniej do
dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 31 277

Maszynistka
znająca dobrze księgowość z
dłuższą praktyką w kancelarij-
adwokackiej i dobrymi świadec-
twami poszukuje posady Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 318

Kucharka
poszukuje posady do samotnej
osoby Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 504

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, cokolwiek
gotowaniem z dobrymi świadec-
twami, poszukuje posady od 1. 3.
miejscowość obojętna. - Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 481

Ogrodnik
kawaler z 10 letnią praktyką po-
szukuje posady zaraz lub 1. mar-
ca. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 301

Dziewczyna
uczciwa szuka posady do wszyst-
kiego. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 498

Mężatka
z dzieckiem szuka posady do
wszystkiego za skromnym wynag-
rodzeniem. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 499

Osoba
starsza poszukuje posługi na cały
dzień. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 501

Praczką - prasowaczka
dobrze polecona poszukuje pracy
poza dom. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 502

Młoda
osoba (uniwersytet francuski)
poszukuje demi-place. Przygotu-
je do szkół, ewentualnie lektor-
ka, wymagania skromne. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 605

Służąca
skromna znająca gotowanie szu-
ka posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 503

Sierota
uczciwa z gotowaniem szuka po-
sady 1 marca. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 31 506

Dziewczyna
dobrze polecona, samodzielnym
gotowaniem, poszukuje posady
1 marca. Oferty Kurjer Poznański
zdw 31 609

Praczką
poza dom. 5 zł dziennie. Zamko-
wa 5, mieszkanie 12. zdw 31 610

Dziewczyna
poszukuje posługi całodzienną,
najchętniej na Łazarzu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 612

Osoba
kochająca dzieci, umiejąca co-
kolwiek szyc, mająca dłużoletnie
świadectwa, znająca wszelkie
prace domowe, poszukuje po-
sady, najchętniej do dzieci w le-
pszym domu od 1. 3 lub 15. 3 -
Łaskawe zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 31 557

Dziewczyna
uczciwa szuka posady od 1 mar-
ca do wszelkich prac domowych
z gotowaniem. - Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 555

Nauczycielka
szuka posady za utrzymanie. Po-
znań. Focha 21 „dla nauczyciel-
ki". zdw 31 563

Służąca
do wszelkich prac domowych ze
wsia, szuka posady zaraz lub od
pierwszego marca. Aniela Plo-
wa, wieś Blźbiętków, poczta Po-
gorzela, pow. Koźmin. zdw 31 567

Praczką
uczciwa, sumienna, szuka prania
4 zł dziennie. Krusel, Bednarska
1, mieszkanie 16. zdw 31 520

Praczką
zawodową czystą uczciwą szuka
prania 4 złote dziennie zaraz. -
Zgłoszenia: Wielkie Garbary 34,
skład towarów krótkich, kapelu-
szy. zdw 31 521

Uczciwa
kucharka i prasowaczka poszuku-
je posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 31 460

25 WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
wiejka na prowincję bardzo
dobrym gotowaniem, prasowa-
niem sztywnej bielizny uczciwa
czysta potrzebna od 15. 3. 32
lub później. Zgłoszenia z odpi-
sem świadectw do Kurjera Po-
znańskiego dw 2846

800 zł
i więcej miesięcznie zarabia ener-
giczne panie i panowie przy roz-
woju przedsiębiorstwa artykułu bezkon-
kurencyjnego na województwo
Poznańskie i Pomorskie. Zgłosze-
nia osobiste z dokumentami Plac
Wolności 14 a ofic. prawo 1 -
16-18 i 11-13. zdw 30 869

Czeladnik
stolarski z gotówką 700-1000 zł
na stałą pracę potrzebny. Zgło-
szenia Kurjer Pozn zdw 31 242

Służąca
młodsza do obsługi gości i wszel-
kich prac domowych potrzebna
zaraz. Sw Wojciech 14/15, ka-
wiarnia zdw 31 208

Posługaczka
czysta z praniem i prasowaniem
potrzebna. Grotgera 2 mieszk. 1.
zdw 31 424

Dziewczyna
młoda do wszelkich prac domo-
wych potrzebna od 1 marca. Plac
Działowy 6 mieszkanie 5.
zdw 31 418

Dziewczyna
uczciwa z samodzielnym gotowa-
niem do wszelkich prac domo-
wych może się zgłosić Rzepeckiego
19, mieszkanie 8. Domy magi-
strackie. zdw 31 414

Służąca
z dobrym gotowaniem, praniem,
prasowaniem, dobrymi świadec-
twami. Zgłoszenia Kolejowa 19,
willa. zdw 31 408

Zastępca
podróżujący branży farbowej po-
szukiwany Kaucja wymagana.
Zgłoszenia sobota między 4 a 5.
Poznań, Rzepeckiego 25 Kwiat-
kowska. zdw 31 889

Służąca
do wszelkich prac domowych po-
trebna 1. III. Zgłoszenia z do-
brymi świadectwami od 2-3 po
południu. Piekarnia Marcelego
Mottego 2 zdw 31 271

Dziewczyna
do wszystkiego z niemieckim i
polskim językiem do lat 25. Zgło-
szenia Ludwika Rzepeckiego 23
mieszkanie 5. zdw 31 335

Ogrodowy
z portjerstwem w willi w Poznaniu
potrzebny zaraz Zgłoszenia z po-
daniem praktyki i wymagań do
Kurjera Poznańskiego zdw 31 309

Gospodyni
do restauracji z gotówką 1000 zł
poszukuje samotny pan. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zdw 31 288

Podróżujący
zaprowadzony u piekarzy i rzeźni-
ków potrzebny Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 285

Dziewczyna
inteligentna zdrowa uczciwa, do
dzieci trzonoletniego potrzebna
zaraz. Kanałocka Bukowska 1.
zdw 31 312

Nauczycielka
z państwowymi prawami naucza-
nia na wieś zaraz. Język francu-
ski i niemiecki. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 31 589

Panna
inteligentna, ładna, muzykalna
(fortepian lub skrzypce) potrzeb-
na na prowincję do kawiarni jako
bufetowa, której zależy na
dobrej i stałej posadzie. Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 593

Poszukuję
wykończarki do wykończenia pla-
szczy futrzanych. Pracownia fu-
terz. Stary Rynek 40. II. zdw 31 492

Kuśnierka
podeszewkująca liwy wykwalifio-
wana. Wierzbice 13 - 3.
zdw 31 585

Krawczyni
Ponrawiaczka
do konfekcji damskiej potrzebna
zaraz Zgłoszenia przyjmuje firma
F. Woźniak, Kramarska 16.
Pw 11 080-8.40

Agentów
wymownych inteligentnych do
sprzedaży artykułów pierwszej
potrzeby poszukujemy. Strzelecka
18, mieszkanie 9.

Młoda
panienka do lekkiego inkasa
przyjmujemy. Strzelecka 18, mies-
kanie 9. zdw 31 321

Uczennice
do szycia potrzebne. Sw Marcina
32, II piętro, lewo. zdw 31 460

Panna
lub wdowa do kioskku z gotówką
500 zł potrzebna na stałe Oferty
Kurjer Poznański zdw 31 426

Uczeń
z dobrej rodziny do zakładu fry-
zjerskiego potrzebny. Szewska 10
zdw 31 486

8-miu panów
uczciwych inteligentnych od lat
24-35 jeszcze przyjmie poważną
firmę do lekkiej pracy aktywiz-
acyjnej na prowincji i pensje. Nowo
przyjętych poczytajmy. Zgłoszenia
osobiste z dowodami dnia 25. 3.
bm, na godz 9 rano ul. Ciesze-
kowskiego 9, parter m 2.
zdw 31 534

Służąca
16 do 18 lat potrzebna Wierzbic-
e 41 a, mieszkanie 4 zdw 31 361

Służąca
do wszystkiego silna kochająca
dzieci potrzebna zaraz. Krzy-
wa 5, mieszkanie 10 zdw 31 360

Służąca
działała dobrem gotowaniem od 1
marca Zgłoszenia Marsz Focha
78, mieszkanie 24. zdw 31 363

Przyjmujemy
szofera zaraz. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 342

Fryzjerski
uczeń potrzebny Mokra 12.
zdw 31 467

Posłańców
możliwie rowerami, kaucja 25 -
Oferty Kurjer Pozn zdw 31 606

Stolarz
potrzebny - Luboń Dworcowa,
Winkler zdw 31 483

Gospodyni - kucharka
znająca doskonale swój zawód i
pierwszorzędne świadectwa, z
zamówieniem do drobiu i pra-
sowaniem potrzebna na wyjazd
od 15. 3. Zgłoszenia z podaniem
referencji i kopiami świadectw do
Kurjera Poznańskiego zdw 31 451

Podróżujący
na materiały zaraz potrzebny,
gwarancja 200 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdw 31 511

Marszantka
młodsza potrzebna. Reimann,
Półwiejska 38 zdw 31 516

Służąca
z dobrymi świadectwami 1 mar-
ca, Przemysłowa 33, m. 13.
zdw 31 516

Szwaczka
wprawna do maszyni okret-
wej potrzebna. „Haftonlis", St.
Rynek 10 zdw 31 529

Dziewczyna
dobrem gotowaniem potrzebna
zaraz Binek, Focha 47 a.
zdw 31 541

Krawiec damski
wykwintnym krojem poszukiwa-
ny jako współnik lokal centrum.
Oferty Kurjer Pozn zdw 31 615

Dziewczę
do dzieci od 1. 3 poszukuje Wo-
ciechowska główny dworzec.
zdw 31 616

Potrzebna
ekspedjentka do składu rzeźnic-
kiego zaraz. Gracjan Grygiel -
Inowrocław Dworcowa 5.
rw 4621

Dziewczyna
do lekkich prac domowych po-
trebna zaraz. Górna Wilda 63,
mieszkanie 15 zdw 31 478

Poszukuję
1. 3. inteligentnej skromnej oso-
by do pomocy w gospodarstwie.
Wymagana umiejętność dobrego
gotowania i zapraw ewentualnie
szycia oraz znajomość prania,
prasowania i chowu drobiu. Poszu-
kuje również uczciwej pracowitej
służącej lub uczennicy do wszel-
kich prac. Majętność Mysłki,
Łagiewniki Kościelne Gnieźni-
skie. zdw 31 657

Przedpłata na marzec 1932, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Po-
znaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94,
kwartalnie zł 14.82, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania
sie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami. materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. - P K O Poznań nr 200 149

Ogłoszenia na stronie 6 lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej
120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego milim.
ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do
wydania wieczornego „drobne" do godz. 11. większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłosze-
nia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem
a wysokością ogłoszenia. powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

— Co to za olbrzymi list?
— Tak — 16 stron — to od Wery.
— A co pisze nowego?
— Donosi, że opowie mi wiele rzeczy, gdy się zob-
czymy. (Humorist, Londyn). S. F.

